

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΟΣ 4^{ΟΝ} ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1958 ΤΕΥΧΟΣ 23

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»

Πρόεδρος : Κ. ΜΟΥΡΑΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ἀντιπρόεδρος : Κ. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Γραμματεὺς : Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
Ταμίας : Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
ΜΕΛΗ : Α. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
Ὁ Πρόεδρος «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» Ἀθηνῶν
» » «ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ» »
» » «ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΘΕΡΜΙΑΝΗΣ» »
ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Κ. ΜΟΥΡΑΣ - ΠΑΥΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ - Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ἀριθ. 46, Γ' ὁροφ., ἀριθ. Γραφ. 110 - ΑΘΗΝΑΙ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ : Νέα Ὑόρκη : Ἰάκωβος Καραβάκης. Ρόδος : Γ. Κουμέντος. Κῶς : Α. Παληθίδης
Νίσυρος : Νικ. Διακομιχάλης
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ : Ι. Παυλίδης - Π. Γ. Σακλαρίδης
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60-- ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΑ 3--ΑΕΡΟΠ. ΑΠΟΣΤ. ΔΟΛΛ.5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυσικὸ ἐπακόλουθο	Σελ.	1
Συλλογικαὶ ἀνακοινώσεις	»	2
Κρίσεις καὶ σχόλια	»	3
Ἡ νῆσος Νίσυρος—Ὑπὸ καθηγητοῦ κ. Γ.Κ. Γεωργαλᾶ	»	6
Λαογραφικὰ σύμμεκτα Νισύρου—Ὑπὸ μητροπολίτου Κῶ Ἐμμανουήλ	»	12
Ἱστορικὰ σημειώματα—Ὑπὸ Κ. Μούρα	»	15
Ἀπ' ὅτι θυμᾶμαι—Ὑπὸ Ν. Σακελλαρίδῃ	»	18
Νισύρικες παροιμίαι—Σύλλογῃ Σταμ. Κουρτζῆ	»	20&23
Τὰ λουτρά μας—Ὑπὸ Χρ. Καρπαθάκη	»	21
Ἐκτελεσθέντα εἰς Νίσυρον ἔργα ὑπὸ τοῦ Δήμου.	»	24
Τὸ χρονικὸ τῆς κατοχῆς τῆς Νισύρου—Ὑπὸ Νικήτα Κουμέντου	»	27
Ἱστορικὰ ἔγγραφα Νισύρου—Ἐπιμέλεια Κ. Σακελλαρίδῃ	»	32
Νισυριακοὶ ἀντίλαλοι	»	16α

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΤΩ ΝΟΜΩ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σύλλογος Νισυρίων «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Γ. Αὐγερόπουλος - Κρατέρου - 24

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ — ΠΕΙΡΑΙΩΣ «Ο Γ Ν Ω Μ Α Γ Ο Ρ Α Σ»

ΦΥΣΙΚΟ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΟ

Ἡ ἐποχή μας χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀνοδο τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἐπιδίδονται μὲ ἀφάνταστη ἀμιλλα στὴν κατὰκτηση τοῦ Διαστήματος. Οἱ «Σπούτνικ» καὶ οἱ «ἑξπλόιτερ» εἶναι τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. Σήμερον ἡ πυρηνικὴ ἐνέργεια μπαίνει στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν φέρνει κοντύτερα στὸν Θεό. Μὲ λαχτάρια προσδοκᾷ ὁ ἄνθρωπος τὴν κατανίκηση τῶν ἀνιάτων ἀσθενειῶν μὲ τὰ καινούργια ὑπέροχα ὅπλα τῆς Ἐπιστήμης, τὴν κατανίκηση τῆς πείνας, τῆς δυστυχίας. Ἡ ἀνύψωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν λαϊκῶν μαζῶν καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς ἐξαθλιώσεώς των, θὰ εἶναι τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τοῦ θριάμβου τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Μοιραῖο ἐπακόλουθον εἶναι στὸ μεταβατικὸ στάδιο νὰ μὴν εἶναι παράλληλη ἡ αὔξησις τῶν κοινωνικῶν φαινομένων καὶ ἀντιλήψεων μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργοῦνται ἀντιθέσεις καὶ ἀντίρροπες δυνάμεις καὶ νὰ δυσκολεύεται περισσότερο ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου θὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ῥοπὴν στὸ καλύτερον, ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ ἀπλοῦ τρόπου ζωῆς μὲ ἀποτέλεσμα ὁ μέσος ἄνθρωπος νὰ ἐντείνῃ τὴν προσπάθειά του γιὰ νὰ ικανοποιηθῇ, ὅσα συμπεριέλαβε μέσα στὶς στοιχειώδεις ἀπαιτήσεις του. Στὸν ἐντατικὸ ἀγῶνα νὰ ικανοποιῇ τὴν τρέχουσαν ἀνάγκην τῆς ζωῆς φυσικὸ εἶναι καὶ ψυχικὰ νὰ κουράζεται καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἔρεση νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ ἐργάζεται διὰ τὸ κοινὸ καλὸ. Τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ Κοινὰ εἶναι τὸ πρῶτον θέμα τῶν καινούργιων ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, τοῦ νέου πνεύματος ποὺ δημιουργήσῃ ἡ ἐννοία τοῦ θετικισμοῦ. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποτελέσῃ ἐξαίρεση τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Νισυρίων γιὰ τὰ Συλλογικὰ πράγματα. Μοιραῖα εἶναι ἡ κάμψη καὶ ἡ κρίσις. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ περισσότερης ἐκτιμήσεως ἄξια εἶναι ἡ ἐπιμονὴ τῶν ὀλίγων νὰ ἀντιδράσουν εἰς τὸ γενικὸ φαινόμενο μὲ τὴν πίστη στὴν χρησιμότητα τῆς προσπάθειας τῶν Συλλόγων μας γιὰ τὸ καλὸ τῆς γενέτειρας, γιὰ τὸ καλὸ τῶν μελῶν τῆς Κοινοτήτός μας. Ὅπως μοιραῖο εἶναι νὰ φυλλεροῖ ἡ ἑλληνικὴ ἐπαρχία καὶ νὰ κερδίζῃ ἔδαφος ἡ ἀστυφιλία, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο τὸ Συλλογικὸ πνεῦμα χάνει ἔδαφος, ὅταν μάλιστα οἱ σκοποὶ ποὺ θεραπεύει ἀνήκουν στὸν τομέα τῶν παλῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων, τῆς ἀγάπης στὸν τόπον ποὺ γεννηθήκαμε, στὴν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ποὺ ξεκίνησαν ἀπὸ τὴν ἴδια γενέτειρα. Καὶ ὅπως ἐπιβάλλεται κάθε προσπάθεια νὰ μὴν ἐρμωθῇ ἡ ἑλληνικὴ ἐπαρχία καὶ νὰ ἐπιβραδυνθῇ ἡ ἐγκατάλειψη, ἄλλο τόσο ἐπιβάλλεται νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν δρᾶσιν τοὺς οἱ Σύλλογοι καὶ οἱ Ὀργανώσεις μας, γιατί πράγματι μποροῦν νὰ βοηθήσουν ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχει ἀνάγκη. Τὰ «Νισυριακὰ Χρονικά» μεταξὺ τῶν βασικωτέρων σκοπῶν τοὺς ἔθεσαν τὴν τόνωσιν τοῦ Συλλογικοῦ πνεύματος. Ἄν μπορέσουν καὶ συμβάλουν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν μίαν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν στὸ ἐνεργητικόν τους.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Σύλλογος «Παναγία ή Θερμιανή» Ἀθηνῶν

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1958

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν»

Ἐ ν τ α ῦ θ α

Ἀγαπητοὶ Συμπατριῶται,

Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅπως καταχωρίσητε εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος τοῦ ἐγκρίτου ὑμῶν Περιδικοῦ τὰ κάτωθι:

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΘΕΡΜΙΑΝΗΣ

Τὴν 28ην Σεπτεμβρίου ὁ Σύλλογός μας ἐώρτασε τὴν ἐτησίαν ἐορτὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ, ὅπου ἐψάλη δοξολογία μετ' ἄρτοκλασίας.

Ἡ ἐορτὴ ἐσυνεχίσθη εἰς τὸ Κέντρον «Φιστικιᾶς» τοῦ Προέδρου μας κ. Ἀλεξάνδρου Καράλη, ὅστις ὅπως πάντοτε προσέφερε καὶ ἐφέτος δι' ἰδίων του ἐξόδων καὶ ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου μας, φαγητὸ καὶ κρασί εἰς πεντήκοντα καὶ πλέον ἄτομα, Μέλη καὶ φίλους τοῦ Συλλόγου μας, οἵτινες ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των τὴν ἐορτὴν μας.

Ἐχορεύθη ἡ πατροπαράδοτος «Κούπα», ἣτις ἀπέδωσε εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Συλλόγου μας δραχμὰς 2.215.

Ἐν συνεχείᾳ καὶ μέχρι τῆς 6ης ἀπογευματινῆς ἐχορεύθησαν διάφοροι ἑλληνικοὶ καὶ εὐρωπαϊκοὶ χοροί.

Τὸ Ἡμέτερον Συμβούλιον εὐχαριστεῖ θερμῶς τὸν ἀδελφὸν Σύλλογον «Γνωμαγόρα» ὅστις ἐτίμησε τὴν ἐορτὴν μας διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἐκ τῶν Μελῶν αὐτοῦ κ.κ. Χρίστου Καρανίκη, Πανάγου Σακελλαρίδη καὶ Παύλου Σακελλαρίδη μετὰ τῶν κυρίων αὐτῶν.

Εὐχαριστοῦντες Ὑμᾶς θερμῶς διὰ τὴν φιλοξενίαν τῆς παρουσίας μας.

Διατελοῦμεν

Μὲ Πατριωτικοὺς Χαιρετισμούς.

Διὰ τὸ Δ. Συμβούλιον.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΛ. ΚΑΡΑΛΗΣ

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΜΙΧ. ΒΛΑΧΑΚΗΣ

Σύλλογος «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» Ἀθηνῶν

Ἀθῆναι, τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1958

Ἀγνώστων Μαρτύρων 4α - Νέα Σμύρνη

Ἀγαπητὰ «Νισυριακὰ Χρονικά»,

Δεχθῆτε παρακαλοῦμεν, μαζί μὲ τὰ θερμά μας συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπιτυχὴ καὶ ἀρτίαν ἐκδοσιν καὶ τὴν πλήρη ἐνημέρωσίν σας, νὰ δημοσιεύσητε τὰ ἀκόλουθα νέα μας.

Ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Νισυριακῆς ἀδελφότητος τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐωρτάσθη ἐφέτος πανηγυρικῶς ἡ μνήμη τοῦ πολιούχου Ἀγίου τῶν Νικιῶν. Τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς 28ης Σεπτεμβρίου ἐ.ε. ἐτελέσθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δαφνίου θεία λειτουργία καὶ εἰς τὰς 10 π.μ. ἄρτοκλασία. Ὁ πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τῆς ἀδελφότητος κ. Ἰωάννης Μ. Καμπαλοῦρης ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἀκολουθῶν δὲ ἅπαντες οἱ προσελθόντες συνεκεντρώθησαν εἰς ἕναντι τοῦ Τουριστικοῦ Περιπτέρου Δαφνίου κέντρον, ὅπου ἐπρογευμάτισαν. Ὁ καιρὸς ἦτο ἐξαιρετικὸς καὶ ἡ τοποθεσία ὠραιότατη.

Τὴν δωδεκάτην μεσημβρινὴν ἀκριβῶς ἤρχισε τὸ «γεῦμα» τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε λαμπρὰν ἐπιτυχίαν. Παρέστησαν ἅπαντα σχεδὸν τὰ μέλη τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ευόϊωνος ἀπαρχή

Αἰσθανόμεθα χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν, διότι μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς ἀποδήμους μας πληροφορίας ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων ποὺ σημειώνονται ἐπὶ ζητημάτων τοῦ νησιοῦ μας. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τόσοι ἡ ἐπαναλειτουργία τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος, ὅσον καὶ ἡ σύνταξις τῆς μελέτης ἐπεκτάσεως τοῦ λιμενοβραχίονος, θὰ χαροποιήσουν καὶ θὰ ἱκανοποιήσουν τοὺς ἀπανταχοῦ Νισυρίους. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια τῆς τηλεφωνικῆς συνδέσεως Κῶ-Νισύρου, τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὁποίας εὐχόμεθα, εἶναι ἐπίσης ἀξιόλογος καὶ ἐπαινετὴ. Διότι καὶ αὕτη αὕτη ἡ προσπάθεια ἐπιλύσεως, ἔστω καὶ ἂν δὲν τελεσφορήσῃ, θὰ πρέπη νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ νὰ ἐπαινεθῇ, ἐφ' ὅσον ὑπῆρξεν ἀρτία καὶ πλήρης. Θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι συχνὰ θὰ μᾶς παρέχωνται τοιαῦτα εὐχάριστοι εὐκαιρίαι ἀπὸ ὅλους ὅσοι χειρίζονται κατὰ κάποιον τρόπον παρόμοια θέματα, διὰ νὰ ἐνημερώνωμεν τοὺς ἀποδήμους μας, διότι ἀποτελεῖ καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν ὅλων μας, ὅπως κατ' ἐπανάληψιν ἐτονίσαμεν.

Τὰ Δημοτικά ἔργα Μανδρακίου

Εἰς τὸ παρὸν τεῦχος δημοσιεύεται ἡ κατάστασις τῶν ὑπὸ τοῦ Δήμου Μανδρακίου ἐκτελεσθέντων ἔργων κατὰ τὰ οἰκονομικὰ ἔτη 1954-55, 1955-56, 1957 καὶ 1958, ἡ ὁποία μᾶς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Δημάρχου κ. Γ. Γιαλούρη. Εὐχαριστοῦμεν τὸν κ. Δήμαρχον καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ δημοσίευσίς αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν μιᾶς συστηματικῆς καὶ πλήρους ἐνημερώσεως τῶν ἐκτελουμένων εἰς τὴν Νίσυρον, καθὼς καὶ τῶν ἀντιμετωπιζομένων προβλημάτων ἀπὸ τοὺς πλέον ὑπευθύνους Νισυριακοὺς παράγοντας ὅπως ὁ κ. Δήμαρχος. Εἴχαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἐκφρά-

σει τὰ παράπονά μας πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν κοινοτικῶν καὶ συλλογικῶν ὁργανώσεων τῆς πατρίδος μας, διὰ τὴν σιωπὴν των εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ περιοδικοῦ μας νὰ ἀποτελέσουν δι' αὐτῶν αἱ στήλαι τοῦ τὸ μέσον ἐνημερώσεως τῶν ἀπανταχοῦ συμπατριωτῶν μας ἐπὶ τῶν Νισυριακῶν ἐπιτευγμάτων καὶ προβλημάτων. Ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ὕστερα ἀπὸ τόσην σιωπὴν κάμνει ὁ κ. Δήμαρχος ἔρχεται εἰς κατάλληλον στιγμὴν, διότι πράγματι πιστεύομεν ὅτι ἡ παράτασις τῆς σιωπῆς θὰ ἦτο λίαν ἐπιζημία καὶ ἀσφαλῶς αἰτία σοβαρῶν παρεξηγήσεων μεταξὺ τῶν ὑπευθύνων παραγόντων τοῦ νησιοῦ μας καὶ ὅλων ἡμῶν, οἱ ὅποιοι ἐκτὸς τῆς Νισύρου καταβάλλομεν κάθε προσπάθειαν διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν ἐπίλυσιν τῶν Νισυριακῶν προβλημάτων. Ἐλπίζομεν ὅτι τόσοι ὁ κ. Δήμαρχος ὅσον καὶ ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι συμπατριῶται μας θὰ βοηθήσουν εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον μὲ κάθε τρόπον, τὰ Νισυριακὰ Χρονικὰ νὰ ἐκπληρῶσουν τὴν ἀποστολὴν των.

Ἐπαναλειτουργία τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος

Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Δημάρχου κ. Γιαλούρη, ἐπετράπη ἡ ἐπαναλειτουργία τῶν δύο τάξεων τοῦ Γυμνασιακοῦ παραρτήματος, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ὁ Δήμος θὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, ἐξαιρέσει τοῦ Διευθυντοῦ, τὸν ὁποῖον θὰ τοποθετήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον. Διὰ τὴν συντόμευσιν τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ Δήμαρχος. Τὸ Ὑπουργεῖον διέταξε τηλεγραφικῶς τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὅπως τοποθετήσῃ ἀμέσως μόνιμον καθηγητὴν ὡς Διευ-

παροικίας τῶν Νικιῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ὁ ἐξ Ἀμερικῆς συμπατριώτης μας κ. Νικητίδης. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο θερμὴ καὶ οἰκεία καὶ ἡ ὅλη συγκέντρωσις ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Εὐχαριστοῦμεν
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.
Ι.Μ. ΚΑΜΠΑΛΟΥΡΗΣ

θυντήν, ὁ δὲ Δήμαρχος παρεκάλει τὴν τηλεγραφικῶς τὸν κ. Νομάρχην, ὅπως ὁ Διευθυντὴς εἶναι καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις θὰ λειτουργήσῃ ἐφέτος ἡ πρώτη τάξις. Θὰ διορισθῇ δὲ παρὰ τοῦ Δήμου εἰς ἀκόμῃ καθηγητὴς.

Ἐπέκτασις τοῦ Λιμενοβραχίου τοῦ Μανδρακίου

Μὲ ἰδιαίτεράν εὐχαρίστησιν ἐπληροφρήθημεν, ὅτι κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Δήμου, ὁ Ὑπομαρτυρὸς Δωδεκανησιακῆς Περιουσίας, ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου Δωδεκανήσου Δρχ. 50.000, ὡς προκαταβολὴν διὰ τὰς δαπάνας συντάξεως μελέτης ἐπεκτάσεως τοῦ λιμενοβραχίου καὶ ὅτι τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον θὰ ἀναθέσῃ συντόμως εἰς Λιμενολόγον μηχανικὸν τὴν κατάρτισιν αὐτῆς. Χαιρετίζοντες τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τοῦ Ὑπομαρτυροῦ, ὡς ἀπαρξὴν τῆς σταδιακῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος τοῦ λιμένος Μανδρακίου, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι διερμηνεύομεν τὴν ὁμόθυμον γνώμην τῶν ἀπανταχοῦ Νισυρίων, ἀπευθύνοντες ἐξ ὀνόματος αὐτῶν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας των πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ Ὑπομαρτυροῦ. Πληροφορούμεθα ἐπίσης ὅτι ὁ αὐτὸς Ὑπομαρτυρὸς ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Δημάρχου τὸ ἀπαιτηθὲν ποσὸν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς τσιμεντοστρώσεως τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τοῦ λιμενοβραχίου καὶ ὅτι ἡ σχετικὴ ἐργασία ἐξετελέσθη ἤδη. Τέλος πληροφορούμεθα ὅτι ἡ ὁργανωθεῖσα χοροεσπερὶς τοῦ Λιμενικοῦ Συλλόγου ἀπέφερε καθαρὸν προῖδον 6408 δραχμῶν καὶ ὅτι ὁ κ. Μιλτιάδης Καραγιάννης προσέφερεν εἰς τὸν Σύλλογον Δρχ. 3.300, ὁ δὲ Γεώργιος Ὑφανδὸς Δρχ. 1.000. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν συνέβαλε σοβαρῶς ὁ κ. Ἐμμ. Κουλάκης, ὅστις καὶ ἀνεκνήρυχθη ἐπίτιμον μέλος.

Ἡ Ἐλαφρόπετρα

Μὲ ἰδιαίτεράν εὐχαρίστησιν βλέπομε νὰ συνεχίζεται ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς ἐλαφρόπετρας, ἔστω καὶ μὲ βραδύ ρυθμὸ καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ἀναδόχου Ἑταιρίας νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας δὲν ἐπραγματοποιήθη. Ἐπανερχόμεθα λοιπὸν σὲ σημείωμά

μας, ποὺ ἐδημοσιεύθη στὸ 16ον τεῦχος μας (Μάιος - Ἰούνιος 1957), εἰς τὸ ὁποῖον ἐγράφαμε. «Σχετικῶς μὲ τὸ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς κισσήρεως βασικὸν μίσθωμα, ἐνῶ κατὰ τὴν χρῆσιν 1954-1955 προϋπελογίσθη ὁρθῶς συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 6 καὶ 10 τῆς συμβάσεως εἰς Δρχ. 34.000, κατὰ δὲ τὴν χρῆσιν 1955-1956 εἰς Δρχ. 58.000, ἐβεβαιώθη καὶ εἰσέπραχθη ποσὸν Δρχ. 29.000, δι' ἐκάστην ἐξ αὐτῶν. Μία σχετικὴ ἐξηγησις πρὸς τοὺς ἀναγνώστας μας θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ πληροφορία περὶ τοῦ τρόπου κατ' ὃν ἐλέγχεται ἡ ποσότης καὶ τὸ εἶδος ἐκάστου φορτίου, ἂν δηλονότι περιλαμβάνεται εἰς αὐτὸ κισσηρόχωμα ἢ πορσελάνη, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἶναι triπλασία τῆς κισσήρεως».

Λυπούμεθα διότι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπανέλθωμεν στὴν παράκλησί μας καὶ θέλομε νὰ πιστεύωμε πῶς ἡ Δημοτικὴ μας ἀρχὴ θὰ θελήσῃ ν' ἀνταποκριθῇ σ' αὐτὴν, καὶ νὰ δώσῃ τῇ ζητουμένη ἐξηγήσει.

Ἡ «Πορφύρις» Ρόδου

Ὁ Σύλλογος Νισυρίων Ρόδου ἡ «ΠΟΡΦΥΡΙΣ», ἔλαβεν τελευταίως ὠρισμένας ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι μαρτυροῦν ὅτι προχωρεῖ καὶ καθίσταται ἐν λαμπρὸν σωματεῖον.

Ἀναφέρομεν δύο ἀπὸ τὰς πλέον ἀξιολόγους:

α) Ἐκτύπωσις καλλιτεχνικῶν φωτογραφιῶν τοπίων τῆς Νισύρου: Εἰς τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ 21ου τεύχους τῶν «Ν.Χ.» ἐτονίσαμεν ὅτι ἐπιβάλλεται διαφήμισις τῶν τουριστικῶν δυνατοτήτων μας μὲ πυρῆνα τὰ Ἰαματικά μας Λουτρά. Ἀκριβῶς ἡ προαναφερθεῖσα ἀπόφασις καὶ ἐνέργεια τῆς «ΠΟΡΦΥΡΙΔΟΣ» αὐτὸν τὸν σκοπὸν ὑποβοηθεῖ. Εἰς τὴν μέριμναν τοῦ Συλλόγου ἡ «ΠΟΡΦΥΡΙΣ» ἐναπόκειται ἡ τοποθέτησις εἰς τὰ κατάλληλα καταστήματα τῆς Ρόδου καὶ τῆς Κῶ, τῶν καλυτέρων φωτογραφιῶν τῶν τοπίων τῆς Νισύρου, διὰ νὰ λαμβάνουν γνώσιν τὰ καραβάνια τῶν παραθεριστῶν ποὺ ἐπισκέπτονται τὰ

δύο πράγματι ωραιότατα Νησιά της Δωδεκανήσου, ώστε να προκαληθαι το ενδιαφέρον δια την επίσκεψιν της Νισύρου, ή όποία έχει καί ιδικά της τουριστικά προσόντα.

β) Πρωτοβουλία διὰ τήν πραγματοποίησιν, ἐξ ὧν τῶν Νισυριακῶν παροικιῶν διὰ τῶν Συλλόγων, Ἐκδρομῆς κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου εἰς Νίσυρον. Ὅσον καὶ νὰ φαίνεται δυσχερὲς ἐκ πρώτης ὄψεως, νὰ πραγματοποιηθῇ ἓνα Παννισυριακὸ προσκύνημα κατὰ τὴν γιορτὴ μάλιστα τῆς Σηπλιανῆς, ἀξίζει ἡ προσπάθεια καὶ ὁ κόπος. Ὅλοι μποροῦν νὰ φαντασθῶν τὸ καλὸ ποῦ θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὸ ἀναβάπτισμα τῶν ξενητεμένων παιδιῶν τῆς Νισύρου μέσα στὴ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Νησιοῦ μας στὴν καλύτερὴ του ἐποχὴ.

Ὁ «Διαβάτης»

Σὲ σχόλιό μας ποῦ δημοσιεύθηκε στὸ 13 τεῦχος μας, συνεχάρηκε τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς «Σηπλιανῆς» διὰ τὴν ἀνακαίνισι τοῦ ξενώνου τοῦ «Διαβάτη» καὶ συνεστήσαμε τὴν καλύτεραν περιποίησι τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν περίφραξι τοῦ κτήματος. Μὲ εὐχαρίστησι πληροφοροῦμε τοὺς ἀναγνώστας μας ὅτι ἐπραγματοποιήθη καὶ ἡ περίφραξις, χάρις στὴν προσωπικὴ πρωτοβουλία τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ συμπατριώτου μας κ. Δημητρίου Στεφάνου, ὁ ὁποῖος ἐπέτυχε νὰ συλλέξῃ τὸ ἀπαιτηθὲν ποσόν, δι' ἐράνου διενεργηθέντος παρ' αὐτοῦ. Διὰ τὴν πρωτοβουλίαν του αὐτὴν συγχάριμεν θερμῶς τὸν κ. Στεφάνου.

Τηλεφωνικὴ σύνδεσις Νισύρου-Κῶ

Ἡ Νομαρχία Δωδεκανήσου κατόπιν ἀναφορᾶς τοῦ Δήμου, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν τηλεφωνικὴν ἐπανασύνδεσιν Κῶ - Νισύρου. Ἡ τοιαύτη ἐπανασύνδεσις θὰ ἐξυπηρετήσῃ σοβαρῶς τὰς ἀνάγκας τῆς νήσου καὶ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξίν της, διότι, ὅπως νομίζομεν, ἡ Νίσυρος θὰ συνδεθῇ τηλεφωνικῶς καὶ μὲ τὰς λοιπὰς νήσους καὶ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὑποδεικνύομεν τὴν ἀνάγκην ὅπως ρυθμισθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ταχυδρομικῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς νήσου μέσῳ Κῶ, ἀντὶ τῆς Ρόδου, διότι ἐκτὸς τῆς μεταξὺ Νι-

σύρου-Κῶ ἀτμοπολικῆς ἐπικοινωνίας, ὑπάρχει τακτικὴ συγκοινωνία τρὶς τῆς ἐβδομάδος διὰ τοῦ ἐπιτάκτου πετρελαιοκινήτου. Οὕτω θὰ σταματήσῃ τὸ παρατηρούμενον ἄτοπον τῆς σοβαρᾶς καθυστερήσεως τῆς ἀλληλογραφίας.

Συμπληρωματικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς τηλεφωνικῆς συνδέσεως τῆς Νισύρου μετὰ τῆς Κῶ γνωρίζομεν, ὅτι ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Συγκοινωνιῶν κ. Θ. Κονίτσας, κατόπιν παρακλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς ἐκδοτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν «Ν.Χ.» κ. Κ. Μούρα, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ο.Τ.Ε. τὸ ὑπ' ἀριθ. 11473/16.10.58 ἔγγραφον, εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλεῖ ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν ταχύτεραν τηλεφωνικὴν ἐπανασύνδεσιν, τὴν ὁποίαν καὶ χαρακτηρίζει ὡς ἀναγκαίαν καὶ ἐπιβεβλημένην.

Διὰ τὴν Χριστιανικὴν Ἑνωσιν

Ἡ συμβολὴ τῶν ἀποδήμων Νισυρίων εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικήτα, ὑπῆρξεν κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, τόσον γενναῖο-δωρος, ὥστε νὰ ἀποβῇ ἀποφασιστικὴ διὰ τὴν σύντομον ἀνέγερσιν του. Ἡ τοιαύτη συμβολὴ τῶν, ἔχει δημιουργήσει ταυτοχρόνως τὴν ὑποχρέωσιν τῆς Ἑνώσεως, ὅπως ἐνημερώσῃ τοὺς ἀποδήμους ἐπὶ τοῦ ἔργου της, πολλῶ μᾶλλον διότι, ὅπως μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ τόνισωμεν, τοῦτο ἀποτελεῖ τίτλον τιμῆς δι' αὐτήν. Ἡ παράλειψις τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρεώσεώς της αὐτῆς, δὲν ἐξυπηρετεῖ ἐξ ἄλλου τὸ ἔργον τῆς Ἑνώσεως, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνάγκην συμπληρώσεως. Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Ἑνωσις θὰ μᾶς ἀποστείλῃ συντόμως τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ ἔργου της πρὸς δημοσίευσιν καὶ ἐνημέρωσιν τῶν δωρητῶν, ὥστε νὰ μὴν εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανελάβωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Κινδυνεύει ἡ Σηπλιανή;

Τελευταῖα φθάνουν ἀνήσυχα γράμματα ἀπὸ τὴ Νίσυρο σχετικὰ μὲ τὴν ἀποσάθρωση τοῦ βραχέους συγκροτήματος στὴν κορυφὴ τοῦ ὁποίου βρίσκεται τὸ μοναστήρι τῆς «Παναγίας Σηπλιανῆς». Παρ' ὅλο ποῦ οἱ ἀνησυχίαι κρίνονται ἀπὸ τοὺς ἐδῶ τεχνικοὺς συμπολίτες μας σὰν ὑπερβολικές, συμφωνοῦμεν πῶς ἐπιβάλλεται μία λεπτομερὴς ἔρευνα ἀπὸ μηχανικὸν κυρίως γιὰ νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ κίνδυνος καὶ νὰ προταθοῦν πραγματοποιήσιμες βελτιώσεις. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Σηπλιανῆς ἐν συνεννοήσει μὲ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Σπυρίδωνα, θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ φροντίσουν νὰ ἐπισκεφθῇ γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦ κινδύνου γιὰ τὸ Μοναστήρι εἰδικὸς γεωλόγος καθὼς καὶ ὁ Νομομηχανικὸς Δωδεκανήσου ἢ ὁ Διευθυντὴς τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας Δωδεκανήσου.

Η ΝΗΣΟΣ ΝΙΣΥΡΟΣ

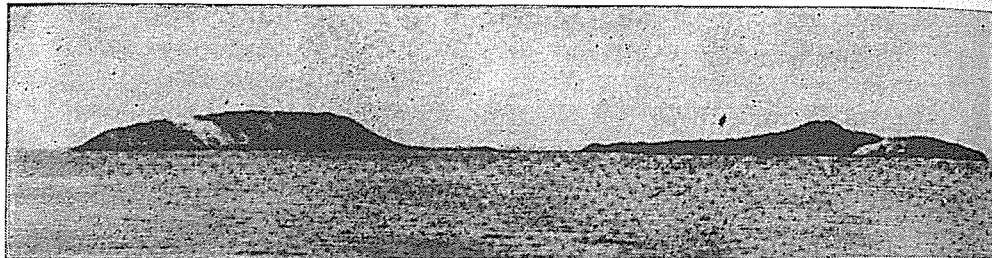
Υπό Καθ. Δρος Γ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ

(Συνέχεια από τὸ προηγούμενο)

ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΝΙΣΥΡΟΝ ΝΗΣΙΔΕΣ

1. Η ΝΗΣΙΣ ΓΥΑΛΙ

Ὅπως ἐλέχθη ἤδη εἰς τὸ τεῦχος 21 (τοῦ Δ'. ἔτους) τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν ἡ μεγαλυτέρα ἐκ τῶν εἰς τὴν Νίσυρον ἀνηκουσῶν νησίδων εἶναι ἡ νησίς Γυαλί. Αὕτη ἔχει μορφήν τοξοειδῆ ἐπιμήκη κατὰ διεύθυνσιν ΒΑ - ΝΔ καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ὑψώματα εὐρίσκόμενα εἰς τὰ δύο ἄκρα της, ὕψους 180 μ. (τὸ ἀνατολικόν) καὶ 175 μ. (τὸ δυτικόν), συνδεόμενα διὰ χαμηλοῦ ἰσθοῦ μήκους 250 - 300 μέτρων καλουμένου

Σχ. 1.— Τὸ Γυαλί.

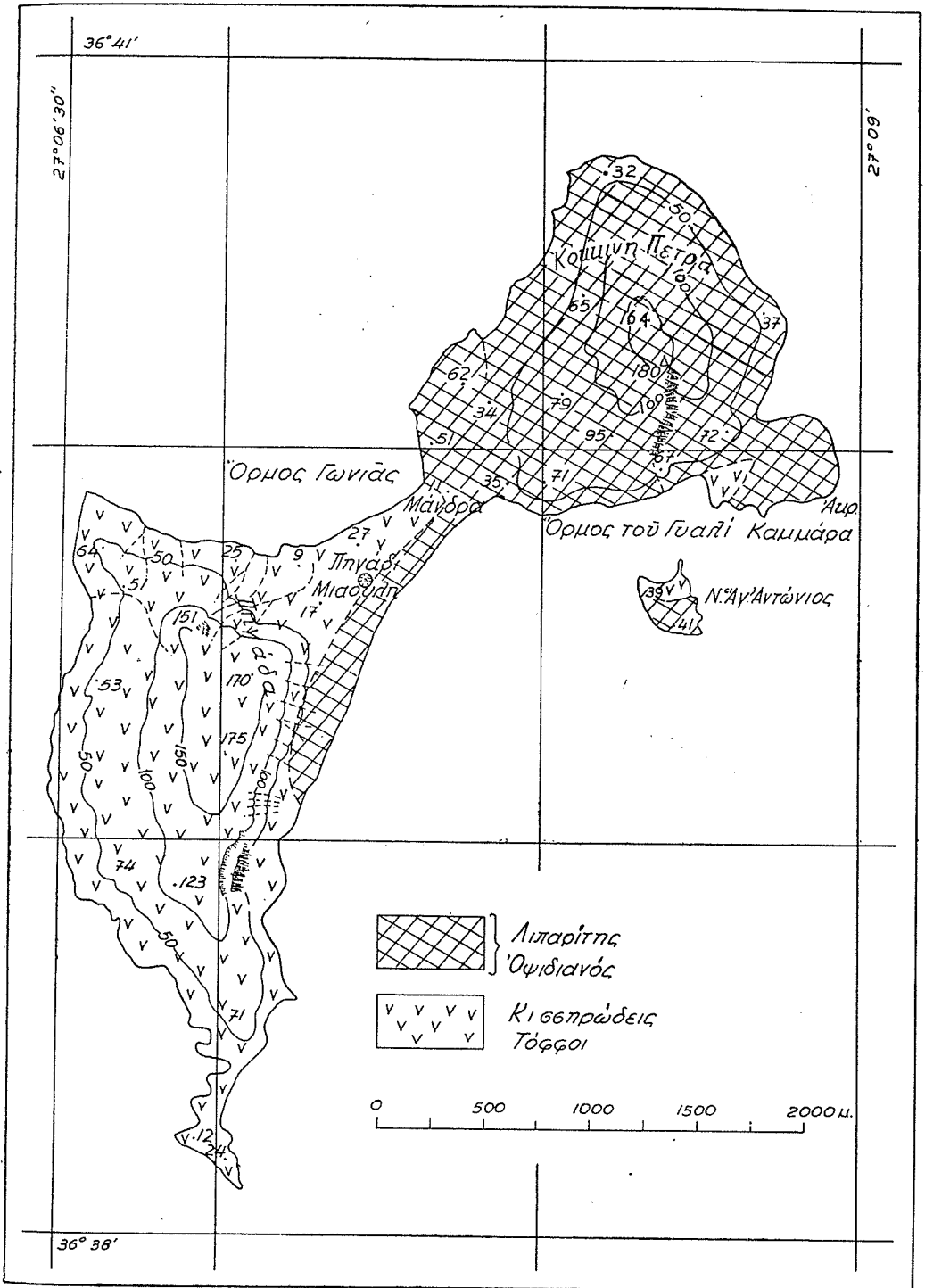
«Κάμπα». Τὸ ὕψωμα 180 μ. εὐρίσκεται εἰς βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος $36^{\circ} 40' 13'',3$ καὶ εἰς ἀνατολικόν (ἀπὸ Γκρήνουιτς) γεωγραφικὸν μῆκος $27^{\circ} 08' 22'',7$. Πρὸς τὴν Νίσυρον αἱ κλιτύς τῆς νησίδος εἶναι ἀπόκρημνοι ἐγκατακρημνισιγενεῖς.

Τὸ βορειοανατολικὸν τμήμα τῆς νησίδος, τὸ ὁποῖον καλεῖται Γωνιά, συνίσταται ἀπὸ δύο ἡφαιστειογενῆ συμπαγῆ πετρώματα, τὰ ὁποῖα εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ τῆς Νισύρου καὶ καλοῦνται λιπαρίτης τὸ ἓν καὶ ὀψιδιανὸς τὸ ἄλλο. Οἱ λιπαρίται εἶναι ἀνοικτόφαιοι καὶ σχεδὸν λευκοί. Ἀπὸ ἀπόψεως χημικῆς συστάσεως, τὸ κύριον συστατικὸν τῶν εἶναι τὸ διοξειδίου τοῦ πυριτίου, τοῦ ὁποῖου ἡ περιεκτικότης εἶναι 75,43 ο).ο.

Οἱ ὀψιδιανοὶ εἰσὶν παρουσιάζονται ὡς ἄμορφοι δελώδεις μᾶζαι καὶ ἔχουν γενικῶς χρῶμα μελανωπὸν, ἐνῶ οἱ λιπαρίται ὑπερισχύουν εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα καὶ εἰς τὴν νησίδα τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου. Οἱ ὀψιδιανοὶ συνιστοῦν ἐπίσης τὸ ὑπέδαφος τοῦ ἰσθοῦ, ἀλλ' εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ τόφους καὶ κροκαλοπαγῆ (βλ. τεύχ. 21, σελ. 11).

Τὸ νοτιοδυτικὸν τμήμα — τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Βεγιάλις — ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τόφους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν λευκὸν χρῶμα καὶ συνίστανται κυρίως ἀπὸ θραύσματα κισσήρεως μεγέθους γενικῶς οὐχὶ μεγαλυτέρου πυγμῆς, μετὰ τῶν ὁποίων συνυπάρχουν ἀραιὰ θραύσματα τοπικῶν ἡφαιστειογενῶν πετρωμάτων ὡς καὶ μερικὰ χαλίκια ἀπὸ διάφορα ἄλλα, οὐχὶ ἡφαιστειογενῆ, πετρώματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται εἰς τὰς γειτονικὰς νήσους. Εἰς τὰ κατώτερα ὑψόμετρα οἱ τόφοι εἶναι ἐστρωμένοι

1. Κατὰ τὸν Μελέτιον (8, τόμ. 5, σελ. 221) ἐλέγετο καὶ Βεγιάλις: «Οὐ σμακράν τῆς Κῶ, κεῖται ... προσέτι καὶ ἡ Βεγιάλις, κοινῶς Γυαλί».

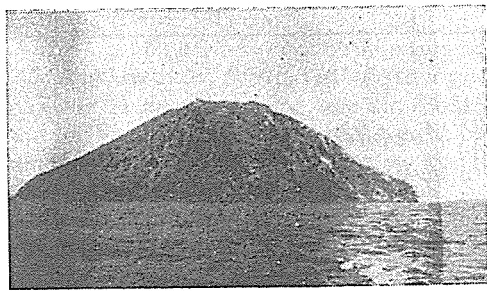

Σχ. 2.— Γεωλογικός χάρτης της νησίδος Γαλι (κατά τὸν Α. Μαρτελλί).

καὶ τσιμεντωμένοι στερεὰ μὲ ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον. Αὐτὸ δεικνύει ὅτι οἱ τόφφοι αὐτοὶ ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ ὑλικά ἀποτεθέντα εἰς πυθμένα θαλάσσης. Τουναντίον εἰς τὰ ὑψηλότερα τὰ θραύσματα τῶν τόφφων εἶναι ἀσύνδετα καὶ δεικνύουν ὅτι οἱ τόφφοι αὐτοὶ ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ ὑλικά ἀποτεθέντα ἐπάνω εἰς ξηράν. Τὰ στρώματα τῶν τόφφων κλίνουν πρὸς τὰ Δ. ΝΔ μὲ κλίσιν 15° - 20° ἢ καὶ μεγαλυτέραν εἰς τὴν δυτικὴν πλευράν. Ἐπάνω ἀπὸ τοὺς θαλασσογενεῖς τόφφους, οἱ ὁποῖοι εἶναι διατεταγμένοι κατὰ στρώματα, ἐπικάθηνται μπάγκοι ἐξ ἐνὸς πετρώματος, τὸ ὁποῖον συνίσταται ἀπὸ θραύσματα ἡφαιστειογενῶν πετρωμάτων ἀναμεμιγμένα μὲ θραύσματα ἀπολιθωμένων κογχυλίων. Οἱ μπάγκοι αὐτοῦ τοῦ πετρώματος ἔχουν συνολικὸν πάχος 20 μ. Τὸ πέτρωμα αὐτὸ εἶναι θαλασσογενές, σχηματισθὲν ἐντὸς θαλάσσης. Εἰς τὰ ὑψηλότερα ὑψόμετρα καὶ μέχρι τοῦ ὑψομέτρου περίπου τῶν 140 μ. οἱ μπάγκοι αὐτοῦ τοῦ ἀπολιθωματοφόρου πετρώματος ἐναλλάσσονται μὲ μπάγκους θαλασσογενῶν τόφφων. Πιὸ ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὑψόμετρον 140 μ. εὐρίσκονται μόνον τόφφοι ἀσύνδετοι. Εἰς τὸ ἀπολιθωματοφόρον πέτρωμα ὁ MARTELLI συνέλεξε ἀρκετὰ ἀπολιθωμένα ὄστρακα θαλασσίων μαλακίων ζώων, τὰ ὁποῖα ζοῦν καὶ σήμερον εἰς τὴν Μεσόγειον. Ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ ἀπολιθωματοφόρου θαλασσογενοῦς πετρώματος μεταξὺ τῶν στρωμάτων τῶν τόφφων καθὼς καὶ οἱ κατὰ στρώματα διατεταγμένοι θαλασσογενεῖς τόφφοι δείχνουν: α) ὅτι αἱ ἐκρήξεις, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν τὸ ὑλικὸν ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐσχηματίσθησαν οἱ τόφφοι, ἐλάμβανον χώραν κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· β) ὅτι αἱ ἐκρήξεις ἐπανελαμβάνοντο κατὰ διαστήματα χωριζόμενα μὲ παύσεις μικροτέρας ἢ μεγαλυτέρας διαρκείας, κατὰ τὰς ὁποίας παύσεις ἔξω εἰς τὴν ἐκεῖ θάλασσαν τὰ θαλάσσια ζῷα, τὰ ὁποῖα ἐσκεπάζοντο κατόπιν ἀπὸ τὰ ἀνατινασσόμενα ὑλικά τῆς ἐπερχομένης ἐκρήξεως. Μετὰ τὴν ἀπόθεσιν καὶ τῶν τελευταίων ἐστρωμένων τόφφων, τὸ ἡφαιστειον βουνὸν ὑπέστη ἀνύψωσιν καὶ κατόπιν ἀπετέθησαν οἱ ἀσύνδετοι τόφφοι ἐπάνω εἰς τὰς κλιτῦς του, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο τώρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

2. Η ΝΗΣΙΣ ΣΤΟΓΓΥΛΗ

Πρὸς Α τῆς νήσου Γυαλί καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς 3 χιλιομ. περίπου ἀναδύεται ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ νησίς Σ τ ρ ο γ γ ὺ λ η. Αὕτη ἔχει σχῆμα κολούρου κώνου, ὁ ὁποῖος ἔχει βάσιν ὑποκυκλικήν καὶ ὕψος 126 μ. Πρόκειται περὶ ἐνὸς ἡ φ α ἰ σ τ ε ἰ ο υ θ ὄ λ ο υ. Εἰς τὴν κορυφὴν του ὑπάρχει ἓν κρατηροειδές βύθισμα (ἡ κοίλωμα), τὸ ὁποῖον ἔχει διάμετρον 80 μ. καὶ βάθος μέγιστον 40 μ. περίπου. Ὁ πυθμὴν τοῦ βυθίσματος εἶναι ἐπίπεδος, τὰ τοιχώματά του ἀπόκρημνα καὶ ὁ περίβολος εἶναι ἀνοικτὸς εἰς τὸ βόρειον τεταρτημόριον. Τὸ κρατηροειδές αὐτὸ κοίλωμα δὲν εἶναι ὁ κρατὴρ τοῦ ἡφαιστείου τῆς Στρογγύλης, διότι τὸ ἡφαιστειον αὐτὸ ἦτο, ὡς προελέχθη, ἡ φ α ἰ σ τ ε ἰ ο υ θ ὄ λ ο υ ἀ ν ε υ κ ρ α τ ῆ ρ ο υ, τὸ δὲ κρατηροειδές κοίλωμα ἔγινεν ὅπως

Σχ. 3.— Ἡ νησίς Στρογγύλη ὅπως φαίνεται ἀπὸ Νότον.

καὶ τὸ τοῦ Προφ. Ἡλία (Διαβάτη). Ὅταν δηλ. ἡ ἐκρήξις ἐτελείωσε, αἱ λάβαι, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο εἰς τὸν πόρον τοῦ ἡφαιστείου ἐνύχθησαν μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ συνεστάλησαν, συνεπεία τῆς συστολῆς ἐδημιουργήθη κενὸν κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θόλου καὶ εἰς τὸ κενὸν αὐτὸ κατεκρημνίσθη ἡ ὀροφὴ τοῦ θόλου καὶ οὕτω πῶς ἐδημιουργήθη τὸ κρατηροειδές βύθισμα.

Τὸ πέτρωμα, ἐκ τοῦ ὁποῖου συνίσταται σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἡ Στρογγύλη εἶναι ἀ ν δ ε σ ἱ τ η ς (βλ. τευχ. 21 σελ. 9), ὁ ὁποῖος ἔχει χρῶμα σιδηρόφαιον ἢ μαυρωπὸν καὶ εἶναι συμπαγὴς ἢ ἐλαφρῶς πορώδης. Αἱ ἐξωτερικαὶ κλιτῦς τῆς νήσου καλύπτονται

Σχ. 4. — Τὸ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς νησίδος Στρογγύλης κρατηροειδὲς κοίλωμα. (Φωτογρ. Γ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ)

ἀπὸ λεπτὰ ἀποθέματα κροκαλοπαγῶν (βλ. τευχ. 21, σελ. 11) καὶ κισσηρώδων τόφφων, τὰ ὁποῖα φθάνουν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ ὕψους τῶν 50 μ. Τὰ ὑλικά, τὰ ὁποῖα συνιστοῦν τοὺς τόφφους φαίνεται ὅτι προήλθον ἀπὸ ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστειῶν τῆς Νισύρου ἢ τοῦ ἡφαιστείου τῆς νησίδος Γυαλί καὶ ἀπετέθησαν ἐπὶ τῶν κλιτύων τῆς Στρογγύλης αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο τότε κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ἐξ ὅλων τῶν προαναφερθέντων συνάγεται ὅτι κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον διήρκει ἡ ἐκρήξις τοῦ ἡφαιστείου τῆς νησίδος Γυαλί, ἡ ὁποία ἔδωσε τοὺς λιπαρίτας καὶ τοὺς ὀψιδιανούς, ἡ Στρογγύλη ἦτο βυθισμένη μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ κρατηροειδοῦς κοιλώματος. Κατόπιν εἰς ἐποχὴν σχετικῶς ἄρκετὰ πρόσφατον ἡ Στρογγύλη ἀνυψώθη, ὅπως παρουσιάζεται σήμερον.

3. Η ΝΗΣΙΣ ΠΑΧΕΙΑ Η ΠΑΣΚΙΑ

Πρὸς Δ τοῦ ἀκρωτηρίου Πετρώδους καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ 3,2 χιλιομ. ἀναδύεται ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ ἐπιμήκης κατὰ διεύθυνσιν Α.ΒΑ.-Δ.ΝΔ νησίς Παχειά ἢ Πασκιά. Αὕτη εἶναι κυρίως ἓνα ἀκανόνιστον ἡφαιστειογενὲς βουνὸν ὕψους 106 μ., συνίσταται δὲ ἐξ ἀνδεσίτου, ὁ ὁποῖον ἔχει χρῶμα φαιδὸν σκοῦρον ἢ ἐξαλλοιωμένον ἐρυθρόν. Ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν τοῦ βουνοῦ ἐπικάθηται ἐν μικρὸν ἐπίμηκες, ὀλίγον παχὺ ἐπικάλυμμα ἐκ κισσηρώδους τόφφου, ὁμοίου μὲ τὸν παράκτιον τόφφον τῆς Νισύρου. Αἱ κλιτύς τοῦ βουνοῦ φέρουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπιφλοιώματα ἀπὸ κροκαλοπαγῆ ὅμοια πρὸς τὰ τῆς Στρογγύλης.

4. Η ΝΗΣΙΣ ΠΕΡΙΓΚΟΥΣΑ Η ΠΥΡΓΟΥΣΑ

Εἰς ἀπόστασιν 6,8 χιλιομ. ἀπὸ τῆς Νισύρου καὶ πρὸς Δ αὐτῆς εὐρίσκεται ἡ νησίς Περιγκοῦσα ἢ Πυργοῦσα, ἡ ὁποία κορυφοῦται εἰς δύο ὑψώματα 78 μ. καὶ 73 μ. Ταῦτα συνίστανται, ὅπως καὶ ἡ νοτιά ράχis τῆς νήσου (ὑψ. 32 μ.) ἀπὸ ἀνδεσίτην. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς νήσου ἀποτελεῖται ἀπὸ κισσηρώδεις θαλασσογενεῖς τόφφους σκεπασμένους κατὰ διαλείμματα μέχρι τοῦ ὑψομέτρου 40 μ. ἀπὸ τὸ θαλασσογενὲς ἀπολιθωματοφόρον πέτρωμα, τὸ ὁποῖον συνηντήσαμεν ἤδη εἰς τὴν νησίδα Γυαλί. Οἱ κισσηρώδεις τόφφοι ἐσχηματίσθησαν καὶ αὐτοὶ ὑποθαλασσίως ἀπὸ ὑλικά προερχόμενα ἀπὸ τὰ ἡφαίστεια τῆς Νισύρου ἢ τοῦ Γυαλί. Κατὰ ταῦτα καὶ ἡ Περιγκοῦσα ἔπαθεν ἀνύψωσιν —ὅπως καὶ ἡ Στρογγύλη— εἰς πρόσφατον ἐποχὴν.

5. Η ΝΗΣΙΣ ΚΑΝΤΕΛΙΟΥΣΑ Η ΑΝΤΙΛΕΓΟΥΣΑ

Ἡ νησίς Καντελιούσα ἢ Ἀντιλέγουσα ἡ ὁποία ἔχει ἑλλειψοειδῆ μορφήν μὲ μέγαν ἄξονα διευθυνόμενον ἀπὸ Α. ΒΑ - Δ. ΝΔ, κορυφοῦται εἰς δύο κύρια ὑψώματα, τὰ ὁποία ἔχουν καὶ τὰ δύο ὕψος 103 μ. Δὲν εἶναι γνωστὸν ἀπὸ ποῖα πετρώματα ἀποτελεῖται. Φαίνεται μᾶλλον ὅτι δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἠφαιστειογενῆ πετρώματα καὶ ὅτι ἀσβεστόλιθοι συμμετέχουν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς.

ΓΕΝΙΚΩΤΕΡΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἐχοντες τώρα ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ προεκτεθέντα περὶ τῆς Νισύρου καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουσῶν νησίδων, δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν τὰ ἀκόλουθα γενικώτερα συμπεράσματα:

α) Ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς μικρᾶς αὐτῆς ομάδος τῶν ἐκρηξιγενῶν νήσων ἐλειτούργησαν πολλοὶ πόροι ἐκρήξεων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκρηκτικῆς περιόδου μέχρι καὶ τῆς τελευταίας ἐλειτούργησαν ἀνεξαρτήτως ἀλλήλων, ὅσον καὶ ἂν προδήλως ἀντλοῦσαν ὑλικὸν ἀπὸ μίαν κοινὴν ἐσωτερικὴν ἐστίαν.

β) Ἡ ἐκρηξιγενὴς ὁμάς νήσων τῆς Νισύρου ἐσχηματίσθη κατὰ μέγιστον μέρος ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα ὑποθαλασσίων ἐκρήξεων.

γ) Αἱ πρώται ἐκρήξεις ἐξέχυσαν λάβας ἀνδευσιτικάς καὶ ἔδωσαν γένεσιν εἰς τὴν πρωταρχικὴν Νίσυρον, τὴν Στρογγύλην καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὴν Περιγκοῦσαν καὶ Πασκιάν.

δ) Ἐπηκολούθησαν κατόπιν αἱ ἐκρήξεις τῶν τραχυανδευσιτῶν, τραχειτῶν καὶ τραχειδακιδῶν, αἱ ὁποῖαι ἐν συνδυασμῷ μὲ ἀνυψωτικὴν κίνησιν τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης διεμόρφωσαν τελικῶς τὴν νήσον Νίσυρον, ὅπως λεπτομερῶς ἐξετέθη εἰς τὸ κεφ. (τεῦχ. σελ.).

ε) Αἱ τελευταῖαι ἐκρήξεις ἐγίναν εἰς τὰ ΒΔ τοῦ κυρίου κέντρου καὶ ἔδωσαν λάβας λιπαρίτου καὶ ὀψιανοῦ καὶ τόφφους ἐκ τῶν ὁποίων ἐσχηματίσθη ἡ νησίς Γυαλί.

στ) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων αὐτῶν ἐκρήξεων ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης ἀνυψώθη ἐκ νέου καὶ τοιουτοτρόπως ἡ μικρὰ ἐκρηξιγενὴς ὁμάς τῶν νήσων τῆς Νισύρου ἀνεδύθη πλήρως ὁποῖα φαίνεται σήμερον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΦΟΡΩΣΑ ΤΗΝ ΝΙΣΥΡΟΝ

1. Ὁμηρος: Ἰλιάς, Β, 676.
2. Ἡρόδοτος: Βιβλ. Ζ', 99.
3. Ἀπολλοδώρου τοῦ Ἀθηναίου Βιβλιοθήκη: Βιβλ. Ι, κεφ. 6ον, § 2.
4. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης: Βιβλιοθήκη, Τόμ. Ι, βιβλ. Ε', 54 καὶ Βιβλ. ΙΔ', 84 (ἐκδ. Παρισίων, 1842).
5. Παυσανίας: Ἀττικά, Ι, 2 sect. 4.
6. Στράβων: Γεωγραφικά, Βιβλ. Χ, C. 656 καὶ C. 488-489 (ἐκδ. Teubner). Λειψία.
7. C. Plini Secundi: Naturalis historiae. Βιβλ. V, 36 καὶ 42.
8. Μελετίου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν: Γεωγραφία Παλαιὰ καὶ Νέα. Τόμ. Γ', σελ. 221-222. Βενετία 1807.
9. Bondelmonti Christophori: Librum insularum Archipelagi, σελ. 76. Λειψία, 1824.
10. Εὐσταθίου ὑπομνήματα εἰς Διονύσιον τὸν Περηγητὴν: Τόμ. Ι, Λειψία, 1828.
11. Διονυσίου Πύρρου τοῦ Θετταλοῦ: Γεωγραφία μεθοδικὴ καὶ καταγραφὴ ἀπάσης τῆς οὐκουμένης. (Ἐκδ. 1831 ἐν Ναυπλίῳ). Σελ. 236 καὶ 242.
12. Boschini Marco: L'Archipelago. Per Francesco Nicolini. Σελ. 18 (Nissaro). Βενετία 1658.
13. Vivien de Saint Martin: Nouveau dictionnaire de Géographie Universelle.
14. Reclus: Nouvelle Géographie Universelle.
15. Ross L.: Reisen auf den griechischen Inseln des ägäischen Meeres. Τόμ. ΙΙ, σελ. 67-81. Στουτγάρδη καὶ Τούμπινγκεν, 1843.
16. v. Humboldt A.: Kosmos. Τόμ. ΙV, σελ. 72, 1845.

17. Στεφάνου Βυζαντίου: ἐκ τῶν Ἑθνικῶν κατ' ἐπιτομήν. Τόμ. Ι, σελ. 477 καὶ 112. (Βερολῖνον, 1849).
18. Lacroix L.: Iles de la Grèce. Παρίσι, 1853.
19. Παγκαβῆ Ἰακώβου: Τὰ Ἑλληνικά. Τόμ. Γ', σελ. 409-414. Ἀθῆναι, 1853.
20. Σκύλακος Καρυανδέως: Περίπλους (εἰς τὸ ἔργον Geographi Greci Minoris). Τόμ. Ι § 99. Παρίσι, 1854.
21. Smith William, sir: Dictionary of Greek and Roman Geography. 1870.
22. Φίλωνος Βυζαντίου: Traité de fortification d'attaque et de défense des places. Παρίσι, 1872.
23. Gorceix H.: Sur l'état du volcan de Nisyros au mois de Mars 1873. Comptes Rendus » » de l'Académie des sciences (C. R. Ac. Sc.), τόμ. 77, σελ. 597-601. Παρίσι, 1873.
24. » » : Sur la récente éruption de Nisyros. C. R. Ac. Sc., Τόμ. 77, σελ. 1039.
25. » » : Sur l'éruption boueuse de Nisyros. C. R. Ac. Sc., Τόμ. 77, σελ. 1474-1477.
26. » » : L'île volcanique de Nisyros. «L'Institut», σελ. 289, 292, 343. Παρίσι, 1873.
27. » » : Phénomènes volcaniques de Nisyros. C. R. Ac. Sc., τόμ. 78, σελ. 444-446. Παρίσι, 1874.
28. » » : Sur l'étude des fumerolles de Nisyros et de quelques-uns de produits de l'éruption de 1873. C. R. Ac. Sc., τόμ. 78, σελ. 1309-1311. Παρίσι, 1874.
29. » » : Etude des fumerolles de Nisyros et de quelques-uns des produits des éruptions dont cette île a été siège en 1872 et 1873.— Annales de Chimie et de Physique, 5η σειρά, τόμ. II, σελ. 333. Παρίσι, 1874.
30. Neumayr M.: Ueber den geologischen Bau der Insel Kos. Denkschriften der mathem.-naturwissenschaftlichen Klasse der K. Akademie der Wissenschaften. Τόμ. XL, σελ. 232. Βιέννη, 1879.
31. Cuinet V.: La Turquie d'Asie. Géographie administrative e.t.c. Τόμ. Ι. Παρίσι, 1890.
32. de Launay L.: Etudes géologiques sur la mer Egée. La géologie des îles de Metelin, Lemnos et Thasos.— Annales des Mines, τόμ. XIII, σελ. 102. Παρίσι, 1898.
33. Hiller von Gaertringen F.: Inscriptiones Graecae Insularum. Βερολῖνον, 1898.
34. Bergeat A.: Die Aeolischen Inseln. Abhandlungen der Kgl. bayerischen Akademie der Wissenschaften. II Klasse, τόμ. XX, I τμ., σελ. 29. Μόναχον, 1899.
35. Flegel K.: Ἡ νῆσος Νίσυρος καὶ αἱ θέρμαι αὐτῆς. Κωνσταντινούπολις, 1901.
36. Plüner F.: Die geologischen Verhältnisse der Insel Kos und ihrer Nachbarinseln. Zeitschrift der deutschen geologischen Gesellschaft. Monatsber. 57, σελ. 355. Βερολῖνον, 1905.
37. Dawkins and Wace: εἰς Annual British School, τόμ. 12. 1905-1906.
38. de Mauffry: Etude industrielle sur les volcans et soufrieres de Nisyros. 1908.
39. Παπαδοπούλου Ι.: Γενικὴ Γεωγραφικὴ καὶ ἱστορικὴ περιγραφὴ ἀρχαία καὶ νεωτέρα τῆς νήσου Νισύρου μετὰ τῶν περὶ μικρῶν νήσων καὶ αἱ θερμοπηγαὶ αὐτῆς. Νίσυρος, 1909.
40. Bianchi A.: Le rocce effusive del Dodecaneso. Bollet. Societa. Geologica Ital. Τόμ. VLVIII. Ρώμη, 1909.
41. Revelli P.: L'Egeo. Societa editoriale italiana. Μιλάνον, 1912.
42. Martelli A.: Ricerche geologiche et geografico-fisiche nelle Sporadi meridionali. Bull. Societa Geogr. Ital. Fasc. XII. Ρώμη, 1912.
43. Commando della VI Divisione Speciale: Cenni monografici sulle Sporadi meridionali occupate dalle truppe italiane durante la guerra italo-turca. Litografia della VI Divisione Speciale Rodi (Egeo). Carta 1:100.000.
44. Grill E.: I minerali dell'isola di Nisiro (Mare Egeo). Memorie Reale Akademi. dei Lincei, σειρά 5η, τόμ. X. Ρώμη, 1914.
45. Martelli A.: Il gruppo erratico di Nisiro nel Mare Egeo.— Memorie della Societa italiana delle Scienze detta (dei XL). Σειρά 3η, τόμ. XX. (Μετὰ γεωλογικοῦ χάρτου τῆς Νισύρου καὶ τῶν περὶ αὐτῆς νησίδων, ὑπὸ κλίμακα 1:100.000). Ρώμη, 1917.
46. Sapper K.: Katalog der geschichtlichen Vulkanausbrüche. Στρασσοῦργον, 1917.
47. Plüner F. καὶ Sapper K.: Kos und Nisyros. Peterman's Mitteilungen, Ἔτος 66. Γκόττα, 1920.
48. Niggli P.: Der Taveyannasandstein und die Eruptionsgesteine der jung mediterranen Ketten gebirge. Schweizerische Mineral.— Petrogr. Mitteilungen, 2, σελ. 204. 1922.
49. Παπαδοπούλου Γ.: Νισυριακὸν ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1923. Νίσυρος, 1922.
50. Berard Victor: Les Pheniciens et l'Odyssée. (Ἔκδ. 1927). Ι, 195 καὶ ΙΙ, 444.
51. Bianchi A.: La provincia petrografica effusiva del Dodecaneso (Mare Egeo). Memorie dell'Institut. Geologico della R. Univers. di Padova, τόμ. VIII. Πάδοβα, 1930.
52. Desio A.: Le isole italiane dell'Egeo. Σελ. 285-309. Ρώμη, 1931.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Υπό τοῦ Μητροπολίτου Κῶ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

(συνέχεια)

ἀνηψός, ὁ ἀνηψά, ἡ ὁ ἀνεψιός, ἡ ἀνεψιά. «Γράφω τῆς ἀνηψᾶς μου τὸ σπίτι τοῦ Ποταμοῦ». Οὐδέτ. τ' ἀνήψα, γενικῶς ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαὶ ἐν τῷ συνόλω.

ἀνεύλαος, ὁ ἐκεῖνος ποὺ δέν «ἐβλάε-ται» τοὺς μεγαλυτέρους του, ποὺ δέν δεικνύει τὸ πρὸς αὐτοὺς ὀφειλόμενον σέβας.

ἀνομάτοι, οἱ Ἴον ἄνδρες: «δέκα ἀνομάτοι τὸν ἐσηκῶννα». «τρεῖς ἀνομάτοι ἥρτα(ν) καὶ φέραν τόν». «ἐν τὸς σηκῶν-νου(ν) τέσσαρις ἀνομάτοι». 2ον γενικῶς: ψυχαί. «Πόσοι ἀνομάτοι εἴστε; (περιλαμβανομένων μικρῶν καὶ μεγάλων, ἀμφοτέρων τῶν φύλων).— Εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμ. ἀνοματός. «ἕνας ἀνοματός ἦτογ κ' ἔκαμέν τους καὶ τοὺς τρεῖς τὰ πάντα κάτω».

ἀνοριά, ἡ Ἴον ἡ ἐνορία. «ἡ ἀνοριά τοῦ Ταξιάρχη», ἡ «ἀνοριά τῆς Ποταμίτισσας» (Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου). 2ον ἡ ἐφημερία τοῦ ἱερέως: «ποιοὺς παπᾶς ἔχει τὸ Σάββατον ἀνοριά»; «ἐν ἔχει

ἀνοριὰν αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα ὁ παπᾶ Κωσταντῆς». Εἰς τὸ Μανδράκι κατὰ τοὺς παιδικούς μου χρόνους, δηλαδὴ μέχρι πρὸ τεσσαρακονταετίας ἐφημέρευον ἄνω τῶν δέκα ἱερέων. Ἦσαν τρεῖς ἐνοριακοὶ ναοί: ὁ Μητροπολιτικὸς τῆς Ποταμίτισης, ὁ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Λαγκάδι καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Οἱ δύο δεῦτεροι ἦσαν ιδιωτικοί. Οἱ ἱερεῖς ὅμως δέν ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ναόν, ἀλλ' ἐλάμβανεν ἕκαστος ἐβδομαδιαῖον ἐφημερίαν εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς ἐκ περιτροπῆς μὲ τὴν σειράν. Ἦσαν δὲ ἐπίσης ὑπόχρεοι νὰ ἐφημερεύουσιν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα καὶ εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Μανδρακίου ἱερὰν Μονὴν Σπηλιανῆς (ἶδε λέξιν). Ἡ ἐφημεριακὴ ἱεραρχία τῶν ναῶν ἦτο: Παναγία Σπηλιανή· Ποταμίτισσα· Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ἐπηκολούθει κατόπιν δι' ἕκαστον μία

53. Ἑλευθερουδάκη: Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν «Νίσυρος». Τόμ. 9ος. Ἀθῆναι, 1930.

54. Μεγάλη Ἑλληνική Ἑγκυκλοπαίδεια: Νίσυρος. Τόμ. 18, σελ. 331-332. Ἀθῆναι, 1932.

55. Kténas C.: Le groupe d'îles de Santorin. Memoires de l'Académie d'Athènes. Τόμ. I, No. 4. Tableaux VI καὶ VIa. Ἀθῆναι, 1935.

56. Pauly's: Real-Encyclopädia der classischen Altertumswissenschaft. Nisyros. Τόμ. 33ος, σελ. 762-767. Στουτγάρδη, 1936.

57. Καζαβή I.: Νισύρου Λαογραφικά (μετὰ χάρτου τοπωνυμίων τῆς νήσου). Νέα Ὑόρκη, 1940.

58. Burri C. καὶ Niggl P.: Die jungen Eruptivgesteine des mediterranen Orogens, II Hauptteil, σελ. 162. Ζυρίχη, 1949.

59. Καζαβή Γ.: Ἡ Νίσυρος εἰκονογραφημένη. Νέα Ὑόρκη. 1954-55.

60. Περτέση Μ.: Ὑδρολογικαὶ γεωχημικαὶ ἔρευναι. Δημοσιεύματα τῆς Διευθύνσεως Γεωχημικῶν Ἑρευνῶν. Ὑπ. Βιομηχανίας, ἀρ. 1, σελ. 52-55. Ἀθῆναι, 1955.

61. Paraskevopoulos G.: Ueber den Chemismus und die provinziellen Verhältnisse der tertiären und quartären Ergussgesteine des ägäischen Raumes und der benachbarten Gebiete. Tschermaks mineralogische und petrogr. Mitteilungen, III σειρά, τόμ. 6, τεύχ. 1-2. Βιέννη, 1956.

62. Νισυριακὰ Χρονικά.

63. Μπορνόβα Ἰω.: Οἱ εἰσμοὶ τῆς Νισύρου κατὰ τὸν Ἰανουάριον 1953. (Ἐκθεσις δακτυλογραφημένη ἀδημοσίευτος. Ἀθῆναι, 1953).

Ἐπίσης μνεῖα τῆς νήσου γίνεται εἰς τὴν Γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος (II, 349, Ahm) τοῦ Bursian, εἰς τὸν Baedeker.

ΧΑΡΤΑΙ

1. Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου: Χάρτης Νο 918 «Mediterranean Archipelago» «The Islands of Kos, Niseros and Piscopi» ὑπὸ κλίμακα 1:116.000 περίπου. Φύλλον συνταχθὲν τὸ 1841 καὶ διορθωθὲν τὸ 1863.

2. Χάρτης συνταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Brook.

3. Χάρτης τοῦ Ἰταλικοῦ Στρατιωτικοῦ Γεωγραφικοῦ Ἰνστιτούτου: φύλλον «Isola di Nisiro» ὑπὸ κλίμακα 1:25.000 καὶ μὲ ἰσοδιάστασιν 10 μέτρων.

4. Χάρτης τοπωνυμίων τῆς Νισύρου ὑπὸ τοῦ Δρος Γ. Καζαβή (57).

διαθεσιμότητας, ξεκινουμένη πολλάκις μέχρι δύο μηνών, ἂν μὴ καὶ πλέον, καὶ κατόπιν ἐλάμβανε καὶ πάλιν σειρὰν ὁ ἐφημέριος. Ἐκαστος ἀντιλαμβάνεται τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν τῶν ἱερέων τῆς Νισύρου. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐν τῇ πραγματικότητι ἐξέπνευσεν αὐτομάτως, διότι καὶ οἱ δύο ναοὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ τοῦ τιμίου Προδρόμου παραμείναντες ἄνευ ἐπιστασίας σχεδὸν ἡρειπώθησαν ἐξέλιπον ὁμῶς καὶ οἱ ἱερεῖς μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε τὸ Μανδράκι εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς παιδικούς· μιν χρόνους ἐνθυμοῦμαι περὶ τοὺς δέκα ἑπτὰ ἱερεῖς νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην σήμερον νὰ φέρνῃ ἱερέα ἀπὸ τὸ χωρίον Νικιά διὰ νὰ λειτουργήσῃ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν Ποταμητίσσης. Κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ ὁ Ἡγούμενος τῆς Σπηλιανῆς «ἐπαιρεφ φημερία», ἀλλὰ εἰς τὴν θέσιν του ὥριζε πάντοτε ἕναν ἄλλον διὰ τὸ ὕψος τοῦ ὀξιώματός του!! ἐν Νισύρῳ, ὥστε νὰ κάμῃ τὴν ἐφημερίαν εἰς τοὺς ἄλλους ναοὺς, μόνον δὲ ἐλειτούργει εἰς τὸν ναὸν τῆς Σπηλιανῆς, καὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναόν. Εἰς τὸν δεῦτερον τοῦτον αὐτοδικαίως ἱερουργεῖ κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς.

ἀντάμα· μαζί. Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ a dama. Καὶ ρῆμα: ἀνταμώνω, ἵνταμώνω καὶ οὐς. ἀντάμωσι.

ἀντάν· ὁ χρόν. σύνδεσμος ὅταν. «ἀντάν ἔρτη ὁ ἀφέντης σου, φώναξέ μου».

ἀντάρα, ἡ· α') σύννεφο. β) ὀργή, δυσθυμία. γ') θάμβωμα τῷ ὀφθαλμῷ «σὰν ἀντάρα εἶναι στό ἴμάτι μου = θαμπώνει τό ἴμάτι σὰν νὰ τὸ σκεπάζῃ νεφύδριον». δ') τὸ ἀπόβαρον «ἐπῆρες τὴν ἀντάραν; (ντάρα)». Ἐκ τῆς ἰταλικῆς tara.

ἀνταριασμένος α) συννεφώδης β) μεταφορικῶς: κατηφής, ἐξωργισμένος. «ἀνταριασμένα τᾶχει πάλαι (τὰ μοῦτρα του).

ἀντάς, ὁ· Ἡ τουρκικὴ λέξις ὀντάς: αἶθουσα. Κατὰ τὴν Νισυριακὴν χρῆσιν ἐννοεῖται: 1ον ὁ γυναικωνίτης τῆς ἐκκλησίας· «οἱ κόραις πᾶσιν εἰς τὸν ἀντά. ἐν ἔρχονται μὲ τῆς ἄντρες». 2ον κελλιὰ ναοῦ ἢ μοναστηρίου. «οἱ ἀντάδες τῆς Παναγιάς». 3ον ὑπερῶν τῆς οἰκίας· 4ον ἡλιακὸς σκεπασμένος καὶ περικεκλεισμένος.

ἀντένα, ἡ· Ἑνετοῖταλικὴ λέξις απτεννα: κεραία τοῦ πλοίου.

ἀντεπίσκοπος, ὁ· (ἐν λαϊκῇ ποιήσει): ὁ ἴσος τῷ Ἐπισκόπῳ.

«Ποῦ ναῦρω ἡγὼ Πνευματικό,

«καλὸν ἐξαοράτη;

«Ποῦ ναῦρω κι ἀντεπίσκοπο,

«νὰ ἴπῳ τὰ κρίματά μου;

—Τότε ἡ πέτρα μίλησε,

βραχνῇ λαλιὰν ἐβγάλλει·

«Ἐγὼ ἴμαι καὶ Πνευματικός,

«καλὸς ἐξαοράτης,

«κ' ἐγὼ ἴμαι κι' ἀντεπίσκοπος

«καὶ ἴπῳ τὰ κρίματά σου».

ἀντέτι(ν), τό· τουρκικὴ λέξις συνήθεια, ἔθιμον, «ἀντέτιν τῶχομε».

ἀντίγαμος, ὁ· ἰδὲ γάμος. Ἡ ὀγδόη ἡμέρα τοῦ γάμου, ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ, ἦτοι ἡ Κυριακὴ μετὰ τὸν γάμον. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, θὰ ἔλθουν ἐν πρώτοις εἰς τὸ νυμφοστόλιν οἱ κουμπάροι καὶ οἱ στενοὶ συγγενεῖς, θὰ συνοδεύσουν τὸν γαμβρόν καὶ τὴν νύμφην, φέροντας τὰ γαμήλια ἐνδύματα (πλὴν τοῦ πέπλου), πηγαίνοντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τοῦτο δὲ γίνεται διότι ἡ νύμφη, ἂν δὲν ἐκκλησιασθῇ κατὰ τὴν ὀγδὸν ἡμέραν, δὲν βγαίνει εἰς ἐπισκέψεις. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀκτῶ μετὰ τὸν γάμον ἡμερῶν ἡ νύμφη μένει κατ' οἶκον. Κατόπιν ἐπιστρέφουν εἰς τὸ σπίτι, ὅπου ὁ γαμβρὸς παραθέτει γεῦμα. Ἀκολουθῶς γίνεται διασκέδασις τόσον μέσα εἰς τὸ σπίτι, ὅσον καὶ εἰς δημόσιον μέρος. Ἐχουν δὲ τὴν συνήθειαν κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν νὰ κλέπτουν τίς ὄρνιθες τῆς πενθεράς καὶ μὲ αὐτὲς νὰ γίνεταί τὸ γλέντι. Διαρκούντος τοῦ «γλεντιοῦ» μέσα εἰς τὸ σπίτι καὶ ἐνῶ παίζουν τὰ μουσικὰ ὄργανα, ἐπίσης δὲ τραγουδοῦνται ἐπαινετικά, ἡ νύμφη καὶ ὁ γαμβρὸς, καταβιβάζουν τὰ τοῦ νυμφοστολίου (μπατανίες, μανδῆλες κ.ἄ.) καὶ εὔχονται εἰς αὐτοὺς νὰ τὰ καλοπροικίσουν.

ἀντίκα, ἡ· Λατινικὴ λέξις antica παλαιά. 1ον. κειμήλιον, παλαιὸν πρᾶγμα ἀξίας. 2ον (μεταφορ.) πανοῦργος ἄνθρωπος «εἶν' αὐτὸς μιὰ ἀντίκα, ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ».- Συνήθης ἐνασχόλησις τῶν παιδιῶν εἶναι κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅταν βρέξῃ καλά, καὶ σχηματισθῇ «ποταμός», νὰ τρέχουν εἰς τὸν Πλατύν, νὰ σκαλίζουν,

νὰ εὐρίσκουν – καὶ πάντοτε εὐρίσκαμεν – ἀντίκες: μικρὰ παλαιὰ νομίσματα ἢ ἀναμνηστικά. Μάτην ἀνεζουτοῦμεν νὰ εὐρωμεν τὴν ἀντίκαν, ποῦ εἶχε τὴν σκρόφαν μὲ τὰ βρουλιά. Κατ' ἔτος δὲ ἤρχετο, κατὰ τοὺς παιδικούς μου χρόνους, κάποιος ὀνόματι Καλησπέρης, ὁ ὁποῖος ἠγόραζε τέτοιες ἀντίκες καὶ ἔκαμνε καὶ συλλογὴν πεταλουδιῶν.

ἀντιμάνταλο(ν), τό· κατὰ τὸ ἀντικλείδι: δεύτερος μάνταλος (ἴδε μάνταλος).

ἀντίρακο(ν), τό· ποτὸν Νισυριακῆς κατασκευῆς: βγάζουν τὴν «λάσπην τοῦ κρασιοῦ» τὴν «καζανεύγουν», καὶ παράγουν τὸ ἀντίρακο.

ἀντίς· ἀντί «ἀντίς τοῦ Γιώργη ἔρκομ' ἐγώ». «ἀντίς νὰ μοῦ πῆ τὸ εὐκαριστῶ, ἔφαλλέ μου τὰ μιὰ χαρά!»

ἀντιστέκομαι· ἐναντιώνομαι αὐθαδιάζω «πάντα θέλεις νὰ μοῦ ἀντιστέκεσαι, καὶ ἂ δοῦμε ποίος θὰ μετανοίωσῃ».

ἀντιχάραος, ὁ-ή· ὁ ἐκεῖνος ποῦ ἔχει τίς ἴδιες χάρες, τὰ ἴδια φυσικὰ μὲ κάποιον «ἀντιχάραος εἶν' ὁ πατέρας του» δηλ. εἶναι πιστὴ ἀντιγραφὴ τοῦ πατρός του. «Γιάννη τοῦ Πούλη ἀντιχάραε». «Ἄννα τοῦ Παπαβασίλη, ἀντιχάραη»: πανομοιότυπα δηλαδὴ τοῦ Γιάννη τοῦ Πούλη, καὶ τῆς Ἄννας τοῦ Παπαβασίλη. Κατὰ γελοιοποιητικὴν ἐκφορὰν τῆς λέξεως: ἀντιχαύγαρος.

ἀντιχάρι, ἡ· ἡ ἀρχαία λέξις ἀντίχαρις = ἀνταπόδοσις χάριτος. «Ἡ χάρι ἔχει κι' ἀντιχάρι» (Παροιμία).

ἀντίχριστος, ὁ· 1ον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ. Ὡς τοιοῦτος θεωρεῖται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος γεννᾶται ὀλίγας ὥρας πρὶν νὰ ψαλῇ τὸ «Χριστὸς γεννᾶται» κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Ἐπικυρωτικὸν τῆς δοξασίας ταύτης φέρεται καὶ πρόσφατον ἐν Μανδρακίῳ γεγονός: πρὸ δύο ἐτῶν κοράσιον τριῶν ἐτῶν καὶ τεσσάρων μηνῶν ἀπωλέσθη ἐν πληρῇ ἡμέρᾳ αἰφνιδίως. Ἄνεζητήθη καὶ ἀπὸ ιδιωτὰς καὶ ἀπὸ τὴν Ἱταλικὴν ἀστυνομίαν, ἀλλὰ δὲν εὐρέθη. Μετὰ πολλὰ ἐρεῦνας ἐπιτέλους ἀνευρέθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς μικροῦ βουνοῦ, ὀνομαζομένου Ξύλου, ἀπέχοντος πλέον τῆς ὥρας ἀπὸ τὸ Μανδράκι. Τὸ γεγονός ἀπεδόθη εἰς ἐνέργειαν τοῦ διαόλου. Εἶχε

δὲ γεννηθῇ τὸ παιδί αὐτὸ ὀλίγην ὥραν, πρὶν ψαλῇ τὸ «Χριστὸς γεννᾶται» κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων (ἴδε λέξιν). Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πάντοτε οἱ γονεῖς καὶ ἄλλου παιδιοῦ, γεννηθέντος καὶ αὐτοῦ ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας τὸ φυλάττουν, μὴ τυχὸν τὸ ἀρπάσῃ ὁ πειρασμός. 2ον Ὡς ὕβρις ἐν ἀγανακτῆσει κατὰ τοῦ πείσμονος καὶ παρηκόου.

ἄντρας, ὁ· 1ον ὁ σύζυγος «ἔστειλέμ μου ὁ ἄντρας μου». γεν. τ' ἄντρος καὶ τ' ἄντροῦ· «ἂ τὸ πῶ τ' ἄντρος μου, κι' ὅτι θέλει ἄς κάμῃ». 2ον ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν γυναῖκα. 3ον γενναῖος. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἐννοίᾳ εὐχρηστῇ κοινότατα τὸ μεγεθυντικὸν ἄντρακλας.

ἀντρανίζω· παρατηρῶ· βλέπω μετὰ προσοχῆς.

ἀντρίσα, τά· ἡ ἀνδρική ἐνδυμασία ἐν ὄλῳ ἢ κατὶ τῆς ἀνδρικῆς ἐνδυμασίας: «ἀντρίσοις ποικάμισο». 1) ἀπὸ τῆς βράκα, χρώματος μαύρου ἢ βαθέος κυανοῦ. Αὕτη ἐλέγετο καὶ σαφβάρι. 2) Τὴν ἐσωτερικὴν βράκαν, χρώματος λευκοῦ, ἐσώβρακα. 3) Τὸ ζωνάριον· 4) τὸ γελέκο, σταυρωτὸν πρὸς τὰ ἔμπροσ. 5) Τὸ ποικάμισον, ἐγχωρίου συνήθως ὑφαντικῆς. 6) Ἡ φεσάρα μὲ τὴν μακριὰν φούνταν· Οἱ γεροντότεροι προσέδεναν τὴν φεσάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς εἶδος σαρκικοῦ, μὲ μαντήλι κυανοῦ ἢ κόκκινον. 7) Κάλτσες χειρόπλεκτες μέχρι τῶν γονάτων, συνήθως κυανοῦ χρώματος καὶ 8) τὰ παπούτσια γυριστὰ πρὸς τὸ ἔμπροσθεν μέρος εἰς τὰ ἄνω.

ἀντρειωμένος, ὁ· δυνατός, γενναῖος· «ἄλλοις τὸν ἀντρειωμένον ποῦ τὸμ πιάσαν τρεῖς σπασμένοι». Καὶ οὐς. ἀντριά, ἡ· ἀνδρεία.

ἀντρολίβανος, ὁ· ὁ δενδρολίβανος. Πολλὴ καὶ ποικίλη εἶναι ἡ χρῆσις αὐτοῦ παρὰ Νισυρίοις: εἰς τὴν μαγειρικὴν, ὡς καρύκευμα διὰ τὰ μαρινᾶτα ψάρια εἰς τὴν θεραπευτικὴν, συνηθίζεται διὰ τὸ στομάχι· χρησιμοποιεῖται δὲ καὶ θερμαντικὸν ποτὸν τὸ ἐκχύλισμά του καὶ γενεσιουργὸν καὶ καθαρτικὸν τοῦ «αἱμάτου».

ἀννοὶ ἢ ἐννοὶ κατὰ συγκοπὴν τοῦ ἀνοίγει. «Ἐν ἐννοί»: δὲν ἀνοίγει.

(συνεχίζεται)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Υπό Κ. Π. ΜΟΥΡΑ

Μετά τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο, ἡ Ἑλλάς ὑποστηρίζουσα τὰ Ἐθνικὰ δικά της στὸ Ἀνώτατο Συνέδριο τῆς Εἰρήνης στὸ Παρίσι, ἀπήτησε καὶ τὴν προσάρτησι τῆς Δωδεκανήσου, στὴ συνεδρίασι τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1919. Τὸ Συνέδριο γιὰ νὰ μὴ δυσανεστῇ τὴν σύμμαχον Ἰταλίαν, ἀπέφυγε νὰ λάβῃ ἀμέσως ἀπόφασιν. Καὶ ἐνῶ ἐσυνεχίζοντο αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου, ὑπεγράφη τὴν 29ην Ἰουλίου 1919 συμφωνία μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος, ἡ γνωστὴ ὡς «Συμφωνία Τιττόνι—Βενιζέλου». Διὰ τῆς συμφωνίας αὐτῆς, ἡ Ἰταλία ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Δωδεκάνησον, πλὴν τῆς Ρόδου ἡ ὁποία θὰ ἐγίνετο αὐτόνομη, ἡ δὲ Ἑλλάς νὰ ὑποστηρίξῃ ὠρισμένας βλέψεις τῆς Ἰταλίας στὴν Ἀλβανίαν (κατοχὴ Αὐλώνος, κ.λ.π.). Ἡ εἰδησις πού ἐπεβεβαιώθη καὶ ἀπὸ τὶς τοπικὰς Ἰταλικὰς ἀρχάς, ἐπροκάλεσεν, ὅπως ἦτο φυσικόν, μεγάλον ἐνθουσιασμόν στοὺς Δωδεκανησίους, πού πίστεψαν πὼς τὸ ὄνειρον τόσον γενεῶν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἐπὶ τέλους. Στὴ Νίσυρον, ὅπου βρισκόμουν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐορταστικὴ ἀτμόσφαιρα κυριαρχοῦσε σὲ ὅλο τὸ νησί. Κάθε ἄλλη ἐργασία καὶ φροντίδα παρεμερίσθη καὶ Δημαρχίαι καὶ λαὸς δὲν ἐσκέπτοντο τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν προετοιμασίαν τῆς ὑποδοχῆς τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν. Μεγαλοπρεπὲς ἀψὶς στήθηκε στὸν ἅγιον Σάββα καὶ βαρκαδιᾶς ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιᾶς κουβαληθῆκαν. Κατὰ ἑκατοντάδες κατεσκευάζοντο οἱ Ἑλληνικὰς σημαῖες σὲ σπιτία καὶ ραφτάδικα σὲ ὅλα τὰ μεγέθη, τὰ παραθυρόφυλλα τῶν σπιτιῶν ἐβάφοντο γαλάζια καὶ οἱ τοῖχοι ἀσπρίσθησαν. Τὸ ἀσπρογάλανο καθιερώθη στὰ φορέματα τῶν κοριτσιῶν καὶ ναυτικὰς φανελλίτες γιὰ τὰ παιδιὰ. Ἀκόμη καὶ δοκιμὲς τῆς ὑποστολῆς καὶ ἐπαρσεως τῶν σημαιῶν ἔγιναν μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Ἰταλῶν, στὸν κοντὸ τῆς «Καζάρμας» (Διοικητηρίου).

Οἱ μέρες ὅμως περνοῦσαν καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν φαίνόντουσαν. Γιατί ἀργοῦνε; Ἦταν τὸ καθημερινὸ ἐρώτημα καὶ ἡ ἀγωνία πού μεγάλωνε, σκίαζε σιγὰ σιγὰ τὴ μεγάλη χαρὰ τῶν κατοίκων, πού στὸ τέλος νεκρώθηκε ὅπως μαράθηκαν κι' οἱ δάφνες καὶ τὰ σμύρτα. Ἡ φιλικὴ στάσις τῶν Ἰταλῶν ξαναγύρισε στὴ γνωστὴ σκληρότητά της.

Ἔτσι διατάχθηκε νὰ ξαναβαφοῦν κόκκινα τὰ παραθυρόφυλλα τῶν σπιτιῶν καὶ οἱ τοῖχοι πράσινοι καὶ νὰ παραδοθοῦν οἱ σημαῖες. Ἀπαγορεύθηκαν ἐπίσης οἱ ναυτικὰς φανελλες καὶ τὸ ἀσπρογάλαζον χρῶμα στὰ φορέματα τῶν κοριτσιῶν. Οἱ Δωδεκανήσιοι παρὰ τὴν πίκραν πού νοιώσανε, δὲν ἀπελπίσθησαν. Πίστευαν πὼς μάκρυνε μονάχα ἡ ἡμέρα τῆς λευτεριᾶς καὶ ζοῦσαν μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἡ αὐγὴ πού ροδοχάραζε δὲνμποροῦσε παρὰ νὰ φέρῃ καὶ τὴν εὐλογημένη ἡμέραν. Ὅταν τελικὰ ἡ Ἰταλία ἀναγκάσθηκε νὰ ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν, κατήγγειλε τὴν συμφωνίαν Τιττόνι—Βενιζέλου στὰς 22 Ἰουλίου 1920, παραμονὴ τῆς προθεσμίας τῆς ἐφαρμογῆς της. Μὲ τὴν ἐπέμβασιν ὅμως τῶν συμμάχων, ἀναγκάσθηκε νὰ ὑπογράψῃ στὰς 10 Αὐγούστου 1920 νέα συνθήκην μὲ τὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν ὁποίαν παρεχῶρει καὶ πάλιν τὴν Δωδεκάνησον στὴν Ἑλλάδα, ἐκτὸς τῆς Ρόδου, ἡ ὁποία θὰ ἐγίνετο αὐτόνομη καὶ μετὰ πάροδον δεκαπενταετίας θὰ ἐξέφραζε μὲ δημοψήφισμα τὴν θέλησίν της γιὰ τὸ πολιτικόν της μέλλον, πού θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ὅταν καὶ ἡ Ἀγγλίαν θὰ παρέδιδε τὴν Κύπρον στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἰταλία ἔδειξε καὶ πάλιν στὴν ἀρχὴ διάθεσιν, γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν νέα συμφωνία. Ἔτσι μετέτρεψε τὸν τίτλον τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Δωδεκανήσου εἰς «Διοικητὴν Ρόδου», εἰς δὲ τὰ διαβατήρια τῶν κατοίκων, πλὴν τῆς Ρόδου, ἀνεγράφετο ὅτι ἰσχύουν μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκχωρήσεως τῶν νησιῶν στὴν Ἑλλάδα. Διέταξεν ἐπίσης τὸν Ἀττίλιο Μπρίτζι, πού ἐκτελοῦσε τότε καθήκοντα Δημάρχου Ρόδου, νὰ πάῃ στὰ ὑπόλοιπα νησιά καὶ νὰ προετοιμάσῃ τὶς ὑπηρεσίας γιὰ τὴν παράδοσιν καὶ τελικὰ

διεβεβαίωσε καὶ πάλι τοὺς κατοίκους, ὅτι πολὺ σύντομα θὰ παρέδιδε τὴν διοίκησιν στὶς Ἑλληνικὲς ἀρχές.

Νέα κύματα χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ξέσπασαν, πρὶν ἔντονα, σχεδὸν ἀσυγκράτητα αὐτὴ τῇ φορᾷ, ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη ἀπογοήτευσιν. Ἔτσι στὰς 7 Αὐγούστου 1920 καὶ πρὶν ἀκόμα ὑπογραφῇ ἡ νέα συνθήκη, συνήλθαν σὲ γενικὴ συνέλευσι οἱ κάτοικοι τοῦ Μανδρακίου Νισύρου καὶ διώρισαν ἐπιτροπὴν γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ὑποδοχῆς. Τὰ σχετικὰ πρακτικὰ διεφύλαξε καὶ κατέχει ὁ συμπατριώτης μας ἔμπορος Φίλιππος Ἰ. Φιλίππου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ὀφείλω τὴν δημοσίευσίν των καὶ τὰς εὐχαριστίας μου.

Πρακτικὸν 1ον

Ἔκτακτος Γενικὴ Συνεδρίασις
τοῦ Δήμου Μανδρακίου Νισύρου.

Ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἐπισήμῳ ἀγγελίᾳ τῆς Ἑνώσεως τῶν νήσων μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ὁ λαὸς τῆς Νισύρου συνελθὼν αὐθορμήτως εἰς ἑκτακτον γενικὴν συνεδρίαν ἐν τῷ Καφενεῖῳ «Καζίνο» διορίζει ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἀπὸ τὸν Ἅγιον Καθηγούμενον ὡς Πρόεδρον, τὸν Ἑμμανουὴλ Παρθενιάδην ὡς Ταμίαν, τὴν παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸ ἡμερῶν διορισθεῖσαν καὶ ἀποτελουμένην ἀπὸ τοὺς κ.κ. Νικόλαον Ἑμμ. Παπαϊωάννου, Νικόλαον Καρβαῖνην, Ἑμμανουὴλ Πετροῦτσον, Μιχαὴλ Γενᾶ, Γεώργιον Σταυρινοῦ καὶ τοὺς νεωστὶ ἐκλεγέντας κ.κ. Γεώργιον Παπαδόπουλον, Γεώργιον Βαγιάτην, Ἰωάννην Φασουλαρίδην, Μιλτιάδην Λογοθέτην καὶ Γεώργιον Μουλλόν, ὅπως φροντίσῃ τὰ τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν Λαὸν κατὰ τὴν δεξιῶσιν.

Ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου τῇ 7ῃ Αὐγούστου 1920
Οἱ Δημόται.

(Ἔπονται πολλαὶ ὑπογραφαί).

ΣΗΜ. Ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸ πρακτικὸν ὡς διορισθεῖσα πρὸ ἡμερῶν ἐπιτροπὴ ἀφεώρα τὴν διευθέτησιν διαφορᾶς ποῦ εἶχε δημιουργηθῇ μετὰ τοῦ τότε Δημάρχου καὶ τῶν κατοίκων).

Πρακτικὸν 2ον

Β'. Συνεδρίασις τῆς 8ης Αὐγούστου 1920.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὑπὸ τοῦ λαοῦ διορισθεῖσα, συνελθοῦσα σήμερον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Σπηλιανῆς», ἀποφασίζει τὰ ἑξῆς:

1ον) Νὰ κληθῇ ὁ κ. Γεώργιος Καμμάς καὶ νὰ ζητηθῶσι παρ' αὐτοῦ χρήματα ἐκ τοῦ Κοινοτικοῦ Ταμείου πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως. Ἀφίχθεις ὁ κ. Γεώργιος Καμμάς, ἐδέχθη τὴν παραχώρησιν χρήματος.

2ον) Νὰ δοθῇ τηλεγράφημα εἰς τὸ ἀ)π «Ἀθηνᾶ» ἐπὶ τῇ διασώσει τοῦ Ἐθνοσώτηρος Βενιζέλου ἀπὸ στυγεράν δολοφονίαν καὶ ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Δημόται Μανδρακίου Νισύρου ἐλεύθεροι Ἕλληνες θεῖα συνάρσει καὶ ὑμετέρας μεγαλοφυΐας, συγχαίρουσιν Ὑμᾶς πρῶτον Ἕλληνα πολίτην Νεωτέρας Ἑλλάδος ἐπὶ διασώσει ἐκ στυγεράς δολοφονίας.»

3ον) Νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, ἥτις θέλει συνεργασθῇ μετὰ τοῦ κ. Σταματίου Ζέγιαννη πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς κ.κ. Γεώργιον Σταυρινόν, Γεώργιον Βαγιάτην, Γεώργιον Μουλλόν καὶ ἀπὸ τοὺς κ.κ. Γεώργιον Παρθενιάδην, Γεώργιον Ἀνδρῖκον Βροῦζον, Γεώργιον Παπαϊωάννου, Μιχαὴλ Τσατσαρώνην καὶ Νίκον Σακλαρῆν, ὡς βοηθητικούς.

4ον) Νὰ σταλῇ δημοσίευμα εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένην ἡμερηΐδα «Πατρίδα» τὸ ὁποῖον θέλει ἐκθέσῃ λεπτομερῶς τὸν ἑορτασμόν τῆς ἀγγελίας τῆς Ἑνώσεως.

Μεθ' ὃ ἡ συνεδρίασις διελύθη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ.

ΝΙΣΥΡΟΣ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). Τὴν Νίσυρον ἐπεσκέφθησαν ἀπὸ

22 μέχρι 29 Ἰουλίου οἱ ἐκ τῆς Πάφου καὶ Κύπρου ἀπελαθέντες κληρικοὶ: Ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Μάξιμος καὶ διάκονος κ. Χρῦσανθος. Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Κυπρίων κληρικῶν ἐγένετο ἀφορμὴ ἐκδηλώσεως τῶν θερμῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων τῶν Νισυρίων. Ἄμα τῇ ἀφίξει τῶν Κυπρίων εἰς πάνδημον συγκέντρωσιν ἐξεφωνήθησαν ἐκ τοῦ ἐξώστου τοῦ Δημαρχείου πατριωτικοὶ λόγοι. Ἐγένετο ἐπίσκεψις εἰς τὰ χωρία καὶ ἐχοροστάτησαν εἰς ἐσπερινούς καὶ λειτουργίας εἰς τὰς ἐκκλησίας των. Τὸ Σάββατον τῆς 26ης ἐγένετο μέγας ἐσπερινὸς εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ποταμητίσσης, τὴν Κυριακὴν δὲ τῆς 27ης εἰς τὴν λειτουργίαν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ποταμητίσσης μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Εὐαγγελίου ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Μάξιμος ἐξεφώνησε πατριωτικὸν λόγον.

Τὴν 13ην Ἰουνίου ἐγένοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι τοῦ Λιμενικοῦ Συλλόγου Νισύρου «Ἄγιος Σάββας». Κατ' αὐτὰς ἐξελέγησαν πρόεδρος Φίλιππος Ι. Φιλίππου. Ἀντοπρόεδρος Νικ. Φραντζῆς. Ταμίας Χριστοφ. Κορωναῖος. Γραμματεὺς Πασχάλης Χριστοφόρου. Σύμβουλοι Χαράλαμπος Διακομιχάλης, Ἰωάννης Κακκακίος, Νικόλ. Μίχαλος, Κων. Χατζηνικολάου καὶ Ἰωάννης Σακκαλῆς. Θερμὰ συγχαρητήρια καὶ καλὴ ἐπιτυχία.

Ἀπὸ τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς ἐταιρείας «ΛΑΒΑ» τῆς νησίδος «ΠΑΛΙ» ἐφορτώθη ἐπὶ τῶν Μ/Υ «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΙΓΕΥΣ» 13.458 Μ³ ἐλαφρόπετρα διὰ Η.Π.Α. Τὸ πλοῖον τοῦτο εἶναι τὸ δὸν κατὰ σειρὰν τὸ ὁποῖον ἐφορτώθη ἀπὸ τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς ἐταιρείας «ΛΑΒΑ». Ἐπίσης δι' ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν ἐφορτώθη τὴν 26)8 τὸ ἀτμόπλοιο «ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ» μὲ φορτίον 1000 Μ³ ἐλαφρόπετρα.

Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἐορτῇ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου τὴν 29)7 ἐτελέσθη εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ποταμητίσσης Δοξολογία, μετὰ τὸ πέρασ τῆς ὁποίας ἐπηκολούθησε δεξίωσις εἰς τὸ Δημαρχεῖον καὶ ἡνύχθη βιβλίον συγχαρητηρίων.

ΝΙΣΥΡΙΑΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Εὐχαρίστως ἀνακοινοῦμεν ὅτι ὁ συμπατριώτης μας μαθητὴς τοῦ

Βενετοκλείου Γυμνασίου Ρόδος Κων)ίνος Γιαννάκης τοῦ Διαμαντῆ καὶ τῆς Ἄννας ἤρριστευσεν δι' ἄλλην μίαν φορὰν. Θερμὰ συγχαρητήρια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις.

27)6 Ἡ Καλλιόπη Ν. Κορωναίου ἄρρεν, 6)7 Ἡ Μαρία Κάσδαγλη τὸ γένος Παυλάκη ἄρρεν, 29)7 Ἡ Μαρία Ν. Καμαργιώτη ἄρρεν, 3)8 Ἡ Ἄννα Ἀντωνίου Χατζηστεφανῆ ἄρρεν. Εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς τὰ «Ν.Χ.» εὐχονται νὰ τοὺς ζήσουν οἱ νέοι βλαστοί.

Βαπτίσεις.

14)7 Ἡ θυγάτηρ τοῦ Νικήτα καὶ Ἀσημήνας Φραντζῆ ὀνόματι Εἰρήνη, 28)7 Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀνδρέα Χαρτοφύλη ὀνόματι Μαρία, 3)8 ὁ υἱὸς τοῦ Νικολάου καὶ Οὐρανίας Διακομιχάλη ὀνόματι Ἡλίας, 15)8 Ἡ θυγάτηρ τοῦ Κων)τίνου καὶ Θυμιᾶς Σταυριανοῦ ὀνόματι Μαρία, 18)8 ὁ υἱὸς τοῦ Νικήτα καὶ Μιμῆς Κουμέντου ὀνόματι Ἰωάννης, 17)8 Ἡ θυγάτηρ τοῦ Κων. καὶ Μαρίας Σακλαρίδου ὀνόματι Ἄννα, 24)8 Ἡ θυγάτηρ τοῦ Χαραλάμπους καὶ Ἄννης Διακομιχάλη ὀνόματι Αἰκατερίνη, 24)8 ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Σφακιανοῦ ὀνόματι Δημήτριος, 24)8 ὁ υἱὸς τοῦ Μεταξωτοῦ Καρπαθάκη ὀνόματι Κωνσταντῖνος. Ἐπίσης εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν Σπηλιανῆς ἐβαπτίσθη ἡ θυγάτηρ τοῦ ἐκ Κῶ δικηγόρου κ. Χατζηπέτρου, εἰς τὸ νεοφώτιστον ἔδωθη τὸ ὄνομα Παναγιώτης. Τὰ «Ν.Χ.» διαβιβάζουν τὰς καλυτέρας εὐχὰς των εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς.

Γάμοι.

Εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν Σπηλιανὴν τὴν 28)7 ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς δίδος Ἄννας Καμπανῆ μετὰ τοῦ κ. Χαραλάμπου Μενάγια. Παράνυμφοι ἦσαν ὁ κ. Ἐμμ. Σακέλλης καὶ ἡ κ. Πόπη Γενᾶ. Θερμὰ συγχαρητήρια.

Θάνατοι.

Τὴν 30)6 ἀπεβίωσεν ὁ Δημήτριος Ζεπετιάδης. Τὰ «Ν.Χ.» διαβιβάζουν εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ ἀποβιώσαντος τὰ συλλυπητήριά των.

Μνημόσυνα.

Εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Ποταμητίσσης ἐτελέσθησαν τὰ μνημόσυνα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν: Εἰρήνης Γ. Σαρρή, Ἰωάννου Γ. Σακέλλη καὶ Γεωργίου Σαρρή.

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀνεχώρησαν ἐπιστρέφουσαι εἰς Ἡνωμ. Πολιτείας αἱ συμπατριώτισσαί μας Μαρία Ἰακ. Πολίτη τὸ γένος Κων. Πληθίδη, Καλλιόπη Κούσση τὸ γένος Γ. Φιλίππου, Καλλιόπη Πουράκη τὸ γένος Κων. Βογιατζή.

Ἀνεχώρησε διὰ τὴν Γερμανίαν ὁ ἀποφοιτήσας τοῦ Γυμνασίου Ἀριστείδης Ν. Φωτιάδης, διὰ σπουδᾶς.

Ὁ Ἐμμανουὴλ Γ. Σακελλαρίδης διωρίσθη δημοδιδάσκαλος, τοποθετηθεὶς εἰς τὴν περιφέρειαν Κομοτινῆς.

Ἀπελύθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ὡς ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγός, ὁ Θεολόγος Σταῦρος Ἰ. Κέντρης.

Ὁ Παναγιώτης Κ. Μούρας ἐπεσκέφθη τὴν ἐμπορικὴν ἔκθεσιν Ζάγκρεμπ Γιουγκοσλαβίας, ὡς προσκεκλημένος αὐτῆς.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ εἰς Ὁλλανδίαν ταξιδιὸν του ὅπου μετέβη μὲ τὸ σύστημα ἀνταλλαγῆς φοιτητῶν, ὁ φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς Γεώργιος Κ. Μούρας.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).

Βαπτίσεις

Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἀστορίας, ἐβαπτίσθη τὸ ἀγοράκι τοῦ κ. Ἰωάννου καὶ Ντούλας Γιαννακοῦ. Τὸ νεοφώτιστον ἀνεδέξαντο ἐκ τῆς ἱεράς κολυμβήθρας ἡ κ. Ἑλένη Ρενζέπη καὶ ἡ δεσπ. Ἑλένη Βούλγαρη, ὀνομάσασαι αὐτὸν Βασίλειον. Ἐδῶθη δεξίωσις εἰς τὸ ASTORIA RANGER CLOB. HOUSE. Εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς νὰ τοὺς ζῇσῃ ὁ νεοφώτιστος εἰς δὲ τοὺς ἀναδόχους νὰ τὰ χιλιάσουν.

Γάμοι.

Τὴν 31ην Αὐγούστου, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς ΑΣΤΟΡΙΑΣ, ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Δος Σοφίας Ἐμμ. Καλλοῦδη μετὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς γυμναστικῆς κ. Ξενοφώντος Καλογεροπούλου.

Τὴν 6ην Σεπτεμβρίου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἀστορίας, ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Δος Πόπης Πασχαλίδου μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Μάριο Καστέλλη. Τοὺς νυμφικοὺς στεφάνους ἀντήλαξε ὁ κ. Χρῆστος Χατζηδημητρίου.

Τὴν 7ην Σεπτεμβρίου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ LONDON ONTARIO τοῦ Καναδᾶ, ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Δος Χαριτομένης Λευῆς μετὰ τοῦ κ. Νικολάου Σακκέλη. Εἰς τοὺς γάμους παρεβρέθη ὁ ἐκ Νέας Ὑόρκης θεῖος τῆς νύμφης κ. Ἰάκωβος Α. Πολίτης.

Τὴν 24ην Αὐγούστου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Δος Μαρίας Κλεοπούλου μετὰ τοῦ κ. Δημητρίου Χατζηγεωργίου. Τοὺς νυμφικοὺς στεφάνους ἀντήλαξεν ὁ κ. Γεώργιος Κωνσταντάκης.

Δεξιῶσις ἐδῶθη εἰς τὸ HELLAS CAFE.

Θάνατοι.

Τὴν 23ην Αὐγούστου ἀπεβίωσεν ἡ κ. Μαρία Ν. Οἰκονόμου τὸ γένος Βρούζου. Ἡ νεκρόσιμος ἀκολουθία ἐψάλη εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον Ἀστορίας καὶ ἐκηδέυθη τὴν 26ην ἰδίου. Εἰς τοὺς ἐνταῦθα υἱοὺς τῆς Ἰωάννης καὶ Γρηγόρη ἐκφράζομεν θερμὰ συλλυπητήρια.

Ἀρχαιρεσίαι.

Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου ἔγιναν αἱ ἐκλογαὶ τῆς Νισυριακῆς Νεολαίας. Πρόεδρος Τριαντάφυλλος Μ. Χαλκιάς. Ἀντιπρόεδρος Κων)τίνος Κουλιανίδης. Γραμματεὺς Νικολάος Σκουλλῆς. Ταμίας Κων)τίνος Φούγιαξης. Σύμβουλοι Γεώργιος Κασέλλης, Μαρία Φούγιαξη, Κατίνα Παργιανοῦ.

Χοροεσπερίδες.

Τὴν 27ην Σεπτεμβρίου ἐδῶθη ἡ χοροεσπερὶς τῆς ἀδελφῆς ὀργανώσεως

«ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ». Ἐγένετο ἔσπερινός μετ' ἄρτοκλασίας εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου καὶ μετὰ τὸν ἔσπερινὸν ἐπηκολούθησε δεξίωσις μετὰ χοροῦ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς κοινότητος.

Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου ἡ ἀδελφὴ ὀργανωσὶς «ΠΑΝΑΓΙΑ ΘΕΡΜΙΑΝΗ» ἔδωσε τὴν ἑτησίαν χοροεσπερίδα αὐτῆς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ. Αἱ πρόσοδοι τῆς χοροεσπερίδος θὰ διατεθοῦν διὰ τὴν διακόσμησιν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Πάλων καὶ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν στασιδίων τῆς Κυρᾶς καὶ Ταξιάρχῃ.

Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου ἐδόθη ἡ ἑτησία χοροεσπερὶς τοῦ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πόκαλ σ. 709 ω. 44 δρόμους ἐπὶ τῆς 8ης Λεωφόρου. Αἱ πρόσοδοι τῆς χοροεσπερίδος θὰ διατεθοῦν διὰ τὸ πρόγευμα τῶν μαθητῶν τῆς ΟΜΗΡΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ τοῦ Μανδρακίου. Οἱ τυχεροὶ τῆς βραδυᾶς ἦσαν ὁ Νικόλαος Μοῦρας μία φωτογραφικὴ μηχανή, ὁ Γρηγόριος Σακκαλῆς μία ἠλεκτρικὴ καφετιέρα καὶ ὁ κ. Γεώργιος Ν. Νικητιάδης \$50 Savings Bond. Συγχαίρομεν τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς χοροεσπερίδος.

Ἐγγραφαὶ εἰς Πανεπιστήμια.

Ἡ δις Ἄννα Φ. Φρανζῆ ἐνεγράφη διὰ τὸ δεύτερον ἔτος εἰς τὸ CITY COLLEGE OF N.Y. ENGINEER. Ὁ Κων(τ)ίνος Κουλιανίδης Ράλλης εἰς τὸ CITY COLLEGE OF N.Y. Ὁ Ἰωάννης Φωτιάδης εἰς τὸ Ceton Hool College Jersey City. Ὁ Ἰωάννης Φ. Φρανζῆς εἰς τὸ Sity College of N.Y. καὶ ὁ Ἰωάννης Κ. Φρανζῆς εἰς τὸ Community College of Bruklin.

Ἡ δις Ἀνθούλα Ν. Κάρη πτυχιούχος διδασκάλισσα, ἐνεγράφη εἰς τὸ Columbia University διὰ ἀνωτέρας σπουδᾶς.

Ἀφίξεις.

Ἐφθασαν ἐξ Αἰγύπτου τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ μας Εὐελπίδη Οἰκονομάκη, Πολυξένη καὶ Μιχαήλ, οἵτινες καὶ ἐνεγράφησαν εἰς τὸ Columbia University, ἡ μὲν Πολυξένη διὰ Βιολογίαν, ὁ δὲ Μιχαήλ διὰ μπίζνες. Συγχαίρομεν ἅπαντας καὶ τοὺς εὐχόμεθα καλὴν πρόοδον.

Οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν γενέτειράν μας Νίσυρον ἐξ Ἀμερικῆς, ἐπέστρεψαν μετὰς καλυτῦρας ἐντυπώσεις διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Νησιοῦ μας εἰς ὅλους τοὺς τομείς.

Τὴν 23ην Ὀκτωβρίου ἔφθασεν ὁ κ. Χαραλάμπους Καροῦσος.

Ἐφθασεν ὁ νεαρὸς Νικόλαος Κ. Νοταρίδης.

Ἀναχωρήσεις.

Ἀνεχώρησεν διὰ Γερμανίαν ὁ κ. Νικόλαος Κουλιανίδης, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὰς ἐκεῖ μονάδας τοῦ Ἀμερικανικοῦ στρατοῦ.

Ἀρραβῶνες.

Ἐτελέσθησαν οἱ ἀρραγῶνες τοῦ κ. Δημητρίου Σ. Χαρίτου μετὰ τῆς Καλλιόπης.

Γεννήσεις.

Ἡ κ. Μαρία Ντίνου Κώτσου τὸ γένος Παπαεμμανουήλ ἔτεκεν ἀγοράκι (τὴν 21 Ὀκτωβρίου).

Τὴν 28ην Σεπτεμβρίου ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τὸ ἀγοράκι τῆς Μαρίας καὶ Δημητρίου Ξένου. Τὸ νεοφώτιστον ἀνεδέξατο ἐκ τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας ἡ δις Ἄννα Φ. Κλούτση ὀνομάσασα αὐτὸν Κωνσταντῖνον. Τὸ μυστήριον ἐτέλεσεν ὁ Παν. Ἀρχ. Ἐμ. Τσιρπαλλῆς.

Τὴν 28ην Σεπτεμβρίου ἐβαπτίσθη τὸ κοριτσάκι τοῦ κ. Ντίνου καὶ Ellis Κλούτση. Ἀνάδοχοι Μαρία Χριστοφάκη καὶ Μιχαήλ Κλούτσης ὀνομάσαντες αὐτὴν Ρόζα.

Θάνατοι.

Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου ἀπεβίωσεν ὁ κ. Χρῆστος Παν. Κατσιάρης (σύζυγος Ἄννης Ἰωάν. Κατσιματίδη). Ἡ νεκρόσιμος ἀκολουθία ἐτελέσθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἐκηδεύθη τὴν 28ην ἰδίου. Εἰς τὴν βαρυπνευθοῦσαν σύζυγον ἐκφράζομεν τὰ θερμὰ μας συλλυπητήρια.

Ἐξήλθεν ἐκ τοῦ Madison Hospital (Μάδισον νοσοκομείον), ὁ συμπατριώτης μας Ἀχιλλέας Κωστίδης. Τοῦ εὐχόμεθα καλὴν ἀνάρρωσιν.

Ἀρραβῶνες.

Berith Aboy. Ἐτελέσθησαν οἱ ἀρραβῶνες τῆς Δος Αἰκατερίνης Χριστοδούλου. Θερμὰ συγχαρητήρια.

Τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἐτελέσθησαν οἱ ἀρραβῶνες τῆς Ἀννας Φ. Φρατζῆ μετὰ τοῦ κ. Ἡλίας Σοφianoῦ ἐκ Καρδαμένης τῆς νήσου Κῶ, σπουδάζοντος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βαρί τῆς Ἰταλίας ναυπηγικῆν.

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ πατριώτης μας Παναγιώτης Γ. Σακλαρίδης 35-17 31 Rst Avenue Long Island, L.I.C.

Phone: Astoria 4-2915

ἔχει ἀνοίξει τεχνικὸν γραφεῖον ἐπισκευῆς καὶ ἐξωραϊσμοῦ οἰκῶν καὶ καταστημάτων. Ἐπίσης ἀναλαμβάνει ἐπιδιορθώσεις οἰκιακῶν ἐγκαταστάσεων.

Τοῦ εὐχόμεθα καλὴν ἐπιτυχίαν.

Ἀνακοίνωσις

Ἡ Ἐκδοτικὴ Ἐπιτροπὴ κατόπιν ιδίᾳ, α τῆς ἀναχωρήσεως ἐκ Νέας Ὑόρκης τοῦ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων μας κ. Παν. Γ. Σακλαρίδου, φέρει ὑπ' ὄψιν τῶν συνδρομητῶν καὶ ἐνισχυτῶν τῆς, ὅτι ἀνανεώνει τὴν ἐξουσιοδότησίν τῆς πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν Ἰάκωβον Καραβάκη, ὅπως ἐνεργῇ εἰσπράξεις ἐπ' ὀνόματί τῆς.

ΡΟΔΟΣ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας)

1. Πληροφορούμεθα ὅτι ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναστηλώσεων καὶ Ἐκκλ. Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἐξεπονήθη τὸ σχέδιον τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων

Ἀποστόλων τῆς Κοινότητος Πάλων Νισύρου καὶ ὅτι πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ ἡ σχετικὴ ἐργασία ἀνεγέρσεως τούτου προσεχῶς.

2. Κατόπιν καὶ σχετικῆς ἐγκρίσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ.κ. Σπυρίδωνος ἀνεχώρησεν εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς ὁ συμπατριώτης μας ἱερεὺς Γεώργιος Καμπανῆς, προκειμένου νὰ ἀναλάβῃ ἐκεῖ ἐφημεριακὰ καθήκοντα. Εἰμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ εἰς τὴν νέαν του ταύτην θέσιν θὰ δείξῃ τὴν πανθομολογούμενην ἄλλωστε ἰκανότητα, ἣτις τὸν διακρίνει εἰς ἀμφοτέρας τὰς ιδιότητες ποῦ ἔχει, ἥτοι τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ διδασκάλου. Τὸν συνοδεύουν αἱ εὐχαὶ ὁλοκλήρου τῆς Νισυριακῆς παροικίας Ρόδου.

3. Εἰς τὸν Ρωδιακὸν τύπον ἀνεγράφη ὅτι ὁ εἰς Ἀμερικὴν ἐγκατεστημένος καλὸς συμπατριώτης κ. Λάζαρος Κοντοβέρος προστίθεται νὰ πρωτοστατήσῃ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Νισύρῳ Ἀρχαιολογικοῦ Περιπτέρου. Ἡ λαμπρὰ αὕτη πρωτοβουλία δέον νὰ τύχῃ ἀνεπιφυλάκτου ὑποστηρίξεως ἀπάντων τῶν Νισυρίων, διότι ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ μεγάλη σημασία ποῦ ἔχει διὰ μίαν τουριστικὴν νήσον ἢ ὑπαρξίς τοῦ ἀνωτέρου τεμένου. Κάθε προσπάθεια δέον νὰ γίνῃ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ταχείας ἀνεγέρσεως τοῦ Μουσείου Νισύρου, εἰς τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα διαφόρων ἐποχῶν θὰ φυλάσσωνται, ἀλλὰ καὶ λαογραφικὰ μελέτα καὶ πάσης φύσεως ἱστορικὰ τοιαῦτα εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῶν, θησαυροὶ ἀδαπάνητοι εἰς τὴν ἐν γένει προβολὴν τῆς Νισύρου καὶ τὴν τουριστικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν. Τὰ λόγια λοιπὸν ἄς γίνων ἐργα.

4. Ὁ συμπατριώτης δημοδιδάσκαλος κ. Νικήτας Μαστρογιάννης μετετέθη ἐκ Ρόδου εἰς τὴν περιφέρειαν Κῶ. Ὁ συμπατριώτης μας δημοδιδάσκαλος κ. Γεώργιος Χαρτοφύλης μετετέθη ἐκ Κῶ εἰς τὴν πρώτην περιφέρειαν Ρόδου.

Διωρίσθησαν οἱ συμπατριῶται μας δημοδιδάσκαλοι Ἐμμ. Σακελλαρίδης καὶ Τιμοθέων Κόκκινος, ἀντιστοίχως εἰς τὰς περιφέρειας Κομοτινῆς καὶ Κεφαλληνίας.

Κατὰ τὸ πρόσφατον διάστημα ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῶν συμπατριωτῶν μας ἐν Ρόδῳ: Τάκη Καρπαθάκη μετὰ τῆς Πασχαλίδου Ἀννας, Χαρτοφύλη Μιλτιάδη μετὰ τῆς Τάλια Μαρίας, Βερδελλῆ Προκοπίου μετὰ τῆς Ἀγγελῆς Ἐλένης, Δραμουντανῆ Κοκόνιας μετὰ τοῦ Ζεῖτση Μιχαήλ.

Ἡ κυρία Εὐαγγελία Κ. Δοξοπούλου ἔτεκε χαριέστατον ἀγοράκι. Εἰς ἀπαντας τοὺς ἀνωτέρω θερμὰ συγχαρητήρια.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΝΙΣΧΥΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

Ἰω. Ἀσφέντης	Δολ.	6	Ἀντώνιος Μαυρουδῆς	»	3
Βασίλ. Τσατσάρωνης	»	5	Νικόλ. Εὐαγ. Βουτσᾶς	»	5
Καλλιόπη Πατρίκη	»	3	Ἀπόστ. Κοντονικολάου	»	3
Λάζαρος Κουντεμανώλης	»	25	Ζαχ. Ζαχαριάδης	»	3
Ἀνδρέας Πατρίκης	»	3	Κων. Γ. Πληθίδης	»	4
Διαμαντῆς Νοταρίδης	»	5	Θεόδ. Κούσης	»	10
Ἀναστ. Πουράκης	»	3	Φώτης Νικητιάδης	»	10
Ἀνδρέας Κατσιματίδης	»	3			

Πρακτικὸν 3ον

Γ'. Συνεδρίασις τῆς 12ης Αὐγούστου 1920

Συνελθούσα σήμερον ἡ παρὰ τοῦ λαοῦ διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σπηλιανῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἑγουμένου Κυρίλλου, παρόντων ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς

ἀποφασίζει:

- α) διορίζει ἀντιπρόσωπον τῆς Ἐπιτροπῆς τὸν Ἰωάννην Φασουλαρίδην.
- β) Νὰ συγκληθῇ κατὰ τὴν 6ην μ.μ. τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Παρθεναγωγείου διὰ γενικώτερα ζητήματα.
- γ) Νὰ προσκληθῶσιν αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν δύο Δήμων Ἐμπορείου καὶ Νικιῶν τὴν ἐπομένην, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ συσχεφθῶσι καὶ ἀποφασίσωσι τὰ τῆς ὑποδοχῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Πρακτικὸν 4ον

Ἐκτακτος συνεδρίασις τῶν ἐπιτροπῶν τῶν τριῶν Δήμων, Μανδρακίου, Ἐμπορείου καὶ Νικιῶν, γενομένη ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Μανδρακίου.

Συνελθούσαι αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Δήμων Μανδρακίου, Ἐμπορείου καὶ Νικιῶν, ὅπως κανονίσουν τὴν συμμετοχὴν δαπάνης ἐκάστου Δήμου εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἀδελφῶν μας Ἑλλήνων, συνεφωνήθη ὅπως χίλια (1.000) φράγκα Ἱταλικά πληρώσωσιν οἱ ἀναφερόμενοι πρὸς τὸν Δῆμον Μανδρακίου διὰ τὴν γενικὴν διακόσμησιν τῆς πόλεως καὶ διὰ τὰ ἀναψυκτικά. Μετὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ὑποδοχῆς, ὑποχρεοῦται ἡ Ἐπιτροπὴ Μανδρακίου νὰ παραδῶσῃ ἑκατέρᾳ τούτων τὰς ἀναλογούσας σημαίας καὶ στέμματα ἐπὶ τῶν Γενικῶν ἐξόδων καὶ ἀναλόγως τῆς καταθέσεως ἐκάστου Δήμου, αἱ δὲ ἰδιαίτεροι εἰκόνες καὶ λάβαρα καὶ οἰαδήποτε ἑτέρα ἰδιωτικὴ δαπάνη, βαρύνουσιν ἑκαστὸν Δῆμον χωρὶς νὰ δύνανται νὰ συμψηφισθῶσιν εἰς τὰ χίλια φράγκα. Ὅλοι αἱ ἀψίδες, πλὴν αἱ τῶν τριῶν Δήμων, θὰ φέρωσι τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Νισυριακὸς Λαός.

Μεθ' ὃ διαλύεται ἡ συνεδρίασις καταρτισθέντος τοῦ ὡς παρὰ πόδας προγράμματος, ἐν συνεννοήσει καὶ τῶν τριῶν ἐπιτροπῶν.

Ὅλοι ἡμεῖς οἱ παλιοί, ποὺ ζήσαμε τίς ἡμέρες ἐκεῖνες, διαβάζομε μέσα στίς ψυχρὰς φράσεις τῶν λακωνικῶν πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ μέγεθος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν κατοίκων καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ὑποδοχῆς ποὺ ἐτοίμαζαν στοὺς Ἐλευθερωτάς. Ἀπ' αὐτὰ προκύπτει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Μανδρακίου ἀπετελέσθη ἀπ' ὅ, τι ἐκλεκτὸ εἶχε τότε νὰ παρουσιάσῃ, τὸ διάκοσμο ἀνέθεσαν σὲ ζωγράφο καὶ σὰν βοηθητικὴ ἐπιτροπὴ ὥρισαν τοὺς μορφωμένους νέους ποὺ βρέθηκαν στὸ νησί. Προκύπτει ἀκόμη ὅτι προβλέπετο μέγας ἀριθμὸς ἀπὸ ἀψίδες, εἰκόνες καὶ λάβαρα, κοινὲς καὶ ἰδιαίτερες γιὰ κάθε Δῆμο. Θὰ πρέπη ἐπίσης νὰ σημειωθῇ πὼς τὰ 1.000 φράγκα ποὺ καθωρίσθησαν ὡς συμμετοχὴ τῶν δύο μικρῶν καὶ πτωχῶν Δήμων στίς δαπάνες τῆς ὑποδοχῆς, ἀποτελοῦσαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ μισθὸ ἑνὸς δασκάλου γιὰ ὁλόκληρο τὸ χρόνο καὶ ὅτι τὸ ποσὸν τῆς συμμετοχῆς τοῦ Δήμου Μανδρακίου ποὺ ἀφέθη ἀκαθόριστο, θὰ ἦτο κατ' ἀναλογίαν τοῦλάχιστο τὸ τριπλάσιο. Σ' αὐτὰ θὰ πρέπη τέλος νὰ ὑπολογισθῇ καὶ ἡ ἐθελοντικὴ προσωπικὴ ἐργασία τῶν κατοίκων ποὺ κατὰ καθιερωμένη ἀρχὴν προσεφέρετο πάντοτε σὲ κάθε Δημοτικὴ ἐκδήλωσι καὶ ποὺ στὴν προκειμένη περίπτωσι θὰ ξεπερνοῦσε, χωρὶς καμμιά ἀμφιβολία, κάθε ἄλλη προηγούμενη.

Στὸ συναγερμὸ ποὺ δημιουργήθηκε, δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι, ὅπως ἦτο φυσικό. οἱ Νισύριοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς. Ἀποφασισμένοι νὰ συμμετάσχουμε στὸν ἐορτασμό, παρεκαλέσαμε τὸν μακαρίτη Κώστα Μεζῆ, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδέχθη πρόθυμα νὰ διαθέσῃ ἓνα μικρὸ φορτηγὸ βαπόρι ποὺ εἶχε, γιὰ νὰ πᾶμε στὴν Νίσυρο τὴν ἡμέραν ποὺ θὰ ἔφθαναν καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαί.

Περνοῦσαν ὅμως κι' αὐτὴ τὴν φορὰ αἱ ἡμέρες καὶ τίποτε δὲν φανέρωνε πὼς πλη-

ΑΠ' Ο,ΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

Ὁ Αὐγουστος μπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ καὶ μήνας τῆς Παναγίας. Τόσες εἶναι οἱ ἐκκλησίες καὶ τόσα τὰ μοναστήρια ποὺ γιορτάζουν τὸν Αὐγουστο, καὶ τόση ἡ κίνησι καὶ μετακίνησι τῶν πιστῶν ἀπὸ κάθε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἀπόλυτα ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτός. Σὲ περισσότερες ἀπὸ πενήντα χιλιάδες ἀνέρχονται οἱ προσκυνητὲς ποὺ συγκεντρώνονται στὴ Μεγαλόχαρη τῆς Τήνου, καὶ σὲ ἄλλες τόσες, οἱ προσκυνητὲς στὴν ἱστορικὴ Μονὴ τοῦ Προυσοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτὰ τὰ δύο πανηγύρια. Ἡ Παναγία βρίσκεται σχεδὸν σὲ κάθε γωνιὰ τῆς Ἑλλάδας. Δύσκολα θὰ βρεθῇ ἄλλη χώρα ποὺ νά'χῃ τόσες ἱστορικὲς εἰκόνες τῆς Παναγίας, κ' ἐκκλησίες ἀφιερωμένες στὴ λατρεία της. Ἀπὸ τὰ 180 μοναστήρια ποὺ ἄφησε νὰ ἐπιζήσουν ἡ Βαυρική Ἀντιβασιλεία, τὰ 60 ἦσαν ἀφιερωμένα στὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου. Στὸ Ἅγιον Ὅρος κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ εἰκοσι μεγάλα μοναστήρια τοῦ ἔχει καὶ ἀπὸ μία ἱστορικὴ καὶ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας. Στὸ ναὸ τοῦ Πρωτάτου ὑπάρχει ἡ Παναγία «Ἀξιὸν ἔστιν». Στὴ Μονὴ Ἁγίου Παύλου ἡ Μυροβλήτισσα. Στὴ Μονὴ Βατοπεδίου ἡ Βωματάρισσα. Στὴ Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας ἡ Κουκουζέλισσα. Στὴ Μονὴ Ἰβήρων ἡ Πορταίτισσα. Στὴ Μονὴ Χιλανδαρίου ἡ Τριχεροῦσα. Στὴ Μονὴ Παντοκράτορος ἡ Γερόντισσα, ζωγραφισμένη χωρὶς τὸ Χριστὸ καὶ κυρτωμένη. Στὴ Μονὴ Δοχειαρίου ἡ Γοργοῦπήκοος.

Πολλοὶ εἶναι οἱ ἁγιογράφοι ποὺ ἐξωγράψαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδονται οἱ θαυματουργεῖς εἰκόνες τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στὴν Κύπρο, ἡ Μεγαλοσπηλιώτισσα ἡ Χρυσοσπηλιώτισσα τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἡ Παναγία τῆς Μονῆς Σουμελά τοῦ Πόντου, ἡ Παναγία τῆς Τήνου καὶ ἡ Παναγία στὸν Φιλήρημο τῆς Ρόδου. Στὸν ἴδιον Εὐαγγελιστὴ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ ἡ Παναγία ἡ Σπηλιανὴ τῆς Νισύρου, καὶ μόνο γιὰ τὴν ὁμοιομορφία ποὺ παρουσιάζει μὲ τις ἄλλες εἰκόνες ποὺ ἱστόρισεν ὁ θεόπνευστος Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Τὰ σπουδαιότερα μοναστήρια-καταφύγια στὴν Ἑλλάδα, εἶναι ἀφιερωμένα στὴν Παναγία. Θὰ ἀναφέρω μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ φημισμένα, γιὰτὶ διαφορετικὰ θὰ ἐχρειάζετο ὁλόκληρο τὸ τεῦχος γιὰ νὰ τὰ μνημονέψῃ κανεὶς.

Τὸ Μοναστήρι τῆς Φανερωμένης στὴ Σαλαμίνα, τῆς Πεντέλης στὴν Ἀττικὴ, τοῦ Ἀγάθωνα στὴ Φθιώτιδα, τῆς Ξενίας στὴ Θεσσαλία, τῆς Παλιοκαστρίτσας στὴν Κέρκυρα, τοῦ Βουλκάνου στὴ Μεσσηνία, τῆς Παναγίας τῆς Τρουλιανῆς στὴ Μύκονο, τῆς Παναχράντου στὴν Ἀνδρο. Ἡ Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα στὰ Κύθηρα, ἡ Λάτρισσα στὸ Λουτράκι, ἡ Τρυπητὴ στὸ Αἶγιο, ἡ Ὑπαπαντὴ στὴν Καλαμάτα, ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ στὴν Πάρο, ἡ Παρηγορήτισσα τῆς Ἄρτας. Τὸ Μοναστήρι τῆς Κοίμησις τῆς Παναγίας στὸ Δαφνί, τὸ Μοναστήρι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ στὴ Σκιάθο.

Σχεδὸν ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκκλησίες ἔχουν μία στερεότυπη παράδοση. Εὐλαβικὲς καὶ ταπεινὲς ψυχὲς δέχονται στὸν ὕπνο τους τὴν ἐπίσκεψη τῆς Μεγαλόχαρης, ποὺ τοὺς φανερώνει τὴν ὑπαρξὴ τῆς εἰκόνας της, καὶ τὴν τοποθεσία ποὺ πρέπει νὰ κτιστῇ ὁ ναὸς της. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ τὴ Σπηλιανή. Ἡ παράδοση ἀναφέρει πὼς ἡ εἰκόνα της

σίαζε ἡ περιπόθητη μέρα. Ἡ μεγάλη χαρὰ ποὺ ἔλαμπε στὰ πρόσωπα τῶν νησιωτῶν σκιασθῆκε μὲ τὸ σύννεφο τῆς ἀμφιβολίας καὶ σιγὰ σιγὰ ἔδινε τὴ θέσι της στὴ γνώριμη πίκρα. Μετὰ τις ἐκλογὲς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920, ἄλλαξε καὶ πάλιν ἡ κατάσταση στὰ νησιά καὶ ἡ τελευταία ἐλπὶς ἐσβῆσε κι' αὐτὴ τὴ φορὰ.

Μὲ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφή, βρῆκε τὴν εὐκαιρία ἡ Ἰταλία νὰ καταγγεῖλῃ γιὰ δεύτερη φορὰ τὴ συμφωνία της, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1922. Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης (24 Ἰουλίου 1923) ἡ Τουρκία παρητήθη ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας τῶν δικαιωμάτων της ἐπὶ τῶν νήσων καὶ καθωρίσθη διὰ τοῦ ἄρθρου 16 αὐτῆς, ὅτι ἡ τύχη των θὰ κανονισθῇ μετὰξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἡ τύχη των ὅμως ἐκανονίσθη μὲ τὸν δεύτερο παγκόσμιον πόλεμον ποὺ διέλυσε τὸ βαθύ σκοτάδι τῆς Φασιστικῆς τυραννίας καὶ χάρισε στὰ νησιά τὴν περιπόθητη λευτεριά.

εὐρέθη στήν τοποθεσία ἀνάμεσα Κρανὶ καὶ Λουτρά, ποὺ ἀπὸ τότε ὀνομάζεται Βρετοῦ. Τὴν εἰκόνα αὐτὴ μετέφεραν καὶ ἐτοποθέτησαν στήν Ποταμίτισσα, ἀλλὰ τὴν ἐπομένῃ ἐξηφανίσθη. Εὐρέθη δὲ μέσα σ' ἓνα σπήλαιο στὸν Ὅξο. Ἡ εἰκόνα ἐπανεφέρθη στήν Ποταμίτισσα, ἀλλὰ καὶ πάλιν μετετοπίσθη στὸ ἴδιο σπήλαιο. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπείσει τοὺς συμπολίτες μας ὅτι ἦτο ἐπιθυμία τῆς Παναγίας νὰ στεγασθῇ ἐκεῖ, καὶ ἔτσι ἐκτίσθη τὸ Μοναστήρι τῆς Σπηλιανῆς στὴ γραφικὴ τοποθεσία τοῦ Ὅξου, ποὺ δεσπόζει σὲ ὅλο τὸ χωριό. Ὁ Δαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης, στὸν περίφημο Θησαυρό του, στὸν εἰκοστὸ πέμπτου λόγου στήν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας γράφει:

«Ἀντίπερα τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς δεκαοκτὼ μίλια, εἶναι κάστρον, ὅπου πρῶτα ὀνομάζετο Λύδδα, ὕστερα δὲ μετωνομάσθη Διόσπολις. Τὸν καιρὸ λοιπὸν ὅπου ἦτον οἱ πρῶτοι τῶν Ἀποστόλων ζωντανοί, Πέτρος καὶ Ἰωάννης, ἔκαμαν ἐκεῖ μοναχοὶ τοὺς μίαν ἐκκλησίαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας· ἔπειτα ἐπῆγαν πρὸς τὴν Παναγίαν καὶ εἶπον τὴν: Δέσποινα Παρθένε, παρακαλοῦμεν οἱ δοῦλοι σου, μίαν δέησιν νὰ μᾶς κάμῃς. Ἐκκλησίαν ἐκτίσαμεν εἰς τὴν Λύδδαν εἰς τὸ ὄνομά σου, λοιπὸν ἔπαρε τὸν κόπον καὶ κόπιασε νὰ τὴν εὐλογῇς, ὅτι θέλομεν νὰ τὴν ἐγκαινιάσωμεν. Λέγει τοὺς ἡ Παναγία: Σῦρτε καὶ μὲ θέλετε εὐρεῖ ἐκεῖ. Ὑπῆγαν λοιπὸν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸν Ναόν, καί, ὡ τοῦ θαύματος, εἶδαν τὴν Παναγίαν ζωγραφισμένην εἰς τὸν δεξιὸν μαρμαρένιον στῦλον τῆς ἐκκλησίας.»

Ἄν ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ γράψῃ κανένας τὰ θαύματα ποὺ χάρισαν στοὺς πιστοὺς αὐτὲς οἱ εἰκόνες, δὲ θάφτανε μιὰ ζωὴ ἀνθρώπου, οὔτε θὰ βρισκότανε ἀρκετὸς χώρος ποὺ θὰ περιλάβῃ ὅλον αὐτὸν τὸν θησαυρό. Θὰ ἀναφέρωμεν ὅμως ἓνα ποὺ συνδέεται μὲ τὴ Σπηλιανή. Κάποτε ἐνέσκηψε φοβερὴ ἐπιδημία στὴ Νίσυρο, ποὺ ἐδεκάτιζε τοὺς κατοίκους. Ἡ ἐπιστήμη μὲ τὰ τότε μέσα ἐστάθη ἀνίκανη νὰ καταπολεμήσῃ τὴν ἀρρώστια. Ὁ τότε Ἡγούμενος τῆς Μονῆς προσηύχετο νύκτα καὶ ἡμέρα καὶ παρεκάλει τὴν Παναγίαν νὰ σώσῃ τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ μας. Καὶ ἡ παράδοση ἀναφέρει πὼς ὕστερα ἀπὸ τίς παρακλήσεις αὐτὲς ὁ Ἡγούμενος εἶδε νὰ σηκώνεται ἓνα μαῦρο σύννεφο ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ καὶ νὰ βυθίζεται στὸ πέλαγος. Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ἀπηλλάγη τὸ νησί ἀπὸ τὴ φοβερὴ ἐπιδημία.

Πάντοτε ὁ ὀρθόδοξος ἐλλληνικὸς λαὸς καὶ σὰν ἔθνος καὶ σὰν ἄτομα στὶς δύσκολες στιγμὲς τοῦ καταφεύγει στήν Παναγίαν. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τοῦ τὸ ἔδωσε ἡ ἴδια. Νὰ τί ἀναφέρει ὁ συναξαριστής:

—Ὅταν ἐκάλεσε τὴν Παναγίαν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς τῆς νὰ ἀνέβῃ στοὺς Οὐρανοὺς, μετέβη πρῶτον στὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ προσευχήθη. Ὑστερα ἐπέστρεψε στὸ σπίτι τῆς, τὸ ὁποῖο σὰν καλὴ νοικοκυρὰ ἐτακτοποίησε, καὶ ἐκάλεσε τοὺς συγγενεῖς καὶ γείτονες, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεκοίνωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Υἱοῦ τῆς. Τότε οἱ γυναῖκες μὲ δάκρυα τὴν παρεκάλουν νὰ μὴν τοὺς ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ μείνῃ μαζί των. Ἐκείνη τοὺς ἀπῆντησε πὼς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτό, ἀλλὰ τοὺς εἶπε νὰ μὴν ἀνησυχοῦν, γιατί καὶ ἀπὸ τὴ νέα διαμονὴ θὰ ἐνδιαφέρεται ὅχι μόνο γι' αὐτοὺς, ἀλλὰ γιὰ ὅλοκληρο τὸν κόσμον. — Δὲν πρόκειται ἐπομένως γιὰ θάνατο, ἀλλὰ γιὰ μετὰστασι. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλη ἡ ἀκολουθία ἡ ἀφιερωμένη στήν Κοίμησιν, δὲν εἶναι ὑμνωδία κηδείας, ἀλλὰ ὕμνος χαρᾶς. Ἐτσι ἀρχίζουν τὰ στιχηρὰ προσόμοια τῶν προεορτιῶν:

«Ἐν κυβάλοις ἠχήσωμεν, ἐν ὠδαῖς ἀλαλάξωμεν, ἑορτὴν ἐξόδιον προεξάρχοντες καὶ ἐπιτύμβια ἄσματα φαιδρῶς ἐκβοήσωμεν· ἡ γὰρ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, κιβωτός τε ἡ πάγχρυσος, ἐτοιμάζεται, νῦν ἐκ γῆς πρὸς τὰ ἄνω μεταβῆναι, πρὸς παλίνζωνον καὶ θεῖαν, μεθισταμένη λαμπρότητα.»

Καὶ ἔτσι τελειώνουν τὰ στιχηρὰ προσόμοια τῆς ἑορτῆς:

«Τὴν σὴν δοξάζουσι Κοίμησιν, ἐξουσίαι, θρόνοι,
 Ἀρχαί, Κυριότητες, Δυνάμεις καὶ Χερουβὶμ
 καὶ τὰ φρικτὰ Σεραφίμ. Ἀγάλλονται γηγενεῖς
 ἐπὶ τῇ θείᾳ σου δόξῃ κοσμούμενοι. Προσπίπτουσι
 βασιλεῖς σὺν Ἀρχαγγέλοις, Ἀγγέλοις καὶ μέλπουσι κτλ.»

Εἰς δὲ τὸν ὄρθρον ἀκούεται σὰν ἐπινίκιος παιάνας ἡ Θ'. ὡδή:

«Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι, ἐν σοὶ Παρθένη
 ἄχραντε· παρθενεύει γὰρ τόκος, καὶ ζωῇ προμνη-
 στεύεται θάνατος. Ἡ μετὰ τόκον Παρθένης καὶ
 μετὰ θάνατον ζῶσα, σώζοις αἰεὶ, Θεοτόκε τὴν
 κληρονομίαν σου.»

Σὲ κανένα σημεῖο τῆς ἀκολουθίας δὲν ὑπάρχει θέμα θανάτου, ἀλλὰ θέμα ζωῆς.
 Καὶ τὴν ἐξήγησιν μᾶς τὴ δίδει πάλιν ὁ ὑμνωδός.

«Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 Ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐν μνημείῳ τίθεται
 καὶ κλίμαξ πρὸς οὐρανὸν ὁ τάφος γίνεται».

Αὐτὸ εἶναι τὸ αἶτιο τῆς χαρᾶς. Ὁ τάφος γίνεται κλίμακα ποῦ ὁδηγεῖ στὸν οὐρανό.
 Νὰ πῶς μᾶς μετέδωσεν ὁ συναξαριστὴς τὴ διαπίστωση τοῦ θαύματος αὐτοῦ. —Κατὰ
 τὴν ἡμέρα τῆς κηδείας συνεκεντρώθησαν οἱ Ἀποστόλοι ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τοῦ
 κόσμου. «Ἐκ περάτων συνέδραμον Ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι θεαρχεῖω νεύματι τοῦ
 κηδεῦσαι σε». Κάποιος ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους ἐβράδυνε καὶ δὲν ἐπρόλαβε τὴν
 ταφή. Τόση ἦτο ἡ λύπη του, ὥστε ἀπὸ τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ ἔκλαιε συνεχῶς καὶ μὲ προσ-
 ευχὴ καὶ νηστεία παρεκάλει τὴν Παναγία νὰ τὸν συγχωρήσῃ γιὰ τὴ βραδύτητα. Τόση
 ἦτο ἡ συγκίνηση τῶν ἄλλων Ἀποστόλων, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ ἀνοίξουν τὸν τάφο
 νὰ τὴν προσκυνήσῃ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ. Καὶ τότε διεπίστωσαν ὅτι τὸ σῶμα τῆς Παναγίας
 δὲν ὑπῆρχε στὸ μνήμα.—

«Μετέστη πρὸς τὴν ζωὴν μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς».

Στὸ σημερινὸ χρονικὸ ἀφιερωμένο στὴν Παναγία δὲν ἐδόθη χαρακτήρας τοπικός,
 ἀλλὰ πανελλήνιος. Ἡ στήλῃ αὐτὴ δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα νὰ καταπιάνεται μὲ παρό-
 μοια θέματα. Ἐγινε κατ' ἐξάιρεσιν ἀπὸ εὐλάβεια καὶ ἐπικαιρότητα. Γι' αὐτὸ ἄς τε-
 λειώσωμε μὲ μία ἐπίκλησιν πρὸς «τὴν ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον».

«Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων τοὺς δούλους σου,
 Θεοτόκε, ὅτι πάντες μετὰ Θεὸν εἰς σὲ κατα-
 φύγομεν, ὡς ἄρρηκτον τεῦχος καὶ προστασίαν.»

Ἰσως σήμερα περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε νὰ ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ τὴν προστασία τῆς
 τῆς ὁλόκληρῃ ἡ ἀνθρωπότητά.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Ἐκ τῆς συλλογῆς ΣΤΑΜ. ΚΟΥΡΖΗ

- Κρέμμου κουλούρα, κρέμμου.
- Τὸ φτωχὸ(ν) ἐκάθετο, κι' ὁ θεὸς τὸ νοιάζετο.
- Μεγαλώνει τὸ γαδοῦρι καὶ μικραίνει τὸ σουμάρι.
- Ρίχνε τοῦ σκυλιοῦ νὰ τρώῃ, γιὰ νὰ μὴ γαυγίζει.
- Ὅπου τρώ' ὁ σκύλος γαυγίζει.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΣ

Υπό ΧΡ. ΚΑΡΠΑΘΑΚΗ

Είδα σ' ένα τεύχος «Νισύρικων Χρονικών» τις τιμές των δωμάτων και των λουτρικών δικαιωμάτων των Λουτρών Μανδρακίου Νισύρου και ξμεινα έμβρόντητος. Γιατί είναι τελείως άδικαιολόγητον στά χρόνια που ζούμε, κατά τὰ όποία πρόγραμμα τής Κυβερνήσεως είναι ή με κάθε μέσον αξιοποίησης των πλουτοπαραγωγικών πηγών τής χώρας και κατά προτίμησιν των τουριστικών κέντρων, αντί νά αυξάνεται, νά ελαττώνεται ή κίνησης των επιβατών εις τὰ Λουτρά μας, που και αν άκόμη πούμε ότι δέν έχουν τίποτε τὸ εφάμιλλον με τις Λουτροπόλεις που ξεφύτρωσαν σαν μανιτάρια στα βουνά και τους λόφους τής Έλλάδος, όμως θαρρώ πως ξεπερνούν τὰ 9)10 άπ' αυτές, ως προς τὰ χρόνια τής λειτουργίας, τις άνέσεις των έγκαταστάσεων, τις θεραπευτικές των ιδιότητες κλπ.

Συνδυάζοντας όσα άκουσα από τους πατριώτες έχω σχηματίσει την γνώμην, ότι τὰ λουτρά μας βρίσκονται από άπόψεως έκμεταλλεύσεως, αριθμού λουομένων και κινήσεως γενικά, σε πολὺ χαμηλή θέση, αν τὰ συγκρίνωμε όλα αυτά με τὰ προπολεμικά και μάλιστα με την από τοῦ 1925 εποχήν.

Βέβαια ή φθίνεια δέν είναι ό μοναδικός καθρέπτης τής οικονομικής καχεξίας μιάς επιχειρήσεως. Μά αν έχωμε υπ' όψει μας, ότι κατά τὸ προπολεμικό διάστημα τὸ δωμάτιο Α'. θέσεως έπληρώνετο 20 λιρέττες, που ήταν τότε τὸ έν πέμπτον τής χρυσής λίρας, που ίσοδυναμούσε με 150 - 170 δραχμές, θά παραδεχτούμε, πως σήμερα τὰ οικονομικά των Λουτρών μας δέν είναι άνθηρά, άφου έπρεπε με τους μισούς πελάτες νά είχαμε διπλάσια κέρδη.

Τὰ πράγματα φωνάζουν, πως με τὰ τότε κέρδη των Λουτρών ένγένετο ή συντήρησις, ή επέκτασις και ή ανακαίνισις των καταστημάτων και τὸ άπομένον ποσόν διετίθετο διά την κάλυψιν των άναγκών του Δήμου.

Έμεσολάβησε τὸ πολεμικό διάστημα και

παρά την δημιουργικήν πνοήν, που πνέει σε όλον τὸν κόσμον ή Λουτρόπολις μας καθυστερεί σε τρόπον που δέν ίκανοποιεί κανένα.

Δέν μπορούμε νά τὸ άποδώσωμε στην άδιαφορία των Άρχων και των κατοίκων του δήμου μας, γιατί είναι γνωστόν τὸ ένδιαφέρον και των κατοίκων του χωριου μας και των εις την άλλοδαπην Νισυρίων και μάλιστα των εις την Άμερικην. Με μικρή παρένθεση εκφράζομε την παρατήρησιν, ότι παρ' όλον ότι οι τελευταίοι είναι οι ιδρυται των πρώτων Καταστημάτων, σχεδόν τίποτε δέν ύάρχει που νά διαιωνίζει την μνήμην των ευεργετών του νησιου μας.

Η διακοπή έξ άλλου τής λειτουργίας των Λουτρών του άειμνήστου ιατροῦ Παντελίδου θά επερίμενε κανείς πως θά επέφερε κάποιαν αύξησιν του αριθμού των λουομένων στα Λουτρά μας.

Θά προσπαθήσωμε νά πούμε δυό λόγια για τις αιτίες τής άτυχίας μας.

Είναι αλήθεια πως πολλοί λουόμενοι που συχνάζουν στις άλλες λουτροπόλεις πηγαίνουν εκεί με διπλό σκοπό: άλλα μέλη τής οικογενείας παραθερίζουν κάνοντας και τὰ θαλάσσιά τους μπάνια και οι άσθενείς κάνουν τὰ θερμά λουτρά τους. Έτσι ίκανοποιούνται όλα τὰ μέλη τής οικογενείας. Αυτός είναι ένας πρωταρχικός παράγων που πρέπει νά μελετηθί προσεκτικά.

Αν τύχη νά πάτε σε άλλα λουτρά, θά δήτε πως τὸ μπάνιο γίνεται σε λάκκους πολλές φορές σε χώρους υπαίθριους, που για νά πῆς στο κρεβάτι σου μπορεί νά άρπάξης καμμιά πούντα. Και όμως σε πολλά άπ' αυτά δέν βρίσκεις σειρά νά πλυθής. Κάποιος μου έλεγε, πως τὸ δελτίο ένός λουτροῦ που έκανε έφέτος στην Ίκαρία είχε αύξοντα αριθμόν 15.000. Αν ύπολογίσωμε πως είναι 4 λουτρά, έχωμε 60.000 δελτία προς 10 δραχμάς τὸ λουτρό φθάνομε στο ποσόν των 600.000 δραχμών μόνον από τὰ δικαιώματα των λουομένων. Και τουτο

ὕστερα ἀπὸ λειτουργίαν μόνον ὀλίγων ἐτῶν. Ἵσως κανεῖς σκεφθῇ πὼς τὰ δικά μας τὰ λουτρά εἶναι κατώτερα τῶν ἄλλων. Τὸ ὀλιγώτερον χαρακτηρίζομεν μὴ τέτοια σκέψη σὰν κακοήθη βλασφημίαν. Ἀπὸ ὅσα ἀκούσαμε ἀπὸ τοὺς γιατροὺς καὶ εἶδαμε μὲ τὰ μάτια μας, διαπιστώνεται πὼς τὰ λουτρά μας εἶναι σωστὴ κολυμβήθρα τοῦ Σιλῳάμ. Ἵσως νὰ εἶμαι υπερβολικός, μὰ πιστεύω πὼς πουθενὰ ἄλλοῦ δὲν μεταφέρονται ἀσθενεῖς μὲ τὸ φορεῖο καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα λουτρά βαδίζουν εὐθυτενεῖς καὶ ἀνεβαίνουν τὰ σκαλιά τῆς Παναγίας τῆς Σηπλιανῆς γιὰ νὰ τῆς ἀνάψουν ἓνα κεράκι γιὰ τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τῶν. Δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ ἄλλιῳς! Γιατὶ πουθενὰ ἄλλοῦ δὲν θὰ δῆτε τὸ θερμὸ νερὸ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ ζεσταμένο ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πολυβώτη, ἀφοῦ παραλάβῃ μαζί του τόσα σπάνια μέταλλα νὰ ἐνώνεται μὲ τὴ θάλασσα—μὲ τὸν πατέρα του τὸν Ποσειδῶνα.

Οὔτε θὰ βρῆτε παντοῦ τις ἀρκετὰ καλὲς ἐγκαταστάσεις, κρύα καὶ ζεστὰ νερά, λουτήρες μαρμάρινους κλπ.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα, πολὺ φοβᾶμαι πὼς ἡ αἰτία τῆς κακοδαιμονίας μας ἔγκειται σὲ ἔλλειψη κατανοήσεως καὶ κακῆς προβολῆς τοῦ ζητήματος. Ἔτσι οἱ Ἀρχές μας, βουλευταί, Νομάρχαι, Κυβέρνησις δὲν ὠχλήθησαν ὅσον πρέπει καὶ δὲν ἐσχηματίσθη πραγματικὴ ἀντίληψις περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων πού θὰ μποροῦσε νὰ ἔχη μὲ συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν Λουτρῶν.

Μὲ λύπη μας ἀναφέρομε πὼς ἡ διαρροή τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Αἰγύπτου ἔφερε πλῆγμα στὴ λουτρικὴ μας κίνηση. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ εἶναι ἐπικίνδυνον νὰ στηρίζομε τὴν πελατεία μας σὲ μιὰ μόνον χώρα, ἢ μόνον στὸ ἐσωτερικὸ παραμελῶντας τὴν προπαγάνδα γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ ζήτημα τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ εἶναι μᾶλλον οἰκονομικόν. Χρειάζεται προπαγάνδα, ὀργάνωσις, συναγωνισμός, μὲ ἄλλα λόγια ἀγῶνας μακροχρόνιος, πόλεμος. Καὶ ὁ πόλεμος θέλει χρήματα.

Σὰν παράδειγμα ἀναφέρομε σὲ γενικὲς γραμμὲς τί θὰ πρέπει νὰ γίνῃ. Π ρ ο π α γ ἄ ν δ α σ υ σ τ η μ α τ ι κ ῆ: ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες, περιοδικά, διαλέξεις, ὁμι-

λίες ἀπὸ ραδιοφώνου, εἰκόνες ἀπὸ τηλεοράσεως. Προβολὴ εἰκόνων στοὺς κινηματογράφους, γιὰ τὸν τρόπο θεραπείας, τοῦ Ἑφαιστείου, τῶν ἐγκαταστάσεων. Διανομὴ ἀναμνηστικῶν σκευῶν—πιατάκια, σιγαροθήκες, στακτοδοχεῖα, τσάντες, κλπ. μὲ φωτογραφίες τῶν λουτρῶν. Αὐτὰ νὰ μοιράζονται στοὺς πελάτες, καθὼς καὶ στοὺς ἰατροὺς καὶ φαρμακοποιοὺς καὶ τὰ γραφεῖα τῶν πόλεων.

Πύκνωσις τῆς συγκοινωνίας μὲ προσέγγισιν τῶν ἀτμοπλοίων γραμμῆς Ρόδου, ἐγκατάστασις τηλεφῶνων μὲ τὸν Δῆμον τὴν Κῶ καὶ τὴν Ρόδον.

Ἀνακαίνισις τῶν ἐγκαταστάσεως τῶν καταστημάτων, ἴδρυσις φαρμακείου, καλὴ διατήρησις διὰ ψύξεως τῶν τροφίμων, συστηματικοίησις τῆς ἀλιείας, παραμονὴ ἱατροῦ μέσα στὸ κατάστημα-προτιμωμένων τῶν Νισυρίων ἱατρῶν, ἐπιλογὴ προσωπικοῦ.

Ψυχαγωγία πελατῶν: ἐκδρομαὶ θαλάσσιαι, ὄρειναί, ἀρχαιολογικαί, στὸ ἡφαίστειο, διοργάνωσις χορῶν, κινηματογραφικῶν προβολῶν, δεξιῶσεων κλπ.

Πρόσκλησις προσωπικοῦ τῆς τῶν: γεωλόγων, ἱατρῶν, πολιτευτῶν διὰ δωρεὰν παραμονὴν ἐντὸς τοῦ καταστήματος, σχολείων κτθ.

Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ θὰ ἀπαιτηθοῦν πολλὰ λεπτὰ καὶ ἡ συμπαράστασις τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶχα συστήσει σὲ γνωστούς μου νὰ ρθοῦν στὸ νησί μας γιὰ λουτρά τὸ 1950. Δὲν φαντάζεσθε τὴν λύπη μου, ὅταν ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια τοὺς συνάντησα καὶ μοῦ εἶπαν πὼς δὲν ἔμειναν εὐχαριστημένοι. Ἀπὸ ὅσα μοῦ εἶπαν εἶχαν δίκιο.

Τὸ ζήτημα τῆς ἀναδιοργάνωσεως τῶν λουτρῶν δὲν εἶναι νέον. Ἀπὸ ὅσα θυμᾶμαι δυὸ φορὲς εἶχαν προτείνει ἰταλικὲς ἐταιρεῖες νὰ τὸ ἀναλάβουν γιὰ λογαριασμὸν τοὺς. Δὲν δέχθησαν τὰ δημοτικὰ συμβούλια, γιατί ὑπῆρχε ὁ φόβος νὰ μᾶς τὰ πάρουν οἱ κατακτηταί. Τώρα τὸ ζήτημα εἶναι κάπως διαφορετικόν. Ὑπάρχει ἀνάγκη χρημάτων καὶ πρέπει νὰ ἐξευρεθοῦν. Δὲν εἶναι ὑπερβολή, ἂν ποῦμε πὼς πάνω στὴν καλὴ λειτουργίαν τῶν λουτρῶν στηρίζεται καὶ ἡ καλλιτέρευσις τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων, τὸ σταμάτημα τῆς μετα-

ναστεύσεως καὶ γενικὰ ἢ πρόοδος τοῦ νησιοῦ, πὺ ἀπὸ 30 ἐτῶν φθίνει ἐπικίνδυνα.

Ἄν ὑπολογίσωμε πὺς ὁ δῆμος μας διαθέτει τόσο μεγάλα καταστήματα πὺς γιὰ νὰ γίνουν σήμερα θὰ κοστίσουν τοῦλάχιστον 5 ἑκατομμύρια δραχμὲς θὰ δοῦμε, συγκρίνοντας τὰ κέρδη μὲ τὸν τόκο πὺς θὰ μπορούσαμε νὰ ἔχωμε ἀπὸ τὸ παραπάνω κεφάλαιο, πὺς οὔτε τὴν ζημία λόγῳ ἀποσβέσεως καὶ φθορᾶς τῶν ἐγκαταστάσεων δὲν ἀφήνουν τὰ λουτρά. Γιατὶ μὲ ἓνα 10ο)ο ἐπιτόκιο θὰ εἴχαμε 500.000 δραχμὲς τόκο τὸ χρόνο. Πάνω σ' αὐτὴ τὴ βάση πρέπει νὰ ὑπολογίζεται θαρρῶ τὸ κέρδος, ἐφ' ὅσον τὰ λουτρά εἶναι ἐπιχειρήσεις καὶ ὄχι φιλανθρωπικὸν ἴδρυμα.

Οἱ οἰωνοὶ μάλιστα δείχνουν, πὺς, ἂν δὲν κινηθοῦν τὰ πάντα στὸ προσεχὲς μέλλον, θὰ ἐπισκιασθοῦμε ἀπὸ τὰ ἄλλα κέντρα, πὺς διαθέτουν μέσα καὶ κεφάλαια ἄφθονα.

Τώρα πὺς εἴμαστε ἐλεύθεροι, τώρα πὺς ἡ φωνὴ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν Ἀρχῶν μας ἀκούεται στὴ Βουλὴ, σήμερα πὺς ἡ Κυβέρνησις παραχωρεῖ δάνεια καὶ δωρεὰς σὲ ἔργα ἀνοικοδομήσεως καὶ τουρισμοῦ, φαίνεται τὸ ὀλιγώτερον γελοῖο, σωστὸς ἐμπαιγμός, νὰ ἱκανοποιούμεθα μὲ ὀλίγες δεκάδες χιλιάδων δραχμῶν, πὺς παίρνει ὁ δῆμος κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ δημόσιο Ταμεῖο, ἐνῶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα παίρνουν χιλιαπλάσια ποσά, χωρὶς καν νὰ διαθέτουν τὰ ἰδικὰ μας ἀκίνητα.

Μὰ θὰ πῆτε: τὸ δημόσιο σήμερα ἀδυνατώντας νὰ ἀξιοποιήσῃ ὠρισμένα ἔργα τὰ ἀναθέτει σὲ ὠρισμένους ὀργανισμούς, ἄτομα, Τράπεζες καὶ διατηρεῖ μερικὰ δικαιώματα γιὰ κάμποσα χρόνια. Σύμφωνα. Τὸ ἴδιο θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ καὶ γιὰ τὰ λουτρά μας. Ἄμα στερηθῇ ὁ δῆμος γιὰ μερικὰ χρόνια ὀλίγες χιλιάδες δραχμὲς, θὰ παραλάβῃ ὅμως ἀργότερα μιὰ λουτρόπολη φημισμένη, μὲ μιὰ πελατεία ἐξασφαλισμένη, μὲ μοντέρνες ἐγκαταστάσεις, πὺς θὰ σκορπίζῃ ὄχι μόνον τὴν υγείαν σὲ πολλὰς χιλιάδες ἀρρώστους, μὰ καὶ τὸν πλοῦτο καὶ τὴν ἐργασία σὲ ἑκατοντάδες οἰκογένειες τοῦ νησιοῦ μας. Τὸ ἐγχείρημα εἶναι μεγάλο καὶ χρειάζεται χρῆμα, θυσίες, ὅμοι ἡράκλειοι, χαρὰκτῆρες ἀκέραιοι, ἄρχοντες ρηξικέλευθοι, ἀφιλοκερεῖς καὶ τίμιοι, πὺς νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν αὐτὴν καὶ νὰ κινήσουν πάντα λίθον, νὰ μελετήσουν κάθε λύσιν καὶ νὰ προχωρήσουν στὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγαλειώδους προγράμματος.

Εἶναι καθῆκον τῶν παρόντων νὰ δράσουν καὶ νὰ πολλαπλασιάσουν τὸ τάλαντον πὺς κληρονόμησαν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας καὶ νὰ ἀνοίξουν τὸν δρόμον τῆς προόδου γιὰ τοὺς νέους πὺς ἔρχονται ὕστερα ἀπὸ μᾶς.

Καὶ τότε οἱ τελευταῖοι θὰ μπορέσουν ν' ἀναφωνήσουν:

Ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῶ κάρρονες.

ΧΡ. ΚΑΡΠΑΘΑΚΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Ἐκ τῆς συλλογῆς ΣΤΑΜ. ΚΟΥΡΖΗ

- “Ὅπου μεθᾶ βερεσὲ δυὸ φορὲς πληρώνει.
- “Ὁ λωλλὸς εἶδε τὸ μεθυσμένο κι' ἐφοήθη.
- “Ὅπου πεινᾷ γιὰ ν' ἀρχοντεῖν, μόνον ἡ πείνα θὰ τοῦ μείνῃ.
- “Ὁ φρένιμος στὰ βαφτίσια κι' ὁ λωλλὸς στὰ κουμπάρλικια.
- Τὸ ξερό σου τὸ κεφάλι, σῆφερε σ' αὐτὸ τὸ χάλι.
- Τὸ ψάρι βρωμέζει ἀφ' τὸ κεφάλι.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ

(Αποσταλείσα υπό τοῦ Δημάρχου Μανδρακίου κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΛΟΥΡΗ)

Α)Α	Όνομασία ἔργου	Δαπάνη θέν ποσό ν				Σύνολον δαπάνης τοῦ ἔργου ΔΡΧ.	Παρατη- ρήσεις
		Ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ Δήμου	Κρατική βοήθεια		Ἐκ δω- ρεῶν Σω- ματείων, Ἐπιτρο- πῶν καὶ ἰδιωτῶν		
			Δάνειον	Δωρεά	Προσω- πική ἐρ- γασία.		
ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 1954-55							
1	Ἀγροτική ὑδατοδεξαμε- νή εἰς θέσιν «Βρεττοῦ» χωρητικότητος Μ ³ 85	27.000	—	—	—	—	27.000
2	Ἐπισκευὴ στηθαίου πα- ραλιακῆς ὁδοῦ Ἀγ. Σάββα, Παπάτσου-Μαντουδάκη	3.977	—	—	—	—	3.977
3	Ἀνέγερσις Δημοτικοῦ Θεάτρου.	—	—	—	155.000	—	155.000
ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 1955-56							
4	Διεύρυνσις ὁδοῦ Ἑλι- κιωμένης - Ἀγ. Νικο- λάου.	3.990	—	10.000	5.000	7.500	26.490
5	Κατασκευὴ ὁδοστρώ- ματος ἐκ σκυροδέμα- τος εἰς πλατείαν Ἑλι- κιωμένης.	23.632	—	—	—	—	23.632
6	Ἐπέκτασις πλατείας Ἑ- λικιωμένης, ἐπίστρωσις ἐκ σκυροδέματος ὑπο- λοίπου τμήματος ἀ' τῆς καὶ κατεδαφίσεις ἐρει- πίων.	—	7.000	30.000	—	1.200	38.200
7	Διάνοιξις πλατείας «Ἀριστείδου Φωτιά- δου» καὶ ἐπίστρωσις ταύτης ἐκ σκυροδέμα- τος.	3.080	—	—	—	—	3.080
8	Ἐπισκευὴ ὁδοῦ Ἀπο- στολίδου - Πηγαδοῦλι δι' ἐπιστρώσεως ταύ- της ἐκ σκυροδέματος.	4.980	—	—	—	—	4.980
9	Κατασκευὴ τοίχου ἀν- τιστηρίξεως ὁδοῦ παρὰ τῇ λίμνῃ Παπαδοπού- λου.	4.995	—	—	—	—	4.995
	Εἰς μεταφορὰν	71.654	7.000	40.000	160.000	8.700	287.354

		Δ α π α ν η θ έ ν π ο σ ό ν					Σύνολον δαπάνης του έργου ΔΡΧ.	Παρατη- ρήσεις
Α)Α	Όνομασία έργου	Έκ των εσόδων του Δήμου	Κρατική βοήθεια		Έκ δω- ρεών Σω- ματείων, Έπιτρο- πών και ιδιωτών	Προσω- πική έρ- γασία.		
			Δάνειον	Δωρεά				
	Έκ μεταφοράς	71,654	7000	40.000	160,000	8.700	287.354	
10	Έπισκευή όρμίσκου «Τά βλας Αίγυαλού» και διαμόρφωσις τής επί τής τοποθεσίας ταύτης κειμένης πλατείας.	1.975	—	—	—	—	1.975	
11	Έπισκευή άγροτικής όδοϋ είς τοποθεσίαν «Στενά».	1.051	—	—	—	—	1.051	
12	Συντήρησις κεντρικής άρτηρίας Μανδρακίου.	2.780	—	—	—	—	2.780	
13	Άντικατάστασις μέρους τής ξυλίνης παλαιάς στέγης του κτιρίου τής Α'. θέσεως των Ίαματ. πηγών δια πλακός έξω- πλισμένου σκυροδέμα- τος.	43.063	60.000	—	—	—	103.063	
14	Έσωτερική ηλεκτρική έγκατάστασις του κτι- ρίου τής Α'. θέσεως των Ίαματ. πηγών.	2.300	—	—	45.000	—	47.300	
15	Κατασκευή ηλεκτροστα- σίου.	2.500	—	—	29.500	—	32.000	
16	Κατασκευή Παγοποι- είου.	4.062	—	—	36.000	—	40.062	
17	Κατασκευή Ήρώου.	—	—	—	17.100	—	17.100	
ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 1957								
18	Άντικατάστασις ύπο- λοίπου τμήματος τής ξυλίνης παλαιάς στέγης του κτιρίου τής Α'. θέ- σεως των Ίαματικών πηγών δια πλακός έξω- πλισμένου σκυροδέμα- τος.	—	—	—	309.400	—	309.400	Δέν έπρα- γματοποι- ήθη είσέτι ή άποπλη- ρωμή του έργολά- βου λόγω μή όριστι- κής παρα- λαβής του έργου.
19	Διάνοιξις όδοϋ Α' Αγ. Νι- κολάου-Α' Αγ. Σάββα.	24.919	—	—	—	7.500	32.419	
20	Έπέκτασις πλατείας Ήρώου και κατασκευή στηθαίου κατά μήκος τής πλατείας προς την βόρειον αυτής πλευράν.	4.783	—	—	—	—	4.783	
	Είς μεταφοράν	159.287	67.000	40.000	597.000	16.200	879.487	

		Δ α π α ν η θ έ ν π ο σ ό ν						
Α)Α	Όνομασία έργου	Έκ τών εσόδων του Δήμου	Κρατική βοήθεια		Έκ δω- ρεών Σω- ματείων, Έπιτρο- πών και ιδιωτών	Προσω- πική έρ- γασία.	Σύνολον δαπάνης του έργου ΔΡΧ.	Παρατη- ρήσεις
			Δάνειον	Δωρεά				
	Έκ μεταφοράς	159.287	67.000	40.000	597.000	16.200	873.487	
21	Έπισκευή οδού Έαγίου Ιωάννου - Έκκλησία Σταύρου.	3.983	—	—	—	—	3.983	
22	Έπέκτασις στηθαίου παραλιακής οδού Έαγ. Σάββα και εξιστρώσις του υπολοίπου τμήμα- τος τής οδού ταύτης εκ σκυροδέματος.	4.842	—	—	—	—	4.842	
23	Έπισκευή οδού Έαγίου Θεολόγου - Τρούλλου.	854	—	—	—	3.060	3.914	
24	Κατασκευή αγροτικής ύδατοδεξαμενής παρά τῷ Δημοτικῷ Παγο- ποιεῖῳ, χωρητ. Μ3 250.	—	20.000	20.000	89.700	—	129.700	
ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 1958								
25	Κατασκευή ύδατοδεξα- μενής δι' ὕδρευσιν παρά τὰ Δημοτικά Λουτρά, Χωρητ. Μ3 250.	—	70.000	20.000	—	—	90.000	Τὸ σύνο- λον τῆς δαπάνης του έργου βάσει με- λέτης ἀν- έρχεται εἰς δρχ. 110. 000. Τὸ ἐρ- γον συνε- χίζεται.
26	Διεύρυνσις οδού Δημο- τικού Σχολείου - Έαγ. Σάββα.	4.465	—	—	—	—	4.465	
27	Έπισκευή κτιρίου Δη- μαρχιακοῦ καταστήμα- τος.	11.720	—	—	—	—	11.720	
28	Κατασκευή οδοστρώ- ματος εκ σκυροδέματος εἰς κεντρικὴν ἀρτηρίαν Μανδρακίου καὶ συγκε- κριμένως ἀπὸ τῆς ἀφε- τηρίας τῆς νεοανοιχθεί- σης οδού Έαγ. Σάββα- Έαγ. Νικολάου.	2.979	—	—	—	—	2.979	
29	Κατασκευή κρηπιδώ- ματος εἰς τοποθεσίαν Έαγίου Θεολόγου.	699	—	—	—	—	699	
30	Διαρρύθμισις πλατείας «Έριστείδου Φωτιά- δου».	1.924	—	—	—	—	1.924	
Εἰς μεταφορὰν		190.753	157.000	80.000	686.700	19.260	1.133.713	

Τὸ σύνο-
λον τῆς
δαπάνης
τοῦ έργου
βάσει με-
λέτης ἀν-
έρχεται εἰς
δρχ. 110.
000. Τὸ ἔρ-
γον συνε-
χίζεται.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΚΟΥΜΕΝΤΟΥ

Τρίτον θέμα συζητήσεως ήτο ποίος εκ των τόσον καλών διδασκάλων θά ήτο Διευθυντής. Ένω όλα τ' άλλα τὰ περισσότερα δύσκολα ζητήματα ἐλύθησαν με τήν καλή θέληση πού ἔδειξαν οἱ πρόκριτοι τοῦ νησιοῦ καὶ ἀπλοὶ ἄνθρωποι, τὸ ζήτημα τῆς διευθύνσεως προσέκρουσε στὴ φιλοτιμία τῶν διδασκάλων. Γιά τὸ λόγον αὐτὸ διωρίσθηκε ἀμισθί ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεολόγος Κύριλλος Ρωμᾶνος*, ὁ ὁποῖος με τὴν ἐπιθυμία πού εἶχε νὰ ἰδῇ τὰ σχολεῖα τῆς Νισύρου νὰ λειτουργοῦν με Ἑλληνικὸ πρόγραμμα δέχθηκε εὐχαρίστως, ἐκτὸς τῶν μαθημάτων τῶν Γυμνασιακῶν τάξεων καὶ τὸ βάρος τῆς Διευθύνσεως τῶν Σχολῶν.

Τὰ σχολεῖα ἀπέδωσαν, ὅπως ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων γιὰτὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰσήχθησαν κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων στὰ διάφορα Γυμνάσια καὶ ἀργότερα στὸ Πανεπιστήμιο καὶ σὲ ἄλλες ἀνώτερες Σχολές τοῦ Κράτους. Οἱ Δάσκαλοι δούλεψαν με ζήλο καὶ πρωτοφανῇ ἐργατικότητα στὰ ἐκπαιδευτικὰ χρονικά τῆς Νισύρου. Μαθηταὶ καὶ Διδάσκαλοι κατέβαλαν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες ὥστε νὰ μὴν μειονεκτοῦν μπροστὰ στ' ἄλλα Ἑλληνόπουλα τῆς ἐλευθέρρας Ἑλλάδος. Τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ ἴσως νὰ ὑστεροῦσε σὲ τυπικὰ προσόντα, εἶχε ὅμως ἓνα προσὸν ἴσως τὸ περισσότερον συντελεστικὸ γιὰ τὴν πρόοδο τῶν μαθητῶν τὸν ἐ ν θ ο υ σ ι α σ μ ὁ . Ὁ ἐνθουσιασμοὺς αὐτὸς ἀπέβη πράγματι ὁ μοναδικὸς συντελεστής τῆς προόδου. Ὁκτώβριος 1944

Ἡ πολεμικὴ περίοδος ἄρχισε νὰ παίρνη διαφορετικὴ ὄψη στὶς ἀρχές τοῦ φθινοπώρου. Οἱ Γερμανοὶ μετὰ ἀπὸ τὶς ἀλλεπάλληλες ἀποτυχίες στὴ Μεσόγειο ἔθεσαν σὲ ἐφαρμογὴ με βραδύ ρυθμὸ τὴν ἀποχώρησίν τους ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ νησιά.

* Ὁ Κύριλλος Ρωμᾶνος, γόνος εὐγενικῆς ἐπανησιακῆς οἰκογενείας, σὲ ὅλες τὶς δύσκολες στιγμὲς καὶ τραγικὲς ἡμέρες πού πέρασε ἡ Νίσυρος κι' ἐστέναζε κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ πῆγμα τοῦ κατακτητῆ, ὕψωνε τὸ τεράστιο ἠθικὸ του ἀνάστημα καὶ τὸ νησί ἐπὶ 20 καὶ περισσότερα χρόνια ἔζησε κάτω ἀπὸ τὴ φωτισμένη πνευματικὴ του ἡγεσία. Ἡ ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητάς του κρατοῦσε ἠνωμένους τοὺς Νισύριους στὶς δύσκολες ὥρες καὶ ἐσώζετο τὸ νησί ἀπὸ κάθε ἐπιβουλὴ τοῦ Τυράννου. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς ἀφανὴς ἀρχηγὸς καθοδηγοῦσε τοὺς νησιῶτες πρὸς τὸ τέρμα τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προαιωνίων ὁνείρων του. Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου ὑπῆρξε ὑπερόχος προστάτης τῶν πτωχῶν καὶ τῶν δυστυχισμένων. Χάρις στὶς φροντίδες του ἐδιώχνετο μακριὰ ἡ στέρηση. Ὁ μόνος πού δοκίμασε στέρησεις ἦταν ὁ ἴδιος. Στὴ μεταβατικὴ περίοδο στάθηκε σὰν πραγματικὸς ἡγέτης. Πρᾶος κι' εὐγενὴς ὡς ἦτο, ἔδιδε τὶς κατάλληλες λύσεις στὶς δύσκολες ὥρες. Δὲν ἀκούετο ἀπὸ τὰ χεῖλη του παράπονο καὶ ποτὲ δὲν ἀπεποιήθη εὐθύνες. Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἀπελευθερώσεως ἂν καὶ γέρος, καταβεβλημένος ἀπὸ τὶς κακουχίες τοῦ πολέμου καὶ τὶς δυσκολίες τὶς ὁποῖες συνήντα τὸ ποίμνιό του μπόρεσε νὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς μεγάλης χαρᾶς. Λίγοι ἱερωμένοι ὑπῆρξαν Λευῖτες σὰν τὸν Κύριλλο Ρωμᾶνο. Ἡ Νίσυρος εἶναι εὐτυχὴς καὶ καυχᾶται γιὰτὶ κρατεῖ στοὺς κόλπους της μιὰ τόσο εὐγενικὰ ὑπαρξή. Τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὸ νησί τοῦ Γνωμαγόρα ἔμεινε ἀξέχαστο καὶ γενεὲς πολλὲς θά ἀναφέρουν τ' ὄνομά του με σεβασμὸ καὶ δέος.

	Ἐκ μεταφορᾶς	190.753	157.000	80.000	686.700	19.260	1.133.713
31	Προμήθεια καὶ ἐντοίχισις μαρμαρίνων ἀναμνηστικῶν πλακῶν εἰς δημοτικά ἔργα.	3.074	—	—	—	—	3.074
		193.827	157.000	80.000	686.700	19.260	1.136.787

Ἐν Μανδρακίῳ τῇ 24ῃ Ὁκτωβρίου 1958

Ὁ Δήμαρχος
Γ. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Τὰ κομμάντος στὶς ἀρχὲς καὶ κατόπιν ὁ Ἱερὸς Λόχος τοὺς προξενοῦσαν τεράστιες ζημιές σὲ βαθμὸ πού ὁ Γερμανοϊταλικὸς στρατός, ἔχασε τελείως τὸ ἠθικὸ του. "Ολ' αὐτὰ ἐπείσαν τοὺς ἀρχηγούς τοῦ κατακτητῆ πὼς καιρὸς ἦταν νὰ συγκεντρωθοῦν στὸν τόπο τοὺς γιὰ μιὰ συστηματικὴ ἄμυνα. Ἡ περίοδος τῶν λαμπρῶν παρελάσεων πέρασε καὶ ἀπὸ νικηταὶ πῆραν τὴ θέση τοῦ ἡττημένου. Δὲν μπορούσαν ὅμως ὑποχωροῦντες νὰ ἀφήσουν στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ τὸ τεράστιο πολεμικὸ ὑλικὸ πού συσώρευσαν στὰ νησιά. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ συνεκέντρωσαν σὲ ὀρισμένα μέρη καὶ τὸ κατέστρεψαν. Κατέστρεφαν δὲ καὶ τὶς ἀποθήκες τῶν τροφίμων. Στὶς 2 Ὀκτωβρίου 1944 οἱ Γερμανοὶ συνεκέντρωσαν σὲ μιὰ μικρὴ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀκρωτήρας τὸ πολεμικὸ ὑλικὸ τῆς Νισύρου γιὰ νὰ τὸ καταστρέψουν. Ἐτοιμάζαν καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν τροφίμων. Τότε παρουσιάσθηκε στὸ Γερμανὸ Διοικητὴ ὁ Δήμαρχος Ἰ. Καμπαλούρης καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ παραχωρήσῃ τὰ τρόφιμα γιὰ τὸ λαὸ τῆς Νισύρου ἐπὶ πληρωμῇ. Αὐτὸ καὶ ἔγινε, καὶ τὸ νησί ἀπέκτησε τρόφιμα γιὰ 20 μέρες.

Ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ ἐτοιμάζοντο νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ νησί, μερικοὶ Ἱταλοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ φύγουν. Ἐδραπέτευαν, ἀλλὰ γύριζαν ξανά πίσω γιατί δὲν βαστοῦσαν στὶς ταλαιπωρίες τοῦ βουνοῦ. Μόνο μιὰ ομάδα ἀπὸ 5 Σικελιανούς ἔμεινε στὰ βουνά καὶ παρεδόθη ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες στοὺς Ἀγγλους.

Τὴ νύχτα τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1944 ἔνδεκα (11) ἀποβατικὰ καὶ δύο ἀκόμη ἄλλου τύπου σκάφη προερχόμενα ἀπὸ Λέρο - Κάλυμνο - Κῶ προσήγγισαν στὸ μικρὸ λιμάνι τῶν Πάλων, γιὰ νὰ παραλάβουν τοὺς Γερμανούς. Στὶς πρῶτες μεταμεσονύχτιες ὥρες ἔφυγαν καὶ σὲ λίγο τὸ νησί ἐσείετο ἀπὸ κανονιές. Μόλις ὁ στολίσκος βρέθηκε μεταξὺ Νισύρου καὶ Τήλου δύο συμμαχικὰ ἀντιτορπιλικὰ ἀνοίξαν πῦρ ἐναντίον τῶν ἀποχωρούντων Γερμανῶν. Οἱ Γερμανοὶ ἔπαθαν μεγάλες ζημιές. Τὴν ἐπομένη τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴ Νίσυρο, 4 Ὀκτωβρίου 1944, δύο Ἀγγλικά ἀντιτορπιλικὰ περιπολοῦσαν γύρω ἀπὸ τὸ νησί καὶ ἐρευνοῦσαν τὶς ἀκτές. Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῆς Νισύρου δὲν ἐγνώριζαν τὸ σκοπὸ τῆς περιπολίας τῶν Ἀγγλικῶν πλοίων, ἔστειλαν μιὰ βάρκα μὲ τρεῖς νέους ναυτικούς νὰ συναντήσουν τὰ Ἀντιτορπιλικὰ καὶ ἐδήλωσαν εἰς τὸν Ἀγγλον Κυβερνήτην ὅτι στὴ Νίσυρο δὲν ὑπῆρχαν Γερμανοί, ἔφυγαν τὴ νύχτα.

Οἱ Ἀγγλοὶ δὲν ἐπίστεψαν εἰς τὴν πληροφορίαν αὐτὴν τῶν τριῶν νέων ναυτικῶν καὶ ἔτσι τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωῒ ἓνα ἄλλο ἀντιτορπιλικὸ ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἄλλη σύντομη περιπολία ἀρχισε νὰ βομβαρδίζῃ τὸ ἀκρωτήριο Ἀκρωτήρα.

Φεύγοντας οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ τὸ νησί δὲν πρόφθασαν τὴ νύχτα ἐκείνῃ τῆς 3ης Ὀκτωβρίου νὰ καταστρέψουν ὅλο τὸ πολεμικὸ ὑλικὸ πού εἶχαν συγκεντρώσει στὸ ἀκρωτήριο Ἀκρωτήρα. Στὸ ἀκρωτήριο παρατηρεῖτο κάποια κίνηση καὶ τὸ ἀγγλικὸ ἀντιτορπιλικὸ εἶχε ἐπισημάνει τὸ σημεῖο αὐτό. Δὲν ἦσαν Γερμανοὶ αὐτοὶ πού ἐκτινόντο στὸ ἀκρωτήριο, ἀλλὰ νέοι ἀπὸ Μανδράκι πού ζητοῦσαν νὰ περισώσουν ὅσο μπορούσαν περισσότερὸ πολεμικὸ ὑλικὸ γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ σὲ περίπτωσιν πού θὰ παρίστατο ἀνάγκη. Κανένα δὲν παρατηρήθη δυστύχημα γιατί ὁ κανονιοβολισμὸς ἔπαυσε ἀμέσως μόλις φάνηκε μιὰ μικρὴ βάρκα μὲ ἄσπρη σημαία νὰ πλησιάζῃ τὸ πολεμικόν. Στὴ βάρκα μέσα εὐρίσκοντο μερικοὶ ἀπὸ τοὺς προκρίτους καὶ τώρα συζητοῦσαν μὲ τὸν Ἀγγλο κυβερνήτη τοῦ πολεμικοῦ. Ἀφοῦ ἐδόθησαν οἱ πρέπουσες ἐξηγήσεις, ἄλλαξε πλώρη τὸ πολεμικὸ κι' ἡ βάρκα γύρισε πίσω στὸ νησί.

4 Ὀκτωβρίου 1944

Ἡ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1944 εἶναι ἡ πρώτη μέρα πού ἡ Νίσυρος ἔπαυσε νὰ βρίσκεται κάτω ἀπὸ οἰανδήποτε ξένη δύναμη καὶ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ σὺν ἀρχῇ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὕστερα ἀπὸ 640 καὶ περισσότερα χρόνια στυγνῆς δουλείας.

Καμμιὰ δύναμη δὲ στάθηκε δυνατὴ νὰ σβῆσῃ τὴν πατριωτικὴ φλόγα πού ἔκαιγε στὰ στήθη τοῦ νησιώτη καὶ τὴν ἱερὴ λαχτára του, τὴν ἐνωσὴ του μὲ τὴ Μητέρα Ἑλλάδα. Ὑπῆρξε ἀληθινὸ θαῦμα ἡ ἀντοχὴ τοῦ λαοῦ πού κάτω ἀπὸ διάφορες πιέσεις καὶ μέσα ξενικῆς προπαγάνδας τελειοποιημένα παρουσίασε στὶς 7 Ὀκτωβρίου ἓνα

θέαμα πρωτόγνωρο και πρωτοφάνερο. Στη μικρή πλατεία του Μανδρακίου και συγκεκριμένα στο πρό της «ήλικιωμένης» άνοιχτο χώρο το πρωί της ημέρας εκείνης συγκεντρώθηκε όλος ο λαός του νησιού με Έκκλησιαστικά λάβαρα και Έλληνικές σημαίες ψάλλοντας διάφορα έθνικα ᾠσματα.

Μέσα σέ πανηγυρική ατμόσφαιρα Έθνικου παραληρήματος διαβάστηκε από μιá εκπροσωπευτική λαϊκή επιτροπή τó Ένωτικó ψήφισμα. Τó τέλος του ψηφίσματος χαιρετίσθη με δάκρυα χαρᾶς όλων που παρευρίσκοντο στη συγκέντρωση και αλάκωσαν τά πρόσωπα τών γερόντων που ένῳ είχαν άνωσμένα τά χέρια προς τόν ούρανόν ευχαριστοῦσαν τόν Ύψιστον που τούς ήξίωσε νά ίδοῦν τó νησί τους ελεύθερο από κάθε ξενική κυριαρχία.

Ἡ ελευθερία ὕστερα από τόσων αἰώνων καρτερία γιομάτη από έλπίδες και πόθους ἄρχισε νά κυριαρχή στ' ὁμορφο νησί της Νισύρου.

Ἡ ελευθερία ὁμως γιά νά βασταχθῇ στη θέση της απαιτοῦσε και θυσίες πολλές και μεγάλες εκ μέρους όλων. Αυτό όλοι τó έννόησαν και σύντομα συνεκεντρώθησαν γύρω από τίς τοπικές αρχές άδιαφοροῦντες γιά τó παρελθόν τών προσώπων εκείνων τά όποία συνέπεσε στίς μεγάλες εκείνες ημέρες νά βρεθοῦν επί κεφαλῆς του λαού. Κάτω από ένα είδος ὀργανωμένης αυτοδιοικήσεως ἄρχισε ό ρυθμός της νέας ζωῆς με τήν κρυφή σκέψη τῇ σωτηρία της ελευθερίας.

Ἀπό κάποτε μερικές μικροομάδες Γερμανών έκαμναν επιδρομές στο νησί με σκοπό τήν προμήθεια τροφίμων και παρουσιάζονταν ὡς λιποτάκτες. Όλοι αὐτοί συλλαμβάνοντο από ειδικές ὀργανώσεις (γκρουπ) έντοπίων, τῇ πολιτοφυλακή, και παρεδίδοντο στοὺς κυβερνήτες τών ὑπό Ἀγγλική σημαία περιπολούντων πετρελαιοκινήτων, με πλήρωμα Δωδεκανησιακό, ἢ στá ελαφρά επιδρομικά πλοία του Ἀγγλικού στόλου, τά Ἐμέλ.

Τέτοιες ομάδες συνελήφθησαν δύο φορές στην περιοχή του Μανδρακίου προερχόμενες από τήν Κῶ και μιá φορά στην περιοχή Πάλων προερχόμενες από τήν Τῆλο. Τά νησιά αὐτά έστέναζαν ακόμα κάτω από τῇ Γερμανική μπότα.

Τώρα που δέν ὑπῆρχαν πιá στο νησί Γερμανοί ήταν εύκολο νά ξαναρχίσει ἡ τροφοδοσία. Τά Δωδεκανησιακά πετρελαιοκίνητα ταξιδεύοντας πάντοτε με Ἀγγλική σημαία ανέλαβαν τῇ τροφοδοσία της Νισύρου. Ἡ μερίδα τροφίμων κατ' ὕτομον υπερέβαινε τίς δύο χιλιάδες (2000) θερμίδες ἡμερησίως άπετελεῖτο δέ από μπισκότα, ἄσπρο άλευρι, και διάφορα κονσερβοποιημένα είδη. Με τόν τρόπον αὐτό της τροφοδοσίας ἄρχισε ό λαός νά ξεχνᾷ τó μαῦρο παρελθόν που ὑπῆρξε γιομάτο στερήσεις.

Δεκέμβριος 1944

Στίς 23 Δεκεμβρίου 1944 μ' ένα βροχερό καιρό προσεγγίζει στόν ὄρμο του Ἀγίου Σάββα ένα Ἐμέλ, ό κυβερνήτης του όποιου ζητοῦσε πληροφορίες γιά ομάδα Γερμανών επιδρομέων που εἶχε παραδοθῇ τήν προηγούμενη μέρα στόν πλοίαρχο κάποιου περιπολικού, τόν Νικόλαον Τρικκύλη. Συγχρόνως ὁμως επί του μοναδικού ἱστοῦ του Ἐμέλ ὑποῦται ἡ Ἑλληνική σημαία. Τό γεγονός αὐτό εξετιμήθηκε από τó λαό και ἐπιστεύθηκε πῶς Ἑλληνικές Στρατιωτικές δυνάμεις θά καταλάβαιναν τó νησί. Ξαφνικά αποβιβάζονται πέντε (5) λεβέντες του Ἱεροῦ Λόχου, ένας Δεκανέας, ένας Λοχίας, δύο Ἀνθυπολοχαγοί ό Ἰωάννης Πίσσας και ό Ἐμμανουήλ Βέης και ό επί κεφαλῆς αὐτῶν Ὑπολοχαγός Αἰμίλιος Μεταξᾶς. Οἱ καρδιές όλων κτυποῦσαν γρήγορα και μόλις ό λαός της Νισύρου αντίκρυσε τó Ἑλληνικό χακί ξέσπασε σ' ένα πρωτοφανῇ ένθουσιασμό. Οἱ Ἑλληνες Ἀξιωματικοί ὠδηγήθησαν στην αἴθουσα του Δημαρχείου όπου οἱ Ἀγγλοι συνεκέντρωσαν τούς προκρίτους γιά νά λάβουν πληροφορίες γιά τήν κατάσταση του νησιού και νά ὀργανώσουν ένα σύνδεσμο πληροφοριῶν. Ὅταν τά ἡρωικά αὐτά παλληκάρια ανέβαιναν τήν κλίμακα του Δημαρχείου και χαιρετοῦσαν με τόν Ἑλληνικώτατον χαιρετισμόν «...γιά χαρά σκλαβωμένα άδέλφια...» τότε οἱ σκηνές ένθουσιασμοῦ πήραν τήν πιό μεγάλη τους έκταση σέ σημείο που κάθε περιγραφή εἶναι άδύνατο νά αποδώσει τήν πραγματικότητα. Ἀπό τó Δημαρχεῖο οἱ

Ἕλληνες Ἀξιωματικοὶ ἐθεώρησαν καθήκον τους νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν πνευματικὸ ἀρχηγὸ τοῦ νησιοῦ Ἡγούμενον Κύριλλον Ρωμᾶνον καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὴ χαρμόσυνη εἶδηση, ὅτι ὁ Θεὸς ἐτάξεν αὐτὸν ὡς ἄλλον Συμεῶνα νὰ δῇ τὴ Νίσυρο ἐλευθερωμένη. Τόση ὑπῆρξε ἡ συγκίνησις τοῦ ἡγουμένου, ὥστε ἐδάκρυσε καὶ ἀφοῦ ἡσπάσθη τοὺς λαμπροὺς αὐτοὺς Ἀξιωματικοὺς λιποθύμησε. Ἡ χαρὰ ἐπεκράτησε τῆς συγκινήσεως καὶ ὁ Ἡγούμενος ξαναβρῆκε τὶς αἰσθήσεις του γιὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἥρεμος τὰ λόγια τοῦ Συμεῶνος.

Οἱ ὑπηρεσίαι πληροφοριῶν τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ἱεροῦ Λόχου προήρχοντο ἀπὸ τὶς πληροφορίες τῶν Ἀγγλικῶν ἀρχῶν καὶ ἔτσι μιὰ μικρὴ σύγκυση ἐπεκράτησε στὴν πρώτη αὐτὴ ἀπελευθερωτικὴ ομάδα. Ἡ σύγκυση αὐτὴ σύντομα διελύθη καὶ τοῦτο χάρις στὴν ἐξυπνάδα καὶ ἰκανότητα τοῦ ὑπολοχαγοῦ Αἰμιλίου Μεταξᾶ. Ἡ ὑπὸ τὶς διαταγὰς πρώτῃ αὐτὴ ἀπελευθερωτικὴ ομάδα τοῦ Αἰμ. Μεταξᾶ ἐθεώρησε τὶς πληροφορίες ποὺ τῆς παρέδωσαν ὅταν ξεκινοῦσε γιὰ τὴ Νίσυρο σὰν νὰ μὴν ὑπῆρχαν. Μέσα σὲ λίγες μέρες ὁ ἐπικεφαλῆς Ἀξιωματικὸς τῶν Ἑλλήνων ἀντελήφθηκε ὁ ἴδιος σὲ πιὸ περιβάλλον ἐπρόκειτο νὰ δράσῃ καὶ ἔτσι ἐσχημάτισε δικό του Ἐπιτελεῖο ἀπὸ ντόπιους μὲ τὸ ὁποῖο ἄρχισε νὰ συνεργάζεται στενά. Ἐγκατέστησε τὸν ἀσύρματο τοῦ σ' ἓνα σπίτι στὴν πλατεῖα τῆς Ἡλικιωμένης καὶ βέβαιος γιὰ τὰ Ἐθνικὰ φρονήματα ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν πολιτῶν ἐκτελοῦσε ἀθόρυβα τὸ σκοπὸ τῆς ἀποστολῆς του.

Ἡ ὅλη ζωὴ ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐξελίσσεται στὸ νησί μὲ κάποια διαφορὰ σὲ σύγκριση μὲ τὸ παρελθόν γιὰτὶ οἱ δύο ἐκ τῶν Ἀξιωματικῶν ἐλάβαιναν πιά μέρος σ' ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ νησιοῦ καὶ ἡ γνώμη τους εἶχε τὸ κύρος τοῦ Διοικητοῦ. Βέβαια μιὰ τέτοια ἐντολὴ δὲν εἶχαν ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους τῶν ἀλλὰ ὁ λαὸς τῆς Νισύρου τοὺς παρεχώρησε ὅλα αὐτὰ τὰ δικαιώματα γιὰτὶ πίστευε πὼς τὰ νησιά ἦταν (τύποις καὶ οὐσίᾳ) Ἑλληνικά.

Μιὰ ἀπὸ τὶς πρώτες μέρες τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς ομάδος τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἀκούστηκαν πυροβολισμοί. Ἡ πολιτοφυλακὴ ἀνησύχησε καὶ τὴν νύκτα ἐπανελήφθησαν ἰσχυρότεροι κανονιοβολισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀπεδόθησαν σὲ Γερμανοὺς ποὺ ἔκαμναν ἴσως ἐπιδρομὴ στὸ νησί. Τόσο ἡ φρουρὰ ὅσο καὶ ὁ ἀσύρματος καὶ ὅλες οἱ ἐγκαταστάσεις μετεφέρθησαν μὲ μεγάλη ταχύτητα στὶς στοῆς τοῦ Καρβουνόλακκου, παλαιοῦ κρατῆρα τοῦ Ἡφαιστείου ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο στὸ κεντρικὸ μέρος τοῦ νησιοῦ, ἀνάμεσα σὲ βραχῶδεις καὶ δυσβάτους διαβάσεις.

Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἡ ομάδα ἐπληροφορεῖτο πὼς ὁ πολεμικὸς ἐκεῖνος θόρυβος ὠφείλετο σὲ μιὰ σύγκρουση μεταξὺ Ἀγγλικῶν ἐλαφρῶν σκαφῶν (Ἐμελ) καὶ δύο Γερμανικῶν μὲ τὰ ὁποῖα οἱ Γερμανοὶ ἐπεχείρησαν ἐπιδρομὴ στὴν Ἀστυπαλῖα μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴν κατάσχεση τῶν τροφίμων ποὺ οἱ Ἀγγλοὶ εἶχαν μεταφέρει ἐκεῖ καὶ τὴ βίαιη ἐπίταξη τῶν ζώων γιὰ τὶς πεινασμένες φρουρὰς τῆς Καλύμνου καὶ τῆς Λέρου. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ὅπως καὶ ἄλλα ἀνάλογα ποὺ συνέβησαν στὴν Τήλον ἀποδεικνύουν ὅτι φεύγοντας οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ ἄφιναν πίσω τους καλὰ ὀργανωμένες ομάδες πληροφοριῶν. Τοῦτο εἶχε γίνει ἀντιληπτὸ ἀπὸ τὶς Ἀγγλικὲς ομάδες πληροφοριῶν καὶ γι' αὐτὸ ὑπῆρχε πάντα μιὰ ὑποψία ὡς πρὸς τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα τῶν νησιωτῶν γιὰ τὸ διαφύγον τους στὸ συμμαχικὸ ἀγῶνα. Γι' αὐτὸ καὶ τὶς πληροφορίες ποὺ μετεβίβαζαν στοὺς Ἕλληνες Ἀξιωματικοὺς φαίνεται ὅτι τὶς διέκρινε μιὰ ἐλαφρὰ ἔστω καχυποψία.

Ἰανουάριος 1945

Οἱ Γερμανοὶ ἐπιχειροῦσαν συχνὰ ἐπιδρομὰς μὲ μικρὰς ομάδες, οἱ ὁποῖες ὅμως ἐξουδετερώνοντο ἀπὸ τὶς τοπικὲς ομάδες ἀντιστάσεως. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν ἐπιδρομῶν συναισθάνθηκε καλὰ τὸ ἐνστικτο τοῦ λαοῦ καὶ εἶχε ἀποφασισθῇ ὅπως σχηματισθοῦν ἐθελοντικὲς ομάδες πολιτοφυλακῆς. Σκοπὸς τῶν ομάδων αὐτῶν ἦτο νὰ ἐπαγρυπνοῦν σὲ ὅλα τὰ παράλια τοῦ νησιοῦ καὶ νὰ ἀφοπλίζουν καὶ νὰ συλλαμβάνουν τοὺς τυχόν ἐπιδρομεῖς. Οἱ ομάδες αὐτὲς ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ ὀλίγους μεσήλικες Νισύριοις προικισμένους μὲ θάρρος, μὲ σωματικὴ δύναμη, καὶ τολμηρὴ σκέψη. Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ

Λαμπάδης Ἐμμανουήλ, Φραντζῆς Νικόλαος, Παυλάκης Σπύρος, Κυπραῖος Περούλης, Ράλλης Ἀντώνιος, Κατσιματίδης Ἀνδρέας καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖον συνεκεντρώθησαν οἱ Νέοι τῆς Νισύρου καὶ δημιούργησαν τὴν Ἐθνικὴ Νεολαία ἀντιστάσεως. Ἡ ἔνωση αὐτὴ τῶν νέων ποὺ ἦταν ὁ ἐμψυχωτὴς τοῦ ἀγῶνα εἶχε ἀντικειμενικὸ σκοπὸ νὰ βοηθήσῃ τοὺς συμμάχους ἐναντίον τοῦ κατακτητῆ. Δούλευαν μόνοι τους χωρὶς διαταγές καὶ ὅταν ἐφθάναν τὰ Κομμάντος στὸ νησί ἐδίδαν ὅλες τὶς πληροφορίες τὶς ὁποῖες ἐπίστευαν ὡς ἐποικοδομητικὲς γιὰ τὸν κοινὸ ἀγῶνα τῆς Ἐλευθερίας.

Στὸν Ἐμπορειὸ ἡ ὁργάνωση αὐτὴ εἶχε τὸν ἐπίσημο Ἀρχηγό της τὸν ἱατρὸ Τριανταφυλλὸν Τριανταφύλλου. Στὰ Νικεῖα ἐφθασε ἀπὸ τὴν Κάλυμνο σὺν ἐπίσημος πληροφοριοδότης τῶν Ἀγγλων ὁ Γεώργιος Σακελλαρίδης. Τὸ Μανδράκι εἶχεν ἀγνοήσει ὅλους τοὺς ἀρχηγούς καὶ οἱ Νέοι εἰργάζοντο ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὑποχρεώσεις καὶ δεσμούς κατὰ ἓνα τρόπο τέτοιο ποὺ σὲ περίπτωσι κι ἐπεφτε κανένας στὰ χέρια τῶν Γερμανῶν, δὲν θὰ εἶχε νὰ καταγγεῖλῃ τὸ παραμικρὸ γιὰ τοὺς συνεργάτες του γιὰ τὴν πραγματικότητα δὲ φανερώθηκε ποτὲ ὁ μεταξὺ τους σύνδεσμος. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὑπῆρχε πάντοτε ὁ ἓνας ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ ἀφανοῦς διηύθυνε τὴν ὁργάνωση. Ὅλοι σχεδὸν οἱ Νέοι συμμετεῖχαν σ' αὐτήν. Ἄν κάποτε τοὺς ἐδίδετο διαταγή, ἀγόγγυστα τὴν ἐκτελοῦσαν. Μερικὰ πολὺ ἀπλᾶ παραδείγματα δείχνουν τὴ σύνθετη εἰκόνα τοῦ ρόλου ποὺ ἔπαιξε ἡ Νεολαία στὸν κοινὸ ἀγῶνα.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1945 ἐγκατεστάθηκε ἡ ὁμάς τῶν διαβιβάσεων τῶν Ἱερολοχιτῶν στὸν Ἐμπορειό. Στὸ Μανδράκι κατέπλευσε ἓνα Ἐμὲλ μὲ μιὰ Διμοιρία Ἱερολοχιτῶν. Μεταξὺ τους ἦτο ἓνας Ἀγγλος Λοχαγὸς ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔρθει γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τοῦ Ἀσυρμάτου. Ἡ ἀπόσταση ἦταν μεγάλη καὶ ὁ καιρὸς βροχερός. Ἡ μετάβασις κατὰ συνέπεια στὸ Χωριὸ ἦτο πολὺ δύσκολη. Χρόνος πολὺς δὲν ὑπῆρχε. Ἐπρεπε νὰ εἰδοποιηθῇ ἡ ὑπηρεσία διαβιβάσεων νὰ μεταφέρῃ τὸ Μηχάνημα στὸ Μανδράκι. Δίδεται ἓνα σημεῖωμα στὸν Ἰάκωβο Καραβάκη. Μὲ τόση ταχύτητα ἐφθασε στὸν Ἐμπορειό, ὥστε ὅταν σὲ λίγο ἐπέστρεψε δὲν μποροῦσε ὁ Ἀγγλος Λοχαγὸς νὰ τὸ πιστέψῃ παρὰ μόνον ὅταν μετὰ τρία τέταρτα ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Καραβάκη εἶδε τὸν Ὑπὸ Μεταξᾶ.

Μιὰ μέρα περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου 1945 ἔρχεται στὸ νησί ὁ Ὑπολοχαγὸς Αὐλιτῆς γιὰ νὰ προβῇ στὴ σύλληψιν τεσσάρων (4) Γερμανῶν κατασκόπων, οἱ ὁποῖοι σύμφωνα μὲ τὶς πληροφορίες ποὺ εἶχεν, εἶχαν φθάσει στὸ νησί πρὶν δύο μέρες. Ἡ ὁργάνωση τῶν Νέων ἐβεβαίωσε τὸν Αὐλιτῆ, ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας Γερμανὸς κατὰσκοπος στὸ νησί. Ὁ τελευταῖος δὲν ἐπίστευε στὴ διαβεβαίωσι αὐτῇ τῶν Νέων καὶ ἔτσι διατάσσονται τρεῖς (3) νὰ ἐρευνήσουν ὁλόκληρο τὸ νησί σὲ λίγο χρόνον. Ὁ Ἰάκωβος Καραβάκης ἀναλαμβάνει νὰ ἐρευνήσῃ τὸ χῶρον ἀπὸ τοὺς Χοχλάκους μέχρι τοὺς Λάκκους. Ὁ Περικλῆς Καμπανῆς ἀπὸ τοὺς Λάκκους, Κατέργος, Λευκό, μέχρι τοῦ Φράγκου τὰ Ρούτσουνα. Ὁ δὲ Ἡλίας Σακκαλῆς τὸ Κεντρικὸ μέρος τοῦ νησιοῦ ἀπὸ τὸ Σταυρό, Νύφιος, Σιδῶνες, Καμάρια, Στενό, Εὐαγγελίστρα, Θόλος, καὶ Κάτω Λάκκους. Ἡ ἐντολὴ μέσα σὲ λίγες ὥρες ἐξετελέσθη. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐπίστεψε ὁ Αὐλιτῆς. Τότε γίνεται γενικὴ ἔρευνα σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ νησιοῦ ἀπὸ ὅλους τοὺς Νέους μὲ ἐιδικὸς σκύλλους καὶ τότε μόνον ἐπίστεψεν ὁ Αὐλιτῆς πῶς πράγματι ἡ Ὅργάνωσις εἶχε δίκαιον πῶς δὲν ὑπῆρχε Γερμανὸς κατὰσκοπος στὸ νησί.

Ἡ μεγαλυτέρα ὅμως ὑπηρεσία τῆς Νεολαίας ἦταν ἡ βάρδια (σκοπιὰ) ποὺ ἔκαμνε ὅλη τὴ νύχτα στὰ παράλια τοῦ νησιοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

(Συνέχεια από τὸ προηγούμενο)

Ἀρ. 329

4/17 Ἰανουαρίου 1915

Πρὸς τὸν Ἐντιμον Διοικητὴν τοῦ ἐν Νισύρῳ Τμήματος τοῦ Στρατοῦ Κατοχῆς

Ἐντιμότητα,

Εὐχαρίστως ἀπαντῶμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 206/3 καὶ ἡμερομηνίαν 6/24 10βρίου π.ῆ. ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ζητουμένας ἐξηγήσεις παρὰ τοῦ Διοικητοῦ Ρόδου ἐν σχέσει πρὸς τινὰ ἄρθρα τοῦ συνταχθέντος κοινοτικοῦ κανονισμοῦ.

Τὸ ἐν τοῖς ἄρθροις 12, 13 καὶ 24 ἀναφερόμενον Δημοτικὸν Συμβούλιον, εἶναι τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῶν 2 Δημογερόντων καὶ τῶν 6 συμβούλων τῶν ἐκλεγομένων διὰ γενικῆς συνελεύσεως καὶ ἀποτελούντων τὴν νόμιμον ἀντιπροσωπείαν τῆς Κοινότητος.

Διὰ τὸ 14 ἄρθρον τὴν ἐφορείαν τῶν σχολῶν ἀποτελοῦσιν τρία πρόσωπα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου ἐκλεγόμενα διὰ γενικῆς συνελεύσεως ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τὰ ὅποια πρόσωπα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Δημογεροντίας διορίζουσι τὸ προσωπικὸν τῶν σχολῶν, ἐπιβλέπουσι τὴν τακτικὴν λειτουργίαν αὐτῶν, ἐγκρίνουσι καὶ ὑπογράφουσι τὰ προγράμματα τῆς Δημογεροντίας βοηθοῦσης εἰς τὴν ἐγκαιρον καὶ τακτικὴν εἰσπραξίν τῶν σχολικῶν πόρων.

Διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ 21 ἄρθρου δηλοῦμεν ὅτι ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ἰδρύθησαν τρία φιλανθρωπικὰ σωματεῖα ὑπὸ τὸν τίτλον, ἀδελφότης φιλεκπαιδευτικῆ καὶ ἀγαθοεργὸς πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ εἰσέλθωσιν ἄρωγὰ εἰς τὰς σχολὰς καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος ἐκ τῶν συνδρομῶν τῶν μελῶν αὐτῶν καὶ τὰ ὅποια τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἐναυάγησαν, ὡς ἐκ τῆς κακῆς διαχειρίσεως τοῦ τμήματος ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς διοικητικῶν αὐτῶν συμβουλίων καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἐπετεύχθη ὁ προσδοκώμενος σκοπός.

Τὴν πρόληψιν δὲ εἰς τὸ μέλλον παρομοίον ναυαγίου, ἐὰν τυχὸν ἤθελεν ἰδρυθῇ καὶ πάλιν τοιοῦτον σωματεῖον, ἐπισυνομοῦσα ἡ Δημογεροντία, συνέταξε τὸ ἄρθρον 21 ἀποκτῶσα δικαίωμα ἐπιβλέψεως καὶ ἐλέγχου.

Ἄρθρ. 22. Οἱ ἐκάστοτε ταμίαι τῶν ἐκκλησιῶν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δίδωσι κατὰ διαφόρους δόσεις εἰς τὸν ταμίαν τῆς Ἐφορείας τὸ ὀρισμένον διὰ τὰς σχολὰς ἐπίδομα, ὅπερ ἀπὸ τινων ἐτῶν καθωρίσθη νὰ δίδουν αἱ δύο ἐκκλησίαι ὅλον σχεδὸν τὸ καθαρὸν πλεόνασμα. Ἐπειδὴ ὁμως τῶρα διορίζεται γενικὸς ταμίης ὑπεύθυνος καὶ ἀξιόχρεος, αἱ εἰσπράξεις τῶν ἐκκλησιῶν θὰ δίδονται εἰς αὐτόν, ὅστις καὶ θὰ πληρῶνῃ τοὺς μισθοὺς τῶν διδασκάλων κατόπιν ἐντάλματος τοῦ προέδρου τῆς ἐφορείας. Ἄλλως τε ὅλαι αἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ εἶναι ἀντιγραφὴ ἀποφάσεων διαφόρων κατὰ καιροὺς γενικῶν συνελεύσεων ὑπὸ τὴν προεδρείαν Μητροπολιτῶν, δὲν ἐφηρμόσθησαν δὲ μέχρι σήμερον ἑλλείψει σχετικοῦ κανονισμοῦ καὶ τὴν εἰς τὸ μέλλον ἐφαρμογὴν τῶν διαφορῶν προηγουμένων ἀποφάσεων ἐπιζητεῖ ὁ παρὼν κανονισμός. Ἀπόδειξις δὲ τούτων εἶναι ἡ παραδοχὴ καὶ συμφωνία τῶν ἐφόρων καὶ ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν ὅπως λειτουργῇ εἰς τὸ μέλλον ἡ τάξις αὕτη.

Ἄρθρ. 23. Ἡ διάταξις ὑπὸ ἡμερομηνίαν α'. εἶναι νέα προβλέπουσα ὅπως σταματήσῃ τὴν ἀπὸ τινων ἐτῶν παρατηρουμένην ἀπειθειαν πρὸς τὴν Δημογεροντίαν ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν μὴ προσερχομένων κατόπιν προσκλήσεως εἰς τὰς γενικὰς συνελεύσεις ἢ εἰς ὑποθέσεις ἀτομικὰς καὶ ὅπερ δυσχεραίνει πολὺ τὸ ἔργον τῆς Δημογεροντίας.

Τὸ ἄρθρον 5 περὶ ἐκλογῶν Δημογερόντων ἀποβλέπει εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον καθεστῶς καθ' ὃ ἐκλογὴ Δημογερόντων ἐγίνετο κατ' ἔτος. Δὲν ἰσχύει δὲ φυσικὰ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις τῶν νήσων ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων δὲν ἐγκρίνῃ νέας ἐκλογὰς εἰς τὴν ὀρισμένην ἐποχὴν ἢ πάλιν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων διατάξῃ τὴν ἀντικατάστασιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους.

Ἡ διάταξις τοῦ 15 ἄρθρου δὲν ἀνοίγει τὰς θύρας εἰς πρόσωπα ἀνάξια νὰ παρακαθήσονται εἰς τὸ Συμβούλιον διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀπουσιάζοντος Συμβούλου, διότι ἐκλέγει μὲν ὁ μέλλων νὰ ἀπουσιάσῃ σύμβουλος τὸν ἀντικαταστάτην του, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι τῆς ἐγκρίσεως ὁλοκληροῦ τοῦ σωματείου τῆς Δημογεροντίας.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐκδοσιν τῶν πιστοποιητικῶν, ἡ τάξις αὕτη ἐπικρατεῖ καὶ πρὶν καὶ τῶρα σύμφωνα ἄλλως τε μὲ τὰς συστάσεις τῆς ὑμετέρας ἐντιμότητος. Εὐχαριστοῦντες θερμῶς διὰ τὴν εὐγενὴ μέριμναν τῆς Σεβαστῆς Διοικήσεως, ὅπως ζητήσῃ ἐξηγήσεις διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ συνταχθέντος κανονισμοῦ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀποστέλλοντες καὶ αὐθις ἀντίγραφον αὐτοῦ διατελούμεν βαθυσεβάστως:

Οἱ Δημοτικοὶ Σύμβουλοι

Γ. Κεχαγιάς

Ι. Γιαννίδης

Κ. Μπουλλάς

Οἱ Δημογέροντες

Ὁδ. Σακελλαρίδης

(συνεχίζεται)

κα ιαματινα
χορτα
ΜΙΣΥΡΟΥ
κα ιαματινα
χορτα
κα ιαματινα
χορτα

